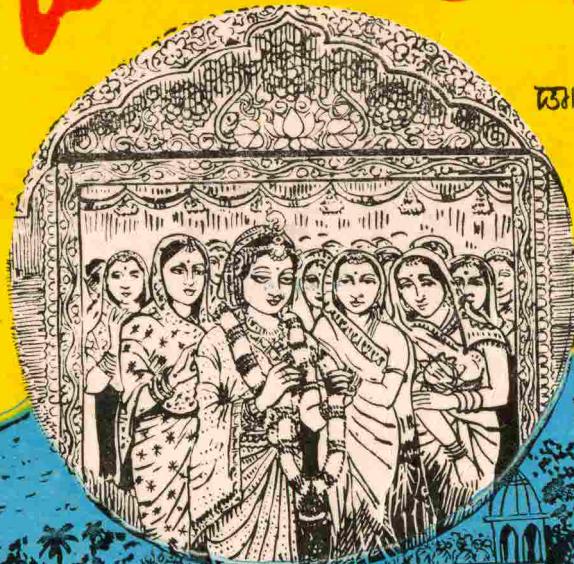

ಪುನ್ನಾಟ ಸಂಪುರ್ಣಯ ಶ್ರೀ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತ
ಹರಿನಂತಪುರಾಣದ ಸಂಗ್ರಹಾನುವಾದ

(6)

ಹರಿಂತಪುರಾಣ

ಡಾ. ಎ. ನಿ. ಲೀಂಗಪ್ರಾಜೆಲ್ ಕಾಲ್ಪನಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ಸುಡಿ	v
ಅರಿಕೆ	xiii
ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ	xv
೧ ಸಂಗ್ರಹವಿಭಾಗ ವರ್ಣನೆ	1
೨ ಧರ್ಮತೀರ್ಥ ಪ್ರವರ್ತನೆ	5
೩ ಶೈವಕಪ್ರಶ್ನೆ ವರ್ಣನೆ	7
೪ ಅಧೋಲೋಕ ಸಂಸ್ಕಾರ ವರ್ಣನೆ	10
೫ ದ್ವಿಪ್ರಸಾಗರ ವರ್ಣನೆ	11
೬ ಜೋತಿಲೋಕೇಂದ್ರಾಲೋಕ ವರ್ಣನೆ	16
೭ ಕಾಲ ಕುಲಕೋತ್ಪತ್ತಿ ವರ್ಣನೆ	18
೮ ಶಿಂಘಭಾಧ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ವರ್ಣನೆ	20
೯ ಶುಷ್ಣಭಾಧ ಕೃಷಳೋತ್ಪತ್ತಿ ವರ್ಣನೆ	22
೧೦ ಪ್ರಥಮತೀರ್ಥಕರ ಧರ್ಮತೀರ್ಥ ಪ್ರವರ್ತನೆ	25
೧೧ ಭರತದಿಗ್ನಿಜಯ ವರ್ಣನೆ	26
೧೨ ವೃಷಭೇಶ್ವರ ಪರಿವಿಧಾನ ವರ್ಣನೆ	29
೧೩ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶ ವರ್ಣನೆ	30
೧೪ ಸುಮುಖಿವನಪರ್ವಾಲಾ ವರ್ಣನೆ	31
೧೫ ಹರಿವಂಶೋತ್ಪತ್ತಿ ವರ್ಣನೆ	35
೧೬ ವಲನಿಸುಪ್ರತನಾಧ ಪಂಚಲ್ಯಾಣ ವರ್ಣನೆ	39
೧೭ ವಸೂಪಾಖಾನದಲ್ಲಿ ನಾರದ ಪರವತೆವಿಧಾನ ವರ್ಣನೆ	41
೧೮ ಸವಾಲ್ಯಾಜಿಯ ರಾಜ್ಯಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	49
೧೯ ಗಾಂಥವಸೇನಾ ವರ್ಣನೆ	56
೨೦ ಏಷ್ಟುಕುಂಬಾರದ್ವಾಹಾತ್ಮಕ ವರ್ಣನೆ	65
೨೧ ಜಾರುದತ್ತ ಚರಿತ ವರ್ಣನೆ	70
೨೨ ನೀಲಯಶೋಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	82
೨೩ ಸೋಮಶ್ರೀಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	87
೨೪ ಮದನಮೇಗಾಲಾಭ ಶ್ರೀವಿರವರ್ಧ ವರ್ಣನೆ	92
೨೫ ಮದನಮೇಗಾಲಾಭ ಶ್ರೀವಿರವರ್ಧ ವರ್ಣನೆ	98

೨೬ ಬಾಲಚಂದ್ರಾದರ್ಶನ ವರ್ಣನೆ	101
೨೭ ಸೆಂಜಯಂತಪ್ರರಾಣ ವರ್ಣನೆ	105
೨೮ ಮೃಗಧ್ವಜ ಪಂಹಿಷೇಷಾಖಾನ ವರ್ಣನೆ	113
೨೯ ಬಂಧುಮತೀ ಶ್ರೀಯಂಗಸುಂದರೀಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	116
೩೦ ಪ್ರಭಾವತೀಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	120
೩೧ ರೋಹಿಣಿ ಸ್ವರ್ಯಂವರ ಭೂತ್ಯಸಮಾಗಮ ವರ್ಣನೆ	123
೩೨ ಸಕಲಬಂಧು ಪಧ್ರಾಸಮಾಗಮ ವರ್ಣನೆ	130
೩೩ ಕಂಸೋಪಾಖಾನ ಬಲದೇವ ಪಾಸದೇವ ದೇವಕೀತನರೂಗಾರಚರಿತ ವರ್ಣನೆ	132
೩೪ ಮಹೋಪಮಾಸವಿಧಿ ವರ್ಣನೆ	144
೩೫ ಕೃಷ್ಣಬಾಲಕ್ರಿಡಾ ವರ್ಣನೆ	147
೩೬ ಕಂಸಾಪರಾಜಿತವರ್ಧ ವರ್ಣನೆ	154
೩೭ ಸ್ವಪ್ನಪಲಕಧನ	160
೩೮ ಜನಾಭಿಷೇಕ ವರ್ಣನೆ	162
೩೯ ಜನಾಭಿಷೇಕ-ಇಂದ್ರಸ್ತುತಿ ವರ್ಣನೆ	164
೪೦ ಹರಿವಂಶಯಾದವ ಪ್ರಸ್ತಾನ ವರ್ಣನೆ	166
೪೧ ದಾರವತೀನಿವೇಶ ವರ್ಣನೆ	168
೪೨ ರಂಕ್ರೀಣೇಹರಣ ವರ್ಣನೆ	169
೪೩ ಶಂಬಪ್ರದ್ಯುಮ್ಣ ವರ್ಣನೆ	174
೪೪ ಜಾಂಬವತಾಧಿ ಮಹಾದೇವಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	187
೪೫ ಕಂರುವಂಶೋತ್ಪತ್ತಿ ಪಾಂಡವ ಧಾರ್ಮರಾಷ್ಟ್ರಸಮಾಗಮ- ಪಾಧ್ರದೈಪ್ರದೀಲಾಭ ವರ್ಣನೆ	190
೪೬ ಕೇಚಕನಿರ್ವಾಣಗಮನ	198
೪೭ ಕಂರುವಂಶಪ್ರದ್ಯುಮ್ಣ ಮಾತೃಪಿತ್ಯಸಮಾಗಮ ವರ್ಣನೆ	201
೪೮ ಯಾದುಕುಲ ಕಮಾರೋದ್ದೀಶ ವರ್ಣನೆ	210
೪೯ ದುರೋತ್ಪತ್ತಿ ವರ್ಣನೆ	214
೫೦ ಚಕ್ರಗರುಡಪ್ರಾಹ ವರ್ಣನೆ	217
೫೧ ಹಿರಣ್ಯಾನಾಭವರ್ಧ ವರ್ಣನೆ	223
೫೨ ಜರಾಸಂಧವರ್ಧ ವರ್ಣನೆ	224
೫೩ ಕೃಷ್ಣವಿಜಯ ವರ್ಣನೆ	228
೫೪ ದ್ವಾಪದಿಹರಣಾಹರಣ ದಕ್ಷಿಣಮಧುರಾನಿವೇಶ ವರ್ಣನೆ	231
೫೫ ಭಗವನ್ನಿಷ್ಟ್ರಮಣಕಲ್ಯಾಣ ವರ್ಣನೆ	236

೧೯ ಭಗವನ್ನೇಮಿನಾಥ ಕೇವಲಜ್ಞನ ವರ್ಣನ 242
೨೦ ಸಮಂಪಸರಣ ವರ್ಣನ 245
೨೧ ಶ್ರೀನೇಮಿನಾಥ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ವರ್ಣನ 249
೨೨ ಭಗವದ್ವಿಕಾರ ವರ್ಣನ 253
೨೩ ಶ್ರೀಪತಿಪುರುಷಜಿನಾತರ ವರ್ಣನ 256
೨೪ ದ್ವಾರಾವತೀಮಿನಾಶ ವರ್ಣನ 261
೨೫ ಹರಿಗತ್ಯಂತರ ವರ್ಣನ 265
೨೬ ಬಲದೇವತಕ್ಷೋವರ್ಣನ 279
೨೭ ಯುಂಧಿತ್ತರಾದಿ ಪಂಚಪಂಡವಪ್ರವೃಜ್ಞಾ ವರ್ಣನ 283
೨೮ ಭಗವನ್ನಿರಾಣ ವರ್ಣನ 296
೨೯ ಗುರುಪಾದಕಮಲ ವರ್ಣನ 289

ಹರಿವಂಶಪುರಾಣಸಾರ

೧. ಸಂಗ್ರಹವಿಭಾಗ ವರ್ಣನ

ಸಿದ್ಧಪೂ ಅನಾದಿಯೂ ಸಾದಿಯೂ ಆದ ಜಿನಶಾಸನವು ಮಂಗಳರೂಪಿಯಾದುದು. ತನ್ನ ನಿರ್ಮಲಜ್ಞನ್ನದಿಂದ ಲೋಕಾಲೋಕಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತರು ವರ್ಧಮಾನಜಿನೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸವರ್ಜ್ಞನೂ ಯುಗಾರಂಭದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಗೇಳಾಜಿವದನೂ ಸ್ವಯಂಬುದ್ಧನೂ ಆದ ವೃಷಭನಾಥನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಈ ಅವಸರ್ಭಾಣಿಯ ತೃತೀಯ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮೇಧಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಎಲ್ಲ ಜಿನೇಂದ್ರರೂ ನಮಗೆ ಮಂಗಳಪ್ರದರ್ಶಾಗಳಿ. ಅನಂತಾನಂತರಾದ ಅರ್ಹಂತ, ಶಿದ್ಧ, ಆಚಾರ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಧಾಗಳಿಂಬ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಎಲ್ಲ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪರಾಗಿರಲಿ.

ನಾನಿಗೆ ಬಧ್ಯಮೂಲವಾದ ಹರಿವಂಶಪುರಾಣವನ್ನು ಬಿತ್ತಿರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪುರಾಣವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವು ಅನೇಕ ಕಥೆ ಉಪಕಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದೂ ಪವಿತ್ರಪೂ ಕಲ್ಪವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೂ ಶ್ರೀನೇಮಿನಾಥೀಧರ್ಮಂಕರನ ಜರಿತ್ತೆಯಂದ ಬೆಳಗುವಂತಹದೂ ಆಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುವಂತಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಲಿಸಾಮಣ್ಯ ತೇಜದ ಹರಳು, ಸೊಡರು ಮೊದಲಾದವು ಯಥಾರ್ಥಗ್ರಹಾಗಿ ಎಂದರೆ ತಂತಮ್ಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಬೆಳಗಿದ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯವನು ಕೊಡ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿರುವನು. ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನಜಿನನ ಮುಖಿ ದಿಂದ ಶ್ರೀಗಾತ್ಮಂಗಳಾಧರನು ಶ್ರುತವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ಆಗಮದ ಒಂದಂತವು ಅನ್ಯ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಒಂದಂತ ವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ್ದು ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾರ್ಥಣಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ್ದೇ; ಆದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಸ್ತಾರಭೀರುಗಳಿಗಾಗಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸಾರಭಾತ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಲ್ಪಟಿವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಂದ ಇದು ಅಪೂರ್ವ, ನವೀನ.

ನಿರ್ಮಲಭಾವದಿಂದ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಸದಾಕಾಲಪೂ ಓದುವ ಅಧವಾ ಕೇಳುವ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಇದು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಧಾರ್ಯಾಯವೇ ಪರಮತಪನ್ನು. ಈ ಪುರಾಣದ ಅರ್ಥವು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದೇ ಆದ್ದರಿಂದ, ದೇಶಕಾಲಜ್ಞರಾದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರಾರ್ಥಭಾವ ಬಿಟ್ಟು ಇದರ ಕಿಫಾನ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಆಗತ್ಯ.

ಈ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಂಸ್ಕಾರ, ರಾಜವಂಶೋಧ್ಯವ, ಹರಿವಂಶಾಪತಾರ, ವಸಂದೇವವಚೀಷ್ಟಿತ, ನೇಮಿನಾಥಸರಿತ. ದಾತ್ಯರವತಿಯ ನಿರ್ವಾಣ, ಯುದ್ಧವಣಿನ, ನಿರ್ವಾಣ—ಎಂಬ ಎಂಟು ಶುಭ ಅಧಿಕಾರಗಳನು ಹೇಳಲ್ಪಡಿಲ್ಲ. ಇವು ಸಂಗ್ರಹದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿತವೂ, ಅವಾಂತರ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವೂ, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಿಶಾಂತಿಕಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಸೂತ್ರಿತವೂ ಆದು ಪಾಗಿವೆ. ವಸ್ತುನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗರೂಪ, ವಿಸ್ತಾರರೂಪ ಎಂದು ವರದು ರೀತಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗರೂಪದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ :

ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಧರ್ಮತೀರ್ಥಪ್ರವರ್ತನ, ಗಣಧರಸಂಖ್ಯೆ, ಜಿನೇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯಕಾಗಮನ; ಗೌತಮ ಶ್ರೀರೀಕ ಪ್ರತ್ಯೇ, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಲ ನಿರೂಪಣ, ಕುಲಕರೋತ್ಪತ್ತಿ, ವೃಪಭದೇಪೋತ್ಪತ್ತಿ; ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿ ವಣಿನಿರೂಪಣ, ಹರಿವಂಶ ಪ್ರವರ್ತನ, ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮನಿಕುವ್ರತನಾಧನ ಜನನ, ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೇ, ವಸುಪ್ರತ್ಯಾಂತ, ಅಂಥಕ ವೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರತ್ಯಾಂತನಾನು. ಸುಪ್ರತಿಕ್ಷ್ಯಮುನಿಯ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಂಥಕವೃಷ್ಟಿಯ ದೀಕ್ಷೆ, ಸಮುದ್ರವಿಜಯನ ರಾಜ್ಯ, ವಸಂದೇವನ ಸೌಭಾಗ್ಯ. ವಸಂದೇವನು ಉಪಾಯ ದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೋಮಾ ಮಂತ್ರ ವಿಜಯಸೇನಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯರ ಲಾಭವಾದು, ವಸ್ತುಹಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂಕೆಗೆ ತಂದು, ಶಾಮಾ ಎಂಬವಳನ್ನು ಕೊಡಿದು. ಅಂಗಾರಕನಿಂದ ವಸಂದೇವನ ಹರಿಣ, ಚಂಪಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ವಿಮೋಚನಮಾಡಿದು. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧರವಸೇನಯ ಲಾಭ, ಮುನಿ ವಿಮ್ಮು ಕುಮಾರನ ವಿಚೀಷ್ಟಿ, ಚಾರುದತ್ತ ಚರಿತ; ಅವನಿಗೆ ಮುನಿದರ್ಶನವಾದುಂ, ವಸುದೇವನಿಗೆ ನೀಲಯತಾ ಮಂತ್ರ ಸೋಮಶ್ರೀಯರ ಲಾಭವಾದು, ವೇದೋತ್ಪತ್ತಿ, ಸೋದಾಸೋಪಾಖಾನ, ವಸಂದೇವನಿಗೆ ಕಟಿಲಾ ಮಂತ್ರ ಪದ್ಯವತಿ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯರ ಲಾಭವಾದು, ಚಾರುಹಾಸಿನ ಮಂತ್ರ ರತ್ನವತಿ ಎಂಬವರು ದೊರೆತುಂ, ಸೋಮದತ್ತನ ಸುತೆಯ ಲಾಭ, ವೇಗವರೆಯ ಸಮಾಗಮ, ಮಂದಸೇಗಾ ಎಂಬವಳ ಲಾಭ, ಬಾಲಕಂಡಾವ ಲೋಕನ. ಜ್ಯಿಯಂಗು ಸುಂದರಿಯ ಲಾಭ, ಬಂಧಂಮತಿಯ ಸಮಾಗಮ, ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ರೋಣಿಯಂಗ ಸ್ಯಾಯಂಪರ, ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನ ಗೆದ್ದು ದು ಮಂತ್ರ ತನ್ನ ಸೋದರರೂಂದಿಗೆ ಸಮಾಗಮವಾದು, ಬಲದೇವಸಮುತ್ಪತ್ತಿ; ಕಂಸೋಪಾಖಾನ, ಜರಾಸಂಧನ ಮಾತಿನಂತೆ ಶಿಂಹರಧನ ಬಂಧನ, ಕಂಸನಿಗೆ ಜೀವದ್ಯತೋಲಾಭ, ಅವನು ತನ್ನ ತಂಡ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಬಂಡಿಸಿದು, ದೇವಕಿಯೋಂದಿಗೆ ವಸಂದೇವ ಸತ್ಯವಾದಿ ಅತಿವುಕ್ತಾದ್ವರೆ ಕಂಸಕ್ಷೋಭಕಾರಣವಾದು, ದೇವಕಿಯ ಪತನ, ಕಂಸನಿಗೆ ಮಂತ್ರ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಂದು ವಸುದೇವನನ್ನು ಕಂಸನೆ ಪಾರ್ಥಿಸಿದು, ವಸಂದೇವನು ಅತಿವುಕ್ತವಾನಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಂತಿಸಿದು, ಅಷ್ಟಪ್ರತ್ಯೇರ ಭವಾಂತರವನ್ನು ಕೇಳಿದು, ಪಾಪವ್ಯಾಘಾತಕರವಾದ ನೇಮಿನಾಥಸರಿತವನ್ನು ರಿತುದು.

ವಾಸುದೇವೋತ್ಪತ್ತಿ, ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಾಲಚೇಷ್ಟೆಗಳು, ಬಲದೇವೋಪ

ದೇಶದಿಂದ ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿದುದು, ಬಾಪರತ್ವವನ್ನು ಏರಿಸಿದುದು, ಕಾಲಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗನನ್ನು ಮಂದಿಸಿದುದು, ವಾಚಿ-ಮಾರ್ಗ-ಭಾಣಿಽರಮಲ್-ಕಂಪವಥೆ, ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸೇರಿದುದು, ಸತ್ಯಭಾವಯೋಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ, ಸರ್ವಜಳಾತಿ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹರಿಯು ಸಂತೋಷಪಾಗಿದ್ದುದು, ಜೀವದ್ಯತೋವಿಲಾಪ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನ ಕೊಂಡ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಂಹಿದ ಕಾಲಯಾವನನ ಪರಾಜಯ, ಹರಿಯಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತನು ಮೃತನಾದದ್ದು, ಶಾರಿಗಳ (ಯಾದವರ) ಪರಮಹಂಸ ಮತ್ತು ನಿಭಿಂತಿ.

ಸುತ್ರೋತ್ಸತ್ತತ್ವಿ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಶಿವಾದೇವಿಗೆ ಹೋಡಕ್ಕಷ್ಟವ್ಯಾದಶನ, ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನು ಆಪಳು ಪತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುದು, ನೇಮಿನಾಥಸಮಂಧವ. ಮೇರುವಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಜನಾಭಿಷೇಕವಾದುದು, ಬಾಲಕ್ರಿದಾವಾಹಕೋದರು, ಜರಾಸಂಧಾತಿಸಂಧಾನ, ಶಾರಿಸಾಗರಸಂಶ್ರಯ, ದೇವತಾಕ್ಯಾತವಾಯೆಯಿಂದ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ನಿರ್ವತೀಸಿದುದು, ವಿಷ್ಣು ಉಪವಾಸನೆಯವಗೊಂಡು ದಭಕ್ತಿಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದ್ರವಚನದಂತೆ ಗೌತಮನಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸಂಕೋಚಗೊಳಿಸಿದುದು, ಕ್ಷಣಿವಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ದ್ವಾರವತಿಯ ನಿರ್ಬಾಣವು ಕಂಬೇಸಿನಿದಾದು, ರುಕ್ಣಿರ್ವೇಹರಣ, ಭಾನು ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮುರ ಜನನ, ಪೂರ್ವವೈರಿ ಧೂಮಕೇತುವಂಬವನಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮುನ ಅಪಹಾರ, ವಿಜಯತಾಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮುನ ಸ್ಥಿತಿ, ಪ್ರದ್ಯುಮುನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ನಾರದನಿಂದ ಇಷ್ಟಸಮಾಖಾರದ ಸೂಚನೆ, ಹೋಡರಲಾಭಗಳು ವರಂತು ಪ್ರಜಾಪ್ತಿವಿದೇ, ಇವುಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಕಾಲಸಂವರಸನೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮ, ತಿತ್ವಮಾತ್ರ ಸಮಾಗಮ. ಶಂಬೋತ್ಪತ್ತಿ, ಪ್ರದ್ಯುಮುನ ತನ್ನ ಶಿಶ್ಯಾತ್ಮಕ, ವಸುದೇವನ ಪ್ರದ್ಯುಮುನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಾಂತಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರದ್ಯುಮುನಿಂದ ಅವನ ಭೂಪುಣಿಪ್ರತ್ಯಾಂತವನ್ನು ಆರಿತುದು, ಸರ್ವಲ ಯಾದವವಕುಮಾರರೂ ಕೇತೀಸಿದಂದು.

ವಾತ್ರೆ ತಿಳಿದು ಪ್ರತಿಶತ್ತು ಜರಾಸಂಧನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತನನ್ನು ಕಳೆಂಹಿದು, ಯಾದವವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಭವುಂತಾದುದು, ಉಭಯಸೇನಗಳೂ ಎದುರಾದುದು, ಏಜಯಾಧರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧರರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಭವಾದುದು, ವಸಂದೇವ ಪರಾಕ್ರಮ, ಅಕ್ಷೋಂಡೀಸೇನೆಸ್ವರಿ ಜರಾಸಂಧನ ಚಕ್ರವ್ರಾಹವ್ಯಪ್ರಾಹಾಧರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸೇನಯಲ್ಲಿ ಗರುಡವ್ಯಾಹವನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು, ಬಲಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಸಿಂಹಗಾರಂಡ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿ. ನೇಮಿಯ ಸಾರಧಿಯ ರಾಪವಾಗಿ ಅವರ ಮಾವನ ಮಗನೆ ಆಗಮನ, ನೇಮಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪಾಧರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಚಕ್ರವ್ರಾಹಭೇದನ, ಪಾಂಡರಿಗೆ ಕೌರಪೋಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಘಟಿಸಿದು, ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳ ಸೇನಾಪತಿಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣ ಜರಾಸಂಧರ ಮಹಾಯಾದ, ಚಕ್ರರತ್ನದ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಜರಾಸಂಧವಥೆ, ವಸುದೇವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಧರಿಯರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ವಿಜಯದ ಸಮಾಖಾರ ತಿಳಿದುದು, ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೋಟಿಯೋತ್ಸೇವ, ವಸುದೇವಾ

ಗಮನ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದಿಗ್ಂಜಯ, ದಿವ್ಯರತ್ನಗಳ ಸಮುದ್ರವ, ಸೋದರರಿಭ್ರಿಗೊರಾಜ್ಯಾಭಿವೇಕವಾದುದು, ದ್ವಾರಾಪದಿಹರಣ, ಪಾಂಡವಸಹಿತವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ಧಾತ್ಕೇವಿಂದಿದೆ ದ್ವಾಪದಿಯನ್ನು ಪ್ರನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ತಂದುದು, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನೇಮಿನಾಥ ಸಾಮಂಧ್ಯದ ಅರಿವಾದುದು.

ನೇಮಿನಾಥಾದಿಗಳು ಜಲಕ್ಕಿಡಿಗೆ ತೆರಳಿದುದು, ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಪೂರಿಸಿದುದು. ನೇಮಿನಾಥ ವಿವಾಹಾರಂಭ ಸಂಭೂತ, ಮೃಗಳನ್ನು ಅವನು ಬಿಡಿಸಿದುದು, ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡುದು, ಕೇವಲಚಾಲನೋತ್ಪತ್ತಿಯಾದುದು, ದೇವಾಗಮವಿಭೂತಿ, ಸಮವಸರಣ ನಿವಾರಣ. ರಾಜೀವತಿಯ ತಪೋಪ್ರಾತ್ಮಿ, ಇತ್ಯೈರಂದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶನ, ಧರ್ಮಾತ್ಮೀಧಾರಿ, ಕೃಷ್ಣನ ಆರು ಮಂದಿ ಸೋದರರೂ ಸಂಯುಧಾರಣೆಮಾಡಿದುದು, ನೇಮಿನಾಥನು ಉಜ್ಜಾಜಯಂತ ಸ್ವಾರೋಜಿಗಳ ಮಾಡಿದುದು, ದೇವಕಿಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಭಾನ, ರಂಕ್ಯಿಂದ ಸತ್ಯಭಾಮಾದಿ ಮಹಾದೇವಿ ಭೂಪಂತರ, ಗಜಾಖ್ಯ ಕುಮಾರ ಸಂಭವ, ಅವನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡುದು, ವಸುದೇವೇತರಾದ ಒಂಬತ್ತು ಮಂದಿ ಅವನ ತಮ್ಮಂದಿರಂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಗೊಂಡು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತುದು.

ಅನುಂತರ ನೇಮಿನಾಥನಿಂದ ಶ್ರೀಪಂಚಿ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಣನೆ, ಜಿನಿಜನರ ನಡುವ ಅಂತರದ ವಿಸ್ತಾರ, ಬಲದೇವ ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಪ್ರದುಮ್ನದೀಕ್ಷೆ, ರಂಕ್ಯಿಂದ ಮೊದಲಾದ ಕೃಷ್ಣಪತ್ನಿಯರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯರ ಸಂಯುಮಗ್ರಹಣ, ದ್ವೀಪಾಯನ ಮುನಿಯ ಕ್ಷೂರಧಿಂದ ದ್ವಾರವತಿಯ ವಿನಾಶ, ಬಂಧುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಲತ್ತರು ದಗ್ಗು ವಾದುದು ನೋಡಿ ರಾಮಕೀರ್ತವರು ದ್ವಾರವತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿದು, ಅತೀವ ದುಃಖಿವಾದುದು, ಕೌಶಂಭವಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದುದು, ಬಲದೇವನ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದಾಗಿ ದೇವರೋಗಿಂದ ಪ್ರಮಾದವಶಾತ್ ಜರತ್ತುಮಾರನಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಾದಿಂದ ಹರಿಯು ಮೃತನಾದುದು, ಅವೇಲೆ ಅತನು ಶೋಕಿಸಿದುದು, ಬಲರಾಮನ ದುಸ್ತರತೋಕ. ಸಿದ್ಧಾಧನಿಂದ ಪ್ರತಿಯೋಧಿತವಾಗಿ ಬಲದೇವನು ಏರಕ್ಕಿಗೊಂಡ ದೀಕ್ಷೆ ಧರಿಸಿದುದು, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಜನಿಸಿದುದು, ಕೌಶಂಭರು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದುದು, ಉಜ್ಜಾಜಯಂತ ಗಿರಿಯ ಮೇಲಿ ನೇಮಿನಾಥನು ನಿವಾರಣ ಹೊಂದಿದುದು, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯರಾದ ಪಂಚಪಂಡವರು ಉಪಸಗಣಕ್ಕನ್ನು ಗೆದ್ದುದು, ಜರತ್ತುಮಾರನ ದೀಕ್ಷೆ, ಅವನ ವಿಸ್ತೃತ ಸಂತಾನ, ಹರಿಹಂತಪ್ರದೀಪನಾದ ಜಿತಕತ್ತವಿಗೆ ಕೇವಲಚಾಲನವಾದುದು, ಪ್ರಥಾಪ್ತಿಯ ನಾದ ಶ್ರೀಜಿಕರಾಜನು ಕೊಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರರಪ್ತವೇಶವಾಡಿದುದು, ಶ್ರೀವರ್ಧಮಾನ ಜನೋಂದ್ರ, ಮತ್ತು ಅವರ ಗಣಧರರ ನಿವಾರಣ, ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆತಪಾದ ಪ್ರದೀಪಮಹಿ ಮೋದಯದ ವಣನೆ.

ಗೌತಮಾಖ್ಯಮಿ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹರಿಹಂತಪುರಾಣದ ಈ ಸಂಗ್ರಹಸಹಿತವಾದ ಅವಾಂತರವಿಭಾಗವು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯಂದು ಹೇಳಿತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಭವಸಭಾಸದರು ಅತ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇದರ ವಿಸ್ತಾರದ ವಣನೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಲಿ. ಹೇ

ವಿದ್ವಜ್ಞನರೇ, ಬಬ್ಬನೇ ಮಹಾಪುರುಷನ ಚರಿತ ಪಾಪವಾಶಕ್ತೆ ಸಮಂಧವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಾಂಕರರು, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಲಭದ್ರರು ಇವರ ಚರಿತಯ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮಹಿಮೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿಪುಡೆನಿದೆ?

೨. ಧರ್ಮಾತ್ಮೀಧಾರತ್ವಪರಕಣ

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಕೆತ್ತದಲ್ಲಿ ವಿದೇಹವಂಬುದು ನಾಡು. ಇದು ಧನಧಾನ್ಯ ಸಂಪದ್ದಿರತವು ಸರ್ವೋಪಸಗಾರಿತವು ಬೇಟ ಖರ್ಚಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಭಾಗಿತವು ಅದುದಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು ಸ್ವಾರ್ಥಪರಿಚಯತರಾಗಿ ಬಂದು ಹಂಟುಪ್ರತಿದ್ದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ನಾಯಕರೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿದೇಹದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಪುರ ವೆಂಬುದು ಬಂದು ನಗರ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವಾನ್ ವಂಹಾವೀರನು ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಬಂದು ಆವತಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಸಮಾರಥರಾಜನಿಗೆ ಅತನ ಸತಿ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಾಧನೆಂಬ ಅರಸು ಅಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಚೀಗಳು ಧರ್ಮಾಶ್ರದ್ದೇಯಾಳ್ಯಪರಾ. ಶತ್ರುಭೀತಿಯಿಲ್ಲ ದವರು. ಸಿದ್ಧಾಧನಿಗೆ ಅನುರಾಪಸತಿ ಪ್ರಿಯಕಾರಿನೆ. ಅರಸನಾದ ಬೇಟಕೆನ ಪುಳು ಮಂದಿ ಪುತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಈಕೆಯೇ ಹಿರಿಯಳಿ. ಈಕೆ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರನಿಗೆ ಜನ್ಮಾವೀಯಂವ ಪ್ರಣಾವತಿ. ಅಚ್ಯಾತಕಲ್ಪದ ಪ್ರವೇಶಿತ್ತರವಿಮಾನದಿಂದ ಬಂದು ವಂಹಾವೀರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವಶರಿಸಲು ಉದ್ಯೂಕ್ಷನಾದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಿಯಕಾರಿಳಿಗೆ ಹೋಡಿಶ್ವಸ್ವಪ್ನಿಗಳಾದವು. ಶಂಭದಿನದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಮಹಾವೀರನ ಜನನವಾಯಿತು. ದೇವತೆಗಳಂ ಇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಪರಾಗಿ ಬಂದು ಜನನಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮವಿಂದ ಜರುಗಿಸಿದರು.

ವರ್ಧಮಾನ ಭಗವಾನನು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ತಾಯಿತಂದೆಯರ, ಬಂಧುಜನಗಳೆ, ಶ್ರೀಲೋಕಜೀವರ ಅನುರಾಗವೂ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿತು. ಮಹಾವೀರ ಸ್ವಾಮಿಯಂತು ೫೦ ವರ್ಷದವನಾದನು. ಶಂಧವೃತ್ತನಾದ ಅತನ ಚಿತ್ತವು ಹೆಚ್ಚುಕೂಲ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಸೆಲೆ ನಿಲ್ಲಿಲೆಲ್ಲ; ಸಾರಸ್ವತಾದಿತ್ಯಮುಖ್ಯರಾದ ಲೋಕಾಂತರಿಕದೇವರು ಬಂದು ಅತನನ್ನು ಪ್ರತಿಬೋಧಿಸಿದರು. ಅತನು ವೃರಾಗ್ಗೊಳಳ್ಳತ್ತಲೂ, ಸೌಧಮಾನದಿದೇವರು ಬಂದು ಅತನ ಅಭಿವೇಕ ಪ್ರಾಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಶಂಭದಿನದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಮೇನೆಯನ್ನೇರಿ ದೇವತೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ವಸಗಮನ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮೂಲ್ಯ ವಿಭಾಗಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಿದು ಕೇವಲಂಭನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾನಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನು ಬಂದು ಜಿನನ ದೀಕ್ಷಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಆ ತೃತೀಯ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ರಾಜಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವರೂ ಯಥಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಚತುರ್ಜಾಂತಪರವಾದ ಮಹಾವೀರನು ೧೨ ವರ್ಷಕಾಲ ಅನಶನಾದಿತಪವನ್ಯಾಚ ರಿಸಿದನು. ಅಮೇಲೆ ಧರ್ಮಾವಿಹಾರಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಬೀಜಕೂಲಾನದಿಯ ದಜದ ಜ್ಯಂಭಿಕ

ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಗೆ ತಲುಪಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ವೈಶಾಹಿಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ದಶಮಿಯಂದು ದಿನದ್ಯೋಪವಾಸವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಸಾಲಪ್ರತಿಕ್ಷಾಪನಿಷತ್ತಾದ ಶಿಲಾತೆಲದ ಮೇಲೆ ಆತಪರ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಘಾತಿಸಂಘಾತವನ್ನು ನಿಮೂರ್ತಿಸಿ, ಕೇವಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಸಮಸ್ತ ಸುರಾಸರರೂ ಬಂದು ಆ ಉತ್ಪಾವನವನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಿದರು. ಅಮೇಲೆ ಈ ದಿನಗಳು ಹೊನವಾಗಿ ವಿಧಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಜಗತ್ತೀರ್ಥಿದ್ವಾದ ರಾಜ್ಯಗ್ರಹ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತಿಚೋಧಿಸಲಂದು ವಿವುಲಾಚಲವನ್ನೇರಿದನು. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಸುರಾಸರರು ಅಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಿಸಿದರು. ಸೌಧಮೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಆ ಗಿರಿ ಸುಶೀಲಾಭಿವರ್ತಾಯಿತು. ಏಕರ್ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದ ಸಮವಸರಣಿ ನಿರ್ಜಾಣಾವಾರ್ಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿಸಿದನು ವಿರಾಜಮಾನನಾದನು. ಇಂದ್ರನ ಪ್ರೇರಣೀಯಂತೆ ಇಂದ್ರಭಾತಿ ಅಗ್ನಿಭೂತಿ ವಾಯುಭೂತಿ ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಮೂರಲಾದ ಪಂಡಿತರು ಸಮವಸರಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಐಸೂರ್ಯರು ಶಿಷ್ಟರೋಂದಿಗೆ ಜಾತರೂಪಧರರಾದರು. ಜೀರ್ಣಕ ರಾಜ ಪುತ್ರಿ ಚಂದನಾಕುಮಾರಿ ಆಯುಕೆಯಾದಳು. ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ತನ್ನ ಚರ್ತುಭಾಲ ದೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಜಿನಿಗೆ ಸಮಸ್ಯಾರಿಸಿದನು.

ವರ್ಧಿಸಿದನು ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರಲಲ್ಲಿ ಜಾತರೂಪಧರರಾದ ಮುನಿಗಳು, ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವಾಸಿನಿಯರಾದ ದೇವಿಯರು, ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಲಂಕತ ಶ್ರೀಯರೂಂದಿಗೆ ಅಯುಂಕೆಯರು, ಆ ಕಡೆಗೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪತ್ರದೇವರ ಶ್ರೀಯರು, ಇನ್ನಾಂತಿ ವ್ಯಂತರೆದೇವರ ಶ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ನಾಗಕುಮಾರ ಮೂರಲಾದ ಭವನವಾಸಿ ದೇವರ ಶ್ರೀಯರು, ಏಕನೇಯ ಸಾಲಿಗೆ ಪಾತಾಲವಾಸಿಗಳಾದ ಅಗ್ನಿಕುಮಾರನಾದಿಯಾದ ದಶಪ್ರಕಾರದ ಭವನ ವಾಸಿ ದೇವರು, ಎಂಟರಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರ ಗಂಧರ್ವರಾದಿಯಾದ ಅಷ್ವಪ್ರಕಾರದ ವ್ಯಂತರ ದೇವರು, ಬಂಬತ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ ನಕ್ಷತ್ರ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹ ಎಂಬ ಬದು ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ಯೋತಿಷದೇವರು, ಹತ್ಯನೆಯಾದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವಾಸಿ ದೇವರು, ಹನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಣೆ ಕಳೆತ್ತ ರಾದಿಯಾದ ವಿದ್ಯಾಧರರೂಂದಿಗೆ ನಾನಾ ಭಾಗೆಗಳ ವೇಷಗಳ ಮನುಷ್ಯರು, ಹನ್ನೆಡ ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿನಾನುಭಾವಸಂಭೂತ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳೂ ಶರೀಗಳೂ ಆದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಶಿಂಗಾಂತುಗಳು—ಹೀಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ದ್ವಾದಶಗಳಾಗಳು ಜಿನೇಂದ್ರನ ಸುತ್ತೆ ಸೇರಿ ಸುತ್ತುತಿ ನಮುಕ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತಿರಲು, ಗೌತಮಗಣಾಧರನು ತೀಧಾಂಧ್ರವಾಗಿ ಜಿನನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯುಷಿಸಿದನು. ವರ್ಧಿಸಿದನು ದಂಡಂಭಿಗಳಿರವಾದ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯಿಂದ ಧರ್ಮಾಪದೇಶನ ಮಾಡಿದನು. ದ್ವಾದಶಾಂಗಗಳು, ಚತುರ್ದಶಶಾಪಾರಾಧಗಳು, ಕೂಲಿಕೆಗಳು, ಚತುರ್ದಶಶ ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಗಳು, ಪಂಚ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪತ್ರದಗಳು, ಚತುರ್ದಶಶ ಮಾರ್ಗಣಾಧಗಳು, ಅಷ್ವ ಅನರ್ಯೋಗಗಳು, ತತ್ಸಂಬಂಧ ಜೀವ ದ್ವಾದಶಾದಿವಚಾರ, ಲೋಕಸ್ಥರಾಪ—ಈ ಮೂರಲಾದವರು ನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು.

ಜಿನಭಾಷಿತಪಾದ ಪದಾರ್ಥವಿಚಾರಪನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೌತಮಗಣಾಧರನು ಶ್ರುತಸ್ಯಂಧ ಪನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಆ ಭಗವದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಂದ ಸಮವಸರಣಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಲೋಕಚೀವಿಗಳೂ ವೋಹನಿಮುರ್ಕಿರಾದರು; ಸಮೃದ್ಧಶರ್ವನವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪಂಚ ಮಹಾವೃತಗಳು, ಪಂಚ ಸಮಿತಿಗಳು, ಶ್ರಿಗಂಧಿಗಳು, ದ್ವಾದಶವಿಧ ತಪಸ್ಸು, ದ್ವಾದಶವಿಧ ಸಂರ್ಯಾಮ, ಚಾರಿತ್ರ, ಪರೀಷತ್ವಾಜಿಜಯ, ದ್ವಾದಶ ಅನುಪ್ರಕ್ಷೇತಿಗಳು, ದಶಧರ್ಮಗಳು, ವಿನಯ—ಈ ಮೂರಲಾದ ಮಂಧಿರವಂಗಳನ್ನು ಸುರಾಸರರ, ನರರ ಸಮೃದ್ಧಿದಲ್ಲಿ ಜಿನೇಂದ್ರನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಲೂ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಅಪುಗಳನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸಿದರು. ಸಮೃದ್ಧಶರ್ವದ್ವಾರಾದ ಸಹಸ್ರಾರು ಶ್ರೀಯರು ಪ್ರತಾನುಪಾಲನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಆಯುಕೆಯರಾದರು. ಏಷ್ಮೋ ಮಂದಿ ಶ್ರಾವಕ ಶ್ರಾವಿಕೆಯರಾದರು. ಶಿಂಗಾಂತುಗಳೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಿಯಮಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದು. ದೇವರು ಸಮೃದ್ಧಶರ್ವನ ಸಮೃದ್ಧಜ್ಞಾನ ಜಿನಪೂರ್ಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾರಾದರು.

ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನ ಅಕ್ಷರ ವಾರಿವೇಣ ಅಭಯಕುಮಾರ ವೋದಲಾದ ಪ್ರತ್ಯರು. ಅವರ ತಾಯಂದಿನು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಂತಃಪ್ರರ ನಾರಿಯರು ಸಮೃದ್ಧಶರ್ವನಾದಿ ನಿಯಮಸ್ಥರಾಗಿ ಜಗದ್ವಾರುವಿಗೆ ಮಣಿದರು. ಇಂದ್ರನು ಜಿನಸ್ವಾವನವಂದನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಸಭಾಸದರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ವಿವುಲಾಚಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತೀಧಾಂಕರನನ್ನು ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಧರ್ಮಶ್ರಾವಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಗೌತಮಗಣಾಧರನಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟನಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಯೋಗದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಪ್ರವೇಣಾದನು. ರಾಜ್ಯಗ್ರಹ ನಗರದಲ್ಲಿ ಜಿನಮಂದಿರಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ಆತನ ಸಾಮಂತಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಮಗ್ನಧರ್ಮಂಡಲವಲ್ಲಿ ಜಿನಮಂದಿರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ವರ್ಧಿಸಿದನ ಜಿನೇಂದ್ರನು ಪೂರ್ವದೇಶ ಹಾಗೂ ಮಗ್ನಧರ್ಮದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋಡಿಸಿ ಮಧ್ಯದೇಶದತ್ತ ನಡೆದನು.

4. ಶ್ರೇಣಿಕಪ್ರತ್ಯೇ ವರ್ಣನ

ಜಿನೇಶನಿಂದ ಮಧ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾತೀಧಾಪ್ರವರ್ತಕನವಾಗಲೂ ಜನರಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮವಿವರಕ ಅಜ್ಞಾನವು ದೂರವಾಯಿತು. ಜಿನೇಂದ್ರದ್ವೋದಯಿಂದ ಜನರ ಹೃದಯ ನಿರ್ಮಾಲವಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ವೈಷಣಿಕದೇವನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವರ್ಧಿಸಿದನೂ ವಿಹಾರಿಸಿ ಮಧ್ಯದೇಶದ ಕಾಶಿ ಕೌಶಲಾದಿಗಳನ್ನು, ಉತ್ತರದಿಕ್ಷಾನ ತಾಣಕಾಣಾದಿ ದೇಶಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿದನು. ವಿಂಥಾಧರ್ಮವು ಶ್ರೀಣಿಸ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಯಾರು ಜಿನನ ಶರೀರದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ವರ್ವಣ, ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರವಣ, ವೈಭವದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅವಲೋಕನ—ಇವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಪ್ರರುಪರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಲ ನಿಃಸ್ವೇದ ಮೂರಲಾದ ಅತಿಶಯಗಳಿಂದ

ಅತ್ಯಾಶ್ಚ ಯಂಪಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಅವೃತ್ತಾರೆಯಂಥ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿಂ ಭಾಷಾ ವಾಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭವ್ಯರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾತಿವೈರದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೈಶ್ಲಿಯಂದ ಒಡನಾಡಿದವು. ಪಡ್ಡತುಗಳು ಭಗವಂತನ ಸೇವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಾದುವು. ಧರಿತ್ಯಿಯಂ ವಿಶುದ್ಧಾರ್ಥಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು. ಅನುಕೂಲನಿಲವು ಸುಳಿಯಿತು.

ಆ ವಿಹಾರದಿಂದ ಲೋಕದ ಜೀವಿಗಳು ಪರಮಾನಂದ ಹೊಂದಿದುವು. ವಾಯು ಕುಮಾರ ಸುನಿತಕುಮಾರರು ಆತನ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸುಖಿಪ್ರಯಾಣಿಸಹಕಾರಿಗಳಾದರು. ಗಾನಮಾಗದಲ್ಲಿ ಆತನ ವಿಹಾರವು ಸಾಗಿತು. ದಿಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನವಾದುವು. ದೇವತೆಗಳು ಆತನ ಧರ್ಮದಾನವನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತೇ ಇತರ ಜನರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೀನೆಂದ್ರನ ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭಸ್ನಾಭವಾದ ಧರ್ಮಚಕ್ರವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ದೇವಕೃತವಾದ ಅಳಿತಯಿಗಳು ಧ್ವಜಗಳು ಇವುಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿಯೂ ಅಷ್ಟಮಂಗಲ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಯುಗಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಜೀನೆಂದ್ರನು ವಿಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲೋಕವೈಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮಾಪ್ತಿಹಾಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುವಿಭವಗಳಿಂದ ಕೊಡಿದವನಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಾರಿಸುತ್ತೇ ಮತ್ತೆ ಮಗಧದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇಂದ್ರಭೂತಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾಶದ ಗಣಧರರು ಆತನೊಂದಿದ್ದರು. ಇವರು ಸಮುದ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಖ. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೂರಾರು ಶಿಶ್ಯರಿದ್ದರು. ಬಿಟ್ಟು ಶಿಶ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದ್ರಾವಿರ. ಇವರಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಪೂರ್ವಧರರು, ವಿಕ್ರಯಾಂಧಿಧಾರಕರು, ಅವಧಿಜ್ಞನಿಗಳು, ಕೇವಲಜ್ಞನಿಗಳು, ಮನಸರ್ಯಾಯ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪರಪಾದಿಗಳನ್ನು ಗೀಲ್ಲುವವರು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನೂ ಡೊಂಡು ವರ್ಧಮಾನನು ರಾಜಗೃಹನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಂಡಕೈಲಪ್ಯರವೆಂದೂ ಹೇಳು. ಇದು ಮುನಿಸುವ್ಯತಿಜಿನಿನ ಜನನ ದಿಂದ ಪರಿಶ್ರಮಾಗಿತ್ತು. ಆ ಖಂಡಿಗಿರಿ ಮೊದಲಾದ್ದೇ ದುಡ್ಡಿಯಾದ ಪರವರ್ತಿಗಳೂ ಘಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು. ಕೇವಲ ವಾಸುಪೂಜ್ಯ ಜೀನೆಂದ್ರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಾಂಕರರ ಸಮಾವಸರಣಗಳಿಂದ ಈ ಗಿರಿಳಿಲ್ಲಿಯ ದೂಡ್ಡದೇಂದ್ರ ವನಪ್ರದೇಶಗಳು ಪರಿಶ್ರಮಾದಾಗಿದ್ದವು; ಭವ್ಯಜಿವರಿಗೆ ಶಿದ್ಧಕ್ಕೆ ತ್ವಾಗಿದ್ದವು.

ಇಂದ್ರನು ಮೊದಲೇ ಶಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ವಿಪುಲಾಚಲಗಿರಿಯ ಸಮಾವಸರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಧಮಾನನು ಬಂದು ವಿರಾಜಮಾನನಾದನು. ಸೌಧಮೇಂದ್ರಾದ್ವಿ ದೇವರೂ ಶ್ರೀಎಕ ಮೊದಲಾದ ಮನುಷ್ಯರೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಯಥಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಗಣ ಪರಿವೇಷ್ಟಕ ನಾಗಿ ಜಿನನು ಪರಿಶೋಭಿಸಿದನು. ಧರ್ಮಶ್ರಾವಣದ ಇಚ್ಛೆಯಂದ ಆ ಶ್ರೀಲೋಕ ಜೀವರೂ ಹಾಗೆ ಉಪಾಸಿತರಾಗಿರಲು, ಗಣಧರನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಗಿ, ತೀರ್ಥಾಂಕರನು ಧರ್ಮಾಪದೇಶಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದನು. ಶಿದ್ಧ ಸಂಘಾರಿ ಜೀವಭೇದದ್ವಯ, ಶಿದ್ಧಜೀವ ಸಂಸಾರಿಜೀವಲಕ್ಷ್ಯ, ಜತುದರಶಗಳು, ಜ್ಞಾನಾವರಣಾದಿ ಅಷ್ಟಕರ್ಮಗಳು, ಜೀವನ ಭವ್ಯಭವ್ಯತೆ, ರೋದ್ರಧಾನಿಂದ ಮಲಿನಾತ್ಮಕಾದವರ ನಡೆ

ವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನರಕವಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಿಂಗಿಗಳು, ಕೇಲ್ಲಾಧಮಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಚಿಂತಾ ತುರರಾಗಿ ಆರ್ಥಧಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದವರು ತಿರುಗ್ಗಿತ್ತಿಲ್ಲ ಪದುವ ಪಾಡು, ಮನಸ್ಕ ರಲ್ಲಿ ಲೋಭ ಮೋಹಾದಿಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿ ದುಃಖಾನುಭವಮಾಡುವುದು, ಉತ್ತಮಾ ಧರ್ಮಕರ್ಮ ಕಾರಣವಾಗಿ ಘಲಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಕಾಮ ನಿಜರ್ಯಾಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಂಧನ ಬದ್ಧರಾದ ತಿರುಗ್ಗಿತ್ತಿರುವ ಭವನವಾಸಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವರೂ ಏಧಾದಶನದಿಂದ ಮಲಿನರೆಂಬುದು, ಇವರ ಮಾನಸಿಕ ದುಃಖಾನುಭವ, ಇವರ ಉತ್ತಮಷ್ಟಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಜಫ್ಣನ್ಯಾಷ್ಟಿಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಭವ್ಯಜೀವ ಪಂಚಲಭ್ಯಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಜತುಷ್ಟಯನಿವಾಸಿಯಾಗುವುದು, ಮನಸ್ಕಜೀವಿಯಿಂದ ಸಂಯುತಾಸಂಯಃತಧಾರಕನಾಗಿ ದೇವತ್ವ ಪಡೆಯುವುದು, ದೇವಲೋಕಗಳ ಹಾಗೂ ದೇವತ್ವದ ವಿವಿಧ ಕೆಲ್ವನಿಗಳು, ಅಲ್ಲಿಯ ಆಯಂ ಪ್ರಮಾಣಗಳು, ಸುಖಾನುಭವರೀತಿಗಳು, ದೇವಲೋಕ ಸುಖಾನುಭವ ಮಾಡಿ ವಿದೇಹಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಪುರುಷ ಅಧವಾ ನಾರಾಯಣರಾಗಿ ಉತ್ತನ್ನ ರಾಗುವುದು, ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಳಭದ್ರ ನಾರಾಯಣ ಪ್ರತಿನಾರಾಯಣ ತೀರ್ಥಾಂಕರರಾಗಿ ಹಂಟ್ಯುವುದು—ಇವಲ್ಲಿಪನ್ನೂ ಕೆವಿರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದನು.

ಜೀನೆಂದ್ರನ ಸದ್ಗುರುದೇಶನವು ಜಗತ್ಯಾಗಳನ್ನೂ ತಣೆಸಿರು, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೂರಪಾಡಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಆ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವು ದೇವರು ಪ್ರಷ್ಟಪ್ರಷ್ಟಿ ರತ್ನಪ್ರಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮನಸ್ಕಲಿದ ಬಂದೆ ನೀತು ಬೇರೆ ಬಿಬ್ರಿ ಮಹಾಮುನಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರಪೂಜಿತನಾದ ಆ ಶ್ರೀಪ್ತಮಂಬಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಎಕರಾಜನು ಗೌತಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು : “ಈ ದೇವಪ್ರಾಜ್ನಾದ ಮನಿಯ ಯಾರು? ಆತನ ಮಂತ ಯಾವುದು? ಇಂದು ಯಾವ ಅಶಿಶಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ?” ಗೌತಮಸ್ವಾಮಿಯು ಹೇಳತೋಡಿದನು : “ಈ ಭಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಜಿತತತ್ತ್ವಮಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜನಿವ್ಯಾದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರ ಬೇಕು. ಯಾವಾತನು ಹರಿವಂಶನಭದ ಸೂರ್ಯನೋ. ಯಾವಾತನು ಅನ್ಯರಾಜರನ್ನು ಅಭಿಭವಗೊಳಿಸಿದನೋ, ಯಾವಾತನು ರಾಜ್ಯಪರಿತಾಗ್ಯಗ ಮಾಡಿ ಜಿನೆಂದ್ರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪನ್ನು ಧರಿಸಿದನೋ, ಶ್ರೀಶಕರಗಳಾದ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ತಪವಾಭರಿಸಿದನೋ, ಆ ಜತತತ್ತ್ವವು ಇಂದು ಘಾತಿಕಮಣಿನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಕೇವಲಜ್ಞನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳು ಆತನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು.” ಶ್ರೀಎಕರಾಜನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು : “ಈ ಹರಿವಂಶ ಯಾವುದು? ಎಲ್ಲಿ, ಎಂದು ಉತ್ತನ್ನ ವಾಯಿತು? ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಪುರುಷನಾರು? ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣಾದಕ್ಕರಾದ ಪುರುಷಾಧಿಪಾಲಕರಾದ ಏಪ್ಯೂಪಂದಿ ಅರಾಸರು ಈ ಹರಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಗಿಷೋಗಿದ್ದಾರೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತನ್ನರೂದ ಶೀರ್ಥಾಂಕರರು ಮೊದಲಾದ ಶಲಾಕಾಪುರವರ ಚಿಂತ್ರ, ಅವರ ವಂಶೋತ್ಪತ್ತಿ, ಲೋಕಾಲೋಕವಿಭಾಗ—ಇವುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಲು ಅವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಗೌತಮನು ಆಗ ಆತನಿಗೆ “ಲೋಕಾಕಾರಮನ್ಯಾ ವಿವಿಧ ವಂಶಗಳ ಉತ್ತರ್ತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ, ಅಸಂತರ ಹರಿಹರಂಶ್ವದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣಾಕಾಂಜ್ಞೀಯಂತೆ ಹರಿಹರಂಶ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಅರಸರನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ” — ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೪. ಅಧೋಲೋಕಸಂಸಾಧನ ವರ್ಣನ

ಅಸಂತ ವಿಸ್ತಾರದಿನ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶವು ಅಲೋಕಾಕಾಶವನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಿವ ಮತ್ತು ಪ್ರದುಲಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಆ ಅಲೋಕಾಕಾಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಲೋಕವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಲ, ದ್ರವ್ಯ ಮೂದಲಾದವು ಇವೆ. ಆ ಲೋಕವು ಕೇಳಿಗೆ ವೇತ್ತಾ ಸನದಂತೆಯೂ ಮೇಲೆ ಮೃದಂಗಮಂತೆಯೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರುಳ್ಳಿರಿಯಂತೆಯೂ ಇದೆ. ಸೊಂಟಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕಾಲಾಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ ಅಚಲವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಪ್ರರುಷನಂತಿದೆ ಲೋಕ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಧೋಲೋಕ, ಉಧ್ವಲೋಕ, ಮಧ್ಯಲೋಕನ್ನಿಂದ ಬಹಾದಾದ ಆ ಲೋಕದ ಒಟ್ಟು ಎತ್ತರ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರಜ್ಜು ಪ್ರಮಾಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ರತ್ನಪ್ರಭಾ, ಶರ್ಕರಾಪ್ರಭಾ, ವಾಲುಕಾಪ್ರಭಾ, ಪಂಕಪ್ರಭಾ, ಧೂಮಪ್ರಭಾ, ತಮಃಪ್ರಭಾ ಮತ್ತು ಮಹಾತಮಃಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಒಳು ಭಾವಿಗಳಿವೆ. ಈ ಪೃಥಿವೀಗಳನ್ನು ಭೂಮಾರ್ಥ, ವಂಶಾ, ಮೇಘಾ, ಅಂಚನಾ, ಅರಿಪ್ಪಾ, ವಂಘಾ ಮತ್ತು ಮಾಘಾ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ರತ್ನಪ್ರಭೀಯು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪೃಥಿವೀಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಲತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ, ಇಪ್ಪತ್ತೀಂಟು ಸಾವಿರ, ಇಪ್ಪತ್ತ್ವಾಲ್ಕುಸಾವಿರ, ಇಪ್ಪತ್ತ್ವಸಾವಿರ, ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಮತ್ತು ಎಂಟುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಪ್ರಥಮ ಪೃಥಿವೀಯಲ್ಲಿ ಅಸುರಕ್ಷಿತವಾದಿ ದಶಭವನವಾಸಿ ದೇವತೆಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಿಲವಿನ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಆಯುಃಪ್ರಮಾಣಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸೌಧಮಾರ್ಥ ಈಶಾನಾದಿ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ಎತ್ತರ ನಿಲವುಗಳ ದೇವತೆಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಪ್ರಭಾದಿ ಸಪ್ತಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಕ, ಶೈಂಬಬಧ್, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ, ಮಹಂತಾದ ವಿವಿಧ ವಿಸ್ತಾರದಿನ ಕೂಡಿದ ಬಿಲಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಘನ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಂಜ್ಯ ವೆಂದು ಆಯುವಿನ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಥಮ ಪೃಥಿವೀಯ ಪ್ರಥಮ ಸೀಮಾಂಶಕವೆಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ನಾರಕಿಗಳ ಜಘನ್ಯಸ್ಥಿತಿಯು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಂಜ್ಯಸ್ಥಿತಿಯು ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಣಗಳಿಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಹಿಗೆಯೇ ಇತರ ಪೃಥಿವೀಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಆಯುಃಪ್ರಮಾಣವು ಬದಲಾಗುತ್ತೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ನಾರಕಿಗಳ ಶರೀರದ ಎತ್ತರದ ವರ್ಣನೆಯೂ ಬಹಂಗಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಥಮ ಪೃಥಿವೀಯ ಸೀಮಾಂಶಕ ಪ್ರಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಎತ್ತರವು ಮೂರು ಹಸ್ತಗಳಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಗೆಯೇ ಇತರ ಪೃಥಿವೀಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಮಾಣವು ಬದಲಾಗುತ್ತೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವಧಿಜ್ಞನ ದ್ವಾರಾ ಏಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಪೃಥಿವೀಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನದಪ್ಪಿ ರುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಪೃಥಿವೀಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಾರ್ಥ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುವ ಪ್ರಥಮಪೃಥಿವೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ ನಾರಕಿ ಜೀವಿಗಳೂ ಜನ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಳುಯೋಜನ ಮೂರೂರೂಕಾಲು ಕೋಶದಾಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಂತ್ತುವೆ. ಹಿಗೆಯೇ ಅನ್ಯಪೃಥಿವೀಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಟ್ಟಿವ ನಾರಕಿ ಜೀವಿಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಜಿಗಿದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಂತ್ತುವೆ. ಆ ನಾರಕಿಗಳೂ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಬಹಂಗಿಯ ಶಾರೀರಿಕ ಪುತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಉಪರ್ವಂಶವೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಅವು ಅನ್ಯಭವಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವು ಲೋಕಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

೫. ದ್ವಿಪ್ರಸಾಗರ ವರ್ಣನ

ತನುವಾತವಲಯಾದ ಅಂತ್ಯಭಾಗದವರೀಗೆ ಶಿಶ್ಯಗ್ರಾಹಿಕ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಲೋಕವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಿದೆ. ಮೇರುಪರ್ವತವು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವಿಪ್ಪ ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ ಜಂಬೂವೃತ್ತಿದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಂಬೂದ್ವಿಪ್ಪವಿದೆ; ಅದು ಲವಣಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಂಬೂ ದ್ವಿಪದಲ್ಲಿ ೨ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ೧ ಮೇರು, ೨ ಕುರು, ಜಂಬೂ ಮತ್ತು ಶಾಲ್ಯಲೀ ವೃತ್ತಿಗಳು, ೩ ಕುಲಪರವತಗಳು, ಅಪುಗಳ ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಶಾರೋವರಗಳು, ೧೪ ಮಹಾನಿಗಳು, ೩೪ ರಾಜಧಾನಿಗಳು ಮುಂತಾದುವು ಇವೆ. ಜಂಬೂದ್ವಿಪದಲ್ಲಿ ಭರತ, ಹೃಮವತ, ಹರಿ, ವಿದೇಹ, ರಂಗ್ಯ, ಹೃಣಿವತ ಮತ್ತು ಬಿರಾಪತಗಳಿಂಬಿ ೨ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಭರತಕ್ಕೆ ದಾಖಿಲಿಸಿದೆ. ಹಿಮವಾನ್, ಮಹಾಹಿಮಾವಾನ್, ನಿಷಧ, ನೀಲ, ರುಕ್ಷಿ, ಶಿಖಿ ಎಂಬುದೇ ಇಂದುಪರವತಗಳು. ಭರತಕ್ಕೆ ದ್ವಿಪದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಶಾರೋವರಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಸಿದ ಯೋಜನದಪ್ಪ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂಟಗಳಿವೆ. ಸುವರ್ಣಾಮಂಯವಾದ ಹಿಮವರ್ಮಾಪರವತದ ಶಿಶ್ಯರದಲ್ಲಿ ೧೦ ಕೂಟಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಿಗೆಯೇ ಇತರ ಕುಲಪರವತಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕೂಟಗಳಿವೆ. ಈ ಇಂದುಹಾಕುಲಾಚಲಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ಪದ್ಮ, ಮಹಾಪದ್ಮ, ತಿಂಬಿ, ಕೇಸರಿ, ಮಹಾಪುಂಡರಿಕ ಮತ್ತು ಪುಂಡರೀಕ ಎಂಬ ಬಿಸ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸರೋವರಗಳಿವೆ. ಆ ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಗಂಗಾ ಮುಂತಾದ ಇಂದಿಗಳು ಹಂಟ್ಟಿ ೨ ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರವನ್ನೂ, ೩೫ ಇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ಸೇರಿತ್ತವೆ. ಆ ೧೪ ನದಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗಂಗಾ, ಸಿಂಧು, ರೋಹಿಯಾ, ರೋಹಿತಾಂತಾ, ಹರಿತ್, ಹರಿಕಾಂತಾ, ಸಿತಾ, ಸಿತೋದಾ, ನಾರೀ, ನರಕಾಂತಾ, ಸುವರ್ಣಕೂಲಾ, ರೂಪ್ಯಕೂಲಾ, ರಕ್ತಾ, ಮತ್ತು ರಕ್ತೋದಾ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳೂ ಭಾವಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಸಹಾಯ ನದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪದ್ಮ ಸರೋವರವು ೧ ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಉದ್ದ್ವಾಗಿ ವಿಸ್ತಯವು ಪ್ರಧಾನ

ಅಳವಿದೆ. ಅದು ಶಂಭುವಾದ ಶಿತಜಲದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ.

ಪದ್ಮಸರೋವರದ ಪೂರ್ವದ್ವಾರದಿಂದ ಗಂಗಾ, ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರದಿಂದ ಸಿಂಧು ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ್ವಾರದಿಂದ ರೋಹಿತಾಸ್ಯಾ ನದಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಮಹಾಪದ್ಮಸರೋವರದಿಂದ ರೋಹ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಕಾಂತಾ, ಕಿಂಭವಿಂದ ಹರಿತ ಮತ್ತು ಸಿತೋದಾ, ಕೇಸರಿಯಿಂದ ಸಿತಾ ಮತ್ತು ನರಕಾಂತಾ, ಮಹಾವಂಡರೀಕದಿಂದ ನಾರಿ ಮತ್ತು ರೂಪಕೂಲಾ, ಪುಂಡರೀಕದಿಂದ ಸುವರ್ಣಕೂಲಾ, ರಕ್ತ, ರಕ್ತೋದಾ ನದಿಗಳು ಹೊರಟಿವೆ. ಹೃಮವತ್ ಮಹಂತಾದ ಇ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್, ವಿಜಯಾವಾನ್, ಪದ್ಮವಾನ್ ಮತ್ತು ಗಂಧವಾನ್ ಎಂಬ ಉಗೋಳಾಕಾರದ ವಿಜಯಾರ್ಥ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಶಿಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಿಂಬಿನಾಗಿರುವ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ಪೃಷ್ಟಿ, ಅರುಣ, ಪದ್ಮಮತ್ತು ಪ್ರಭಾಸವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹೃಂತರ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಪರವತ ಹಾಗೂ ನದಿಗಳ ಎರಡರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ಧಾತಕೀಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣರಾಧಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವಿತೀಯಸಮುದ್ರಗಳಾಚಿ ಮತ್ತೊಂದು ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಿದೆ. ನೀಲ ಕುಲಾಚಲ ಮತ್ತು ಸುಮೇರು ಪರವತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕರುವೆಂದೂ ಸುಮೇರು ಮತ್ತು ನಿಷಧ ಕುಲಾಚಲದ ಮಧ್ಯದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ದೇವಕಂರುವೆಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ.

ಮೇರುಪರವತದ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಸಿತಾನದಿಯ ಪೂರ್ವತಪದಲ್ಲಿ ನೀಲ ಕುಲಾಚಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಜಂಬೂಸ್ಥಲವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು ಒಂದೊಂದರವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿವೆ. ಅದರ ಸ್ವಂಧವು ನೀಲವಾಸಿಯಿಂದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು ಚಜ್ಞಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಎಲೆಗಳಿವೆ; ಅದರ ಚಿಗ್ರಿಗಳು ಹಾವು ಹಣ್ಣಿಗಳು ಮತ್ತೆಮಯವಾಗಿವೆ. ಆ ವೃಕ್ಷದ ಇ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಇ ಮಹಾಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಶಾಖೆಯು ಮೇಲೆ ಅಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟಿಸುತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಂದಿಗೆ ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಶಾಖೆಗಳ ಮೇಲೆ ಭವನಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಅನಾದರ ದೇವತೆಗಳ ನಿರಾಸವಿದೆ. ಆ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷದ ಕೇಳಿಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ದೇವತೆಗಳ ಇಂ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಮತ್ತು ಇಂ ಯೋಜನ ಎತ್ತರದ ಅನೇಕ ಭವನಗಳಿವೆ.

ಮೇರುಪರವತದ ನೈಮಿತದಿಕ್ಕಿನ ಸಿತೋದಾನದಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ದಡವಲ್ಲಿ ನಿಷಧಾಚಲದ ಹತ್ತಿರ ರಜತಪುರುಹಾದ ಶಾಲ್ಯಲೀಸ್ತಲವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷದಂತೆಯೇ ಇರುವ ಶಾಲ್ಯಲೀವೃಕ್ಷವಿದೆ. ನೀಲಪರವತದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿತಾನದಿಯ ಪೂರ್ವತಪದಲ್ಲಿ ಸಾರಿರ ಯೋಜನ ವಿಶ್ವೋದರ ಚತ್ರ ಮತ್ತು ಏಚೆತ್ರ ಎಂಬ ಎರಡು ಕೂಟಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೀಲವಾನ್, ಉತ್ತರಕರು, ಜಂದ್ರ, ಬರಾವಣ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಯವಾನ್ ಎಂಬ ಇ ವೃದ್ಘಗಳಿವೆ. ಹಿಗೆಯೇ ನಿಷಧಪರವತದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಷಧ, ದೇವಕುರಂ, ಸೂರ್ಯ, ಸುಲಾಸ, ತಡಿತ್ಯಭ ಎಂಬ ಇ ಮಹಾವೃದ್ಘಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ

ಕುಮಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಾಣವಾಗಿರುವ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗಕುಮಾರ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಿದೇಹಸ್ತೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ವಕ್ಷಾರಗಿರಿಗಳಿವೆ. ಚಿತ್ರಕೂಟ, ಪದ್ಮಕೂಟ, ನಳಿನ, ಶ್ರೀಕೂಟ, ವೈಶ್ರವಣ ಮಹಂತಾದ ಹಸರುಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಿವೆ. ಮೇರುವಿನ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಬಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ಭದ್ರಶಾಲಪನವಿದೆ. ಅದರ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ವಿಭಂಗಾ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಱಿ ನದಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಜಂಬೂದ್ವೀಪಸಮಂಧಿ ವಿದೇಹಸ್ತೇತ್ರಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತರಂಡು ಸೂಖೀಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಚ್ಚಾ, ಸುಕಚ್ಚಾ, ಪತ್ನಾ, ಸುಪತ್ನಾ, ನಲಿನಿ, ಕುಮುದಾ ಮಹಂತಾದ ಹಸರುಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಕ್ಷೇಮಪೂರೀ, ಸಂಕೀರ್ಣಾ, ಕುಂಡಲಾ, ಅಕ್ಷಪೂರೀ, ಸಿಂಹಪೂರೀ ಮಹಂತಾದುವು ಅವುಗಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳು. ಕಚ್ಚಾ ಮಹಂತಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಗು, ಸಿಂಧು ಎಂಬೇರಡು ನದಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರನದಿಗಳಿಲ್ಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂಂಬಿ.

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನಕೂಟಗಳಿಂತ ವೈತ್ಯಾರ್ಥ ಮಾರ್ಮಂಯವು, ಶ್ರೀಪುರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದುವು ಆದ ಇಂ ವೃಷಭಾಚೆಲಗಳಿವೆ. ಸಿತಾ ಮತ್ತು ಸಿತೋದಾ ನದಿಗಳ ದಡಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದೇವಾರ್ಥಗಳೂ ಎರಡು ಭೂತಾರಣ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ವಿದೇಹಸ್ತೇತ್ರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮೇರುಪರವತವಿದೆ. ಅದು ದೇಹಕರು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕರುಗಳವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮೇಲಿಲಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಂದನವನವನ ದಂತಯೇ ಇರುವ ಸೌಮಂಸವನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪಾಂಡಿಕವನವಿದೆ. ನಂದನವನದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಣ್ಣಾ, ಚಾರಣ, ಗಂಧವ್ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕವೆಂಬ ಹಸರಿನ ಭವನಗಳಿವೆ. ಅವಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೋಮ ಯಂವ ವರುಣ ಮತ್ತು ಕಂಜೇರರು ಪರಿಹಾರಸಮೀತರಾಗಿ ಕ್ರಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡಿಕವನದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಹಿತ ಅಂಜನ ಹರಿದ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭವನಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲೋಕಪಾಲರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ವೈಪ್ರಯಾಪಂಯವಾದ ವೇಷಭೂಪಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇರುಪರವತದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಲಗುಲ್ಲಾ, ನಳಿನಾ, ಉತ್ಪಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಲ್ಲೋಜ್ಞಲ್ಲಾ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಾಸಿಕೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಭವನವಿದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಿಂಹಾಸನವಿದೆ. ಪಾಂಡಿಕವನದ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕ, ಪಾಂಡುಕಂಬಲಾ, ರಕ್ತ, ಮತ್ತು ರಕ್ತಕಂಬಲಾ ಎಂಬ ಇ ಶಿಲೆಗಳಿವೆ. ಅವು ಅಧಾಚಂದ್ರಕ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂರುಮೂರು ರಕ್ತಮಯವಾದ ಸಿಂಹಾಸನಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತೀಧ್ರಂಕರರ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಪೂಂಡುಕವನದ ಲಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವ ರತ್ನಮಂತ್ರವಾದ ಜಿನಾಲಯಗಳಿವೆ. ಅವು ದಿವ್ಯವೂ ನಿತ್ಯವೂ ಆಗಿವೆ. ಸೌಪರ್ಣಸರ್ವವನದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಲಿಂಗಾಲಯ ಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಜಿನಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಾ ದೇದಿಪ್ರಮಾನವಾದ ಗಭಗ್ಯಗಳಿವೆ. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಗಳು, ಹರಿಂಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ತೆಗ್ಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಜ್ಞವಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವಗಳು 100 ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಚಾಮರವನ್ನು ಒಂದಿದ ನಾಗಕುವಾರರ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷರ ಜೋಡಿಗಳಿವೆ. ಆ ಜಿನಮಂದಿರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಕಾರವಿದೆ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಲಯಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಭಾಮಂಟಪ, ವೃಕ್ಷಾಗ್ರಹ, ಸೂಪ, ಬೈತ್ಯವೃಕ್ಷ ಮುಂತಾದವುಗಳಿವೆ. ಆ ಜಿನಾಲಯಗಳ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಜಲಚರಗಳಾವುವೂ ಇಲ್ಲದ ನಂದಮಂಬಿ ಸರೋವರಗಳಿವೆ.

ಜಂಬೂದ್ವೀಪವನ್ನು ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಾ ಜಗತೀಯು ಆವರಿಸಿದೆ. ಅದರ ಮೂಲವು ವಜ್ರಮಂತ್ರವೂ ಮಧ್ಯಭಾಗವು ರತ್ನಮಂತ್ರವೂ ಮಸ್ತಕಪು ವೈದೋರ್ಯ ವಂತೆಮಂತ್ರವೂ ಆಗಿದೆ. ಜಗತೀಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನಂದು ವೇದಿಕೆಯಿದೆ. ಅದರ ಏರಡೂ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕಾಂದಲೂ ಭವನಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ದೇವಾರಣೆಯಂಬಿ ಸುಂದರವಾದ ವನವಿದೆ. ಜಗತೀಯು ಲಿಂಗಳಲ್ಲಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಜಯ, ವೈಜಯಂತ, ಜಯಂತ ಮತ್ತು ಅವರಾಜಿತ ಎಂಬ ದ್ವಾರಗಳಿವೆ.

ಸಂಶ್ಯಾತ ದ್ವೀಪಗಳ ತರುವಾಯ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಂತೆಯೇ ವಾತೋಂದು ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಿದೆ. ಅದರ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ್ವಾರದ ರಕ್ಷಕನಾದ ವಿಜಯದೇವನ ನಗರವ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ವೇದಿಕೆಯಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ನಗರವು ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಭವನವಿದೆ. ಆ ಭವನಕ್ಕೆ ವಜ್ರದ ತೋರಣಾದಿದೆ. ಸ್ವರ್ಣ ಮತ್ತು ರತ್ನಮಂತ್ರವಾದ ಜಿಲಕಗಳಿವೆ ಆ ಭವನದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದರಂತೆಯೇ ಇರುವ ಅನೇಕ ಭವನಗಳಿವೆ. ವಿಜಯದೇವನ ನಗರದ ಹೊರಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಳಲ್ಲಾ ಅಶೋಕ, ಸಪ್ತಜ್ಞ, ಚಂಪಕ ಮತ್ತು ಅಮೃತನಗಳಿವೆ. ಆ ವನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಶೋಕಪೂರ, ಸಪ್ತಜ್ಞಪೂರ, ಚಂಪಕಪೂರ ಮತ್ತು ಅಮೃತನಗರಮಂಬಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಅವಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಶೋಕ, ಸಪ್ತಜ್ಞವಯದೇವ, ಚಂಪಕದೇವ, ಅಮೃದೇವ ಎಂಬ ಪೂರಾಧಿಪತಿಗಳ ಭವನಗಳಿವೆ.

ವೇದಿಕೆಯೂ ಕೂಡಿದಂತೆ ಲವಣಸಮುದ್ರವು ಏರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ವಿದೆ. ವೇದಿಯ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಳಿದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳ, ಬಡವಾಮುಖಿ, ಕದಂಬಾಕ ಮತ್ತು ಯೂಪಕೇಸರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪಾತಾಳ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಆ ಒಂದೊಂದೂ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಪಾತಾಳವಿವರಗಳಿಂತೆಯೇ ಲಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಲಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಪಾತಾಳವಿವರಗಳಿವೆ. ಲವಣಸಮುದ್ರದ ಕಂಬಾಂಶ ಸಾರಿಗೆ ನಿಂತು ಪಾತಾಳವಿವರಗಳಿಂತೆಯೇ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದಂ ಸಾವಿರ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾತಾಳಗಳಿವೆ. ಅವು ಮುತ್ತಿನಮಾಲೆಯಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ.

ಲವಣಸಮುದ್ರದ ತಡಿಯು ಲಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಎತ್ತರವಿರುವ ಏರಡೆರಡು ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಸಗರಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವೇಲಂಧರ ಜಾತಿಯ ನಾಗಕುಮಾರರೆವರ ಜೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಲವಣ ಸಮುದ್ರದ ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ 11 ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿ 11 ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವ ಗೋಡೆಯ ದ್ವೀಪವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಸಮಾನಗಳಿವೆ ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಗೋಡೆಯನೆಂಬ ದೇವನು ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಲವಣ ಸಮುದ್ರದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಕಾಲಿನ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕೊಂಬಿನಿದ ಕೂಡಿದ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಬಾಲಿರುವ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಾಗರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ವಾಸವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂಟಿಕಾಲಿನವರು ಗುಹಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಿಹಿಯಾದ ಮಣಿನ್ನು ಉಣಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಮಂಗಳದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಸತ್ತ್ವ ಮೇಲೆ ವ್ಯಂತಿರೆ ಭವನವಾಸಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಲವಣಸಮುದ್ರದ ಜಗತೀಯು ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಜಗತೀಯಂತರೇ ಇದ್ದು ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಪಟ್ಟಗಳಿವೆ. ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವನಪಂಕ್ತಿಗಳಿವೆ.

ಉಲ್ಕಾ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವ, ಬಳಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಧಾತಕೀಖಿಂಡ ದ್ವೀಪವೂ ಸಹ ಲಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಲವಣಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದಿದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಾಗಲಿ ನದಿಗಳಾಗಲಿ ಸರೋವರಗಳಾಗಲಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ರುವ ಪರ್ವತಾದಿಗಳಂತೆಯೇ ಇದ್ದು ಅಮೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಧಾತಕೀಖಿಂಡ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಅದರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಏರಡರಷ್ಟುರುವ ಕವ್ಯಬ್ರಜ್ಞದ ಕಾಲೋದಧಿಯು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಾ ವಾಯಿಸಿದಿದೆ. ಪ್ರಷ್ಟರವರ ದ್ವೀಪವು ಕಾಲೋದಧಿಯನ್ನು ಲಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಷ್ಟರವರ ಸಮಂದ್ರವು ಈ ದ್ವೀಪದ ಸತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಮಂಂಡಕ್ಕೆ ವಾರುಣೀವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ವಾರುಣೀವರ ಸಾಗರವೂ, ಕ್ಷೇರವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಕ್ಷೇರೋದ ಸಾಗರವೂ ಫ್ಲಾತವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಫ್ಲಾತವರಸಾಗರವೂ ಇಕ್ಕೆ ವರದ್ವೀಪವನ್ನು ಇಕ್ಕೆವರ ಸಾಗರವೂ ನಂದಿಶ್ವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ನಂದಿಶ್ವರ ಸಾಗರ ರವೂ ಅರುಣ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಅರುಣ ಸಾಗರವೂ ಅರುಣೋದಾಭಿ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಅರುಣ ಸಾಗರವೂ ಕುಂಡಲವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಕುಂಡಲವರ ಸಾಗರವೂ ಶಂಖಿವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಶಂಖಿವರ ಸಾಗರವರ ರುಚಕವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ರುಚಕವರ ಸಾಗರವೂ ಭಂಜಗವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಭಂಜಗವರ ಸಾಗರವೂ ಕುಶವರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಕುಶವರಸಾಗರವೂ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಹದಿನಾರು ದ್ವೀಪಗಳ ಹೈಕಿ ರನೇಯ ನಂದಿಶ್ವರ ದ್ವೀಪದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಒಂಟಿಕಾಲಿನ, ಮನುಷ್ಯರು ವಾಸವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹದಿನಾರು ದ್ವೀಪಗಳ ಹೈಕಿ ರನೇಯ ನಂದಿಶ್ವರ ದ್ವೀಪದ ಯೋಜನವೇದು ಜಿನನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದ್ವೀಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಳಲ್ಲಾ ಲಿಂಗನಗಿರಿಗಳಿವೆ. ಅವು ವಜ್ರ

ಮಯವೂ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರಪೂ ಆಗಿದ್ದು, ಏಲು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡಿದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಕ್ಷರಿಸುವಂತೆ ದೇದೀಷ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಜಂಬುಳದ್ವಿಷಪವನ್ನು ಅನಾವೃತಯಾಕ್ಷರಣಂಬು ಪನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದ್ವಿಪರ್ಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಕ್ಷರು ರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಂದಿಶ್ವರ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅರುಣದ್ವಿಷಪ ಹಾಗೂ ಅರುಣಾಗರ ವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹಿತಿದು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಕೊನೆಯವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಕತ್ತಲೆ ಆಪರಿಂಧಿದೆ. ಕುಂಡಲಿಗಿರಿ ದ್ವಿಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಿಯ ಆಕಾರದ ಕುಂಡಲಿಗಿರಿಪರವತ ವಿದೆ. ರುಚಕವರವಂಬಿ ಇಂನೆಯ ದ್ವಿಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಿಯ ಆಕಾರದ ರುಚಕವರವಂಬಿ ಪರವತವಿದೆ. ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಉದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಉ ಕೂಟಗಳಿವೆ. ಅದರ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಕೂಟದ ಹೇಳಿ ಪದ್ಮಾತ್ಮರ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ದ್ವಿಷಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಸ್ವರ್ಣಿಕೆ ಕೂಟದ ಹೇಳಿ ಸ್ವರ್ಣಹಿಂದೆವನಿದ್ದಾನೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಶ್ರೀವೃತ್ತಕೂಟದ ಹೇಳಿ ನೀಲಕ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ವರ್ಧಾಮಾನಕೂಟದ ಹೇಳಿ ಅಂಜನಿರಿ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ರುಚಕಗಿರಿಯ ಹೇಳಿ ಉ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಳ್ಳೂ ಉ ಜಿನಮಂದಿರಗಳಿವೆ.

ಸ್ವಯಂಭೂರವಂಜಾ ದ್ವಿಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಿಯ ಆಕಾರದ ಸ್ವಯಂಬ್ರಹ್ಮವಂಬಿ ಹೆಸರಿನ ಪರವತವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಾನುಷೋತ್ಮರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಬ್ರಹ್ಮಪರವರ್ತದ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವಿಪರ್ಗಳಲ್ಲಿ ಶಿರ್ಮರ್ಕಾ ಜಂತುಗಳಿವೆ. ಹೇಳಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ದ್ವಿಪದ ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮನೋಹರದಾದ ಪರವರ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರರೇ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

४. ಜ್ಯೋತಿಶ್ಲೋಽಽಽಧ್ಯಾತ್ಮಾರ್ಥಿಕ ವರ್ಣನ

ಪೃಥ್ವಿತಲದಿಂದ ಇಂ ಯೋಜನ ಹೇಳಿ ಹೋದರೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೆಳಗೆ ತಾರೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂ ಯೋಜನದ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಜ್ಯೋತಿಪ್ರಪಣಪೂ ಇವೆ. ಈ ಜ್ಯೋತಿಪ್ರಪಣಲವು ಇಂ ಯೋಜನ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅರಂಭವಾಗಿ ಇಂ ಯೋಜನದ ವರಗಿದೆ. ಅದು ಒಂದು ಯೋಜನ ಮಂದವಿದೆ; ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಘನೋದಧಿ ವಾತವಲಯ ದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಂಡೆಗಳಿಲ್ಲೂ ಹಬ್ಬಿದೆ. ತಾರೆಗಳ ಪಟಲದಿಂದ ಒಂ ಯೋಜನ ಹೇಳಿ ಹೋದರೆ ಸೂರ್ಯರ ಪಟಲವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೇಳಿ ಲಂ ಯೋಜನ ಹೇಳಿ ಹೋದರೆ ಚಂದ್ರರ ಪಟಲವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇ ಯೋಜನ ಹೇಳಿ ಹೋದರೆ ಸಕ್ಕತ್ತಗಳ ಪಟಲವಿದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉ ಯೋಜನ ಹೇಳಿಕ್ಕೆ ಬುಧನ ಪಟಲವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇ-ಇ ಯೋಜನ ಹೇಳಿ ಹೋದರೆ ಕೃಮಾಗಿ ಶುಕ್ರ, ಗುರು, ಮಂಗಳ ಮತ್ತು ಶನಿಗಳ ಪಟಲಗಳಿವೆ. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಸಕ್ಕತ್ತ, ಗೃಹ ಮತ್ತು ತಾರೆ-ಇವು ಇ ಬಗೆಯ ಜ್ಯೋತಿವಿಮಾನಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಆ ಹೆಸರಂಗಳಿಂದಲೇ ಕೂಡಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಆದೆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಇ ಪ್ರಕಾರದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸೂರ್ಯನ ವಿಮಾನವು ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ

ಪಂಡಗಳಿಂದಾಗಿದೆ; ಪ್ರಟಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿದ ಜಿನ್ನದಂತ ಕಾಂತಿಪಂಯವಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರನ ವಿಮಾನವು ಸ್ವಂತಿಕಮಾರ್ಪಿಂದಾಗಿದೆ. ಅರುಣ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕಿರುವ ಜ್ಯೋತಿವಿಮಾನಗಳು ಕೇವಲ ಶಾಮವರ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಜ್ಯೋತಿವಿಮಾನಗಳ ಉದಯಾಸ್ತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಾನುಷೋತ್ಮರ ಪರವತದಿತ್ತ ಕೆಡೆಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿಮಾನಗಳೆಲ್ಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಿರವಾಗಿ ಸಂಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇವೆ.

ಜಂಬುಳದ್ವಿಷಪದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸೂರ್ಯರು, ಇಬ್ಬರು ಚಂದ್ರರು. ಲಂಬಾಸಮಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುರು ಸೂರ್ಯರು, ನಾಲ್ಕುರು ಚಂದ್ರರು, ಧಾತಕಿಂದಿದಲ್ಲಿ ಇಂ ಸೂರ್ಯರು, ಇಂ ಚಂದ್ರರು, ಕಾಲೋದಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂ ಸೂರ್ಯರು, ಇಂ ಚಂದ್ರರು ಮತ್ತು ಪ್ರಷ್ಟರಾಧಿದಲ್ಲಿ ಇಂ ಸೂರ್ಯರು ಮತ್ತು ಇಂ ಚಂದ್ರರು ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾನುಷೋತ್ಮರದಿಂದ ಇಂ ಸಹಸ್ರಯೋಜನ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳ ಹೋದಲನೆಯ ವಲಯವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಂದೊಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಕ್ಕೂಂದರಂತೆ ಮಿಕ್ಕ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳ ವಲಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುರು ಸೂರ್ಯರು, ನಾಲ್ಕುರು ಚಂದ್ರರು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಿರಣಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಹೆಸೆಮಾತ್ತಿಂದಿವೆ.

ಮೇರುಪರವತದ ಜೊಲಿಕಿಯ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಉಧ್ವರ್ಮಲೋಕವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊಲಿಕಿಯಿಂದ ಹೇಳಿಲಕ್ಷೀ ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಗ್ರೇವೇಯಕಗಳಿವೆ. ಸೌಧಮರ್, ಬಿಶಾನ, ಸನತ್ಸುಪಾರ, ಮಹಂದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮರ, ಲಾಂತಪ್ಯ, ಕಾಪಿಪ್ತ, ಶುಕ್ರ, ಮಹಾಶುಕ್ರ, ಶತಾರ, ಸಹಸ್ರಾರ, ಅನತ, ಪ್ರಾಣತ, ಅರಣ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಯತವಂಬಿ ಇತಿಲಕ್ಷೀ ಕ್ಲಿಂಗಳಿವೆ. ದ್ವಿಷಣೋತ್ಮರ ಭೇದದಿಂದಾಗಿ ಈ ಕ್ಲಿಂಗಳು ವರದೆರದರೆ ಜೊಲಿಕಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ಅವಗಳ ಹೇಳಿ ಮಧ್ಯ, ಉದ್ವಾಧಿ ಭೇದದಿಂದ ಇ ಬಗೆಯ ಗ್ರೇವೇಯಕಗಳಿವೆ. ಈ ಗ್ರೇವೇಯಕಗಳ ಇ ಪಟಲಗಳಿವೆ. ಅವಗಳ ಮುಂದೆ ಇ ಅನುದಿಶಗಳು, ಅವಗಳ ಮುಂದೆ ಇ ಅನುತ್ತರ ವಿಮಾನಗಳಿವೆ. ಅನುದಿಶವತ್ತು ಅನುತ್ತರ ವಿಮಾನಗಳ ಒಂದೊಂದು ಪಟಲವಿದೆ. ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಾಗ್ನಾಪ್ತ ಭೂಮಿಯಿದೆ. ಅದರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗಿರುವದೇ ಉಧ್ವರ್ಮಲೋಕ. ಸೌಧಮರ್ ವಂತ್ತು ಬಿಶಾನವಂಬಿ ಅರಂಭದ ಇ ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಿತ್ತ, ವಿಮಲ, ಚಂದ್ರ, ಪಲ್ಮ, ವೀರ, ಅರುಣ, ನಂದನ ಮುಂತಾದ ಇಂ ಪಟಲಗಳಿವೆ. ಇ ಅನುದಿಶಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದಿತ್ಯ ಹೆಂಬ ಇಂದ್ರಕ ವಿಮಾನವೊಂದಿದೆ.

ಸೌಧಮರ್ದಿ ಕ್ಲಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರರು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಸುಖವಂಬಿ ಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಾಗಳಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಗ್ನಿಯೇ ಹೋದ ಲಾದ ತಪಸ್ಯ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಯಿಗಳ ಉಪತ್ಯಿತಿಯು ಭವನವಾಸಿ, ವ್ಯಂತರ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಷಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಮೂಜಕ ಸಂಖ್ಯಾಗಳ ಉತ್ತರಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮೃಗ್ರಾಂತಿಯು ಆಜೀವಕರ ಉತ್ತರಿಯಿ ಸಹಸ್ರಾರ

ಸ್ವರ್ಗದವರೆಗೆ ಆಗಬಹುದು. ಶ್ರೀವರ್ಕರು ಸೌಧರ್ಯ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಒಡಿದು ಅಚ್ಚೆತ ಸ್ವರ್ಗದವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮನಿಗಳಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಂದರೆಯೂ ಹೋಗ ಬಳ್ಳರು. ಇಂದ್ರ. ಸಾಮಾನಿಕ, ತ್ಯಾಯಿಸ್ತಿತ ಮೇದಲೂದ ದೇವತೆಗಳು ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸುಂದರರಾಗಿದ್ದು ದೇವಿಯರೊಡ ಗೂಡಿ ಸುಖಿದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇನೆಯ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆರುವ ಅಹಮಂದರು ಶ್ರೀರೇಂತವಾದ, ತಮ್ಮ ಆತ್ಮದಿಂದಲೇ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಅಪರಿವಿಂತವಾದ ಸುಖಿವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಧಾನಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಇಲಿ ಯೋಜನ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಮೂರೂಲೋಕಗಳ ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಭಗವಂತನ ಉತ್ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಸಿದ್ಧಶೀಲೆಯೆಂದೂ ಅದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅನಂತವಾದ ಸಿದ್ಧಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಕವರ್ಗ ಕಳಂಕರಹಿತರಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಶಾಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತಜ್ಞನ ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಖದ ಕಾರೂ ಸಮಸ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಅವರಿಗುಂಟಾಗಿದೆ. ಶರೀರಹಿತರಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಅಜರಾವರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೋಹಜ್ಞವಿಕಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಕೆರ್ಮಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಂಗಡಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಶಾಶ್ವತವೂ ಅವಿನಶ್ಚರವೂ ಆದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರಾಕಾಲವೂ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೨. ಕಾಲ ಕುಲಕರೋತ್ಪತ್ತಿ ವರ್ಣನ

ಕಾಲದ್ವಾಪು ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ರಹಿತವಾದ, ವರ್ತನಾಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯ ವಂತ್ಮ ವರ್ತಮಾನ ರೂಪವಾಗಿ ಸಮಯವು ಇಂಗಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಲಾಳಿಗಳೂ ಸಹ ಇಂಗಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಸಮಯ, ಅವಲಿ, ಉಚ್ಚಾರಣ, ಪ್ರಾಣ, ಸ್ವರ್ವೈಕ ಮತ್ತು ಲವ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಕಾಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಇ ಉಚ್ಚಾರ ಸ್ವರ್ವ ನಿಶ್ಚಯಗಳು ಇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇ ಸ್ವರ್ವೈಕ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ಸ್ವರ್ವೈಕಗಳಿಗೆ ಇ ಲವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂ ಲವಗಳು ಇ ಮುಹೂರ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇ ಮುಹೂರ್ತಗಳಿಗೆ ಇ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇ ಪಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಇ ಮಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ಮಾಸಗಳಿಗೆ ಇ ಮಿತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ಮಿತುಗಳಿಗೆ ಇ ಅಯಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇ ಅಯಸಗಳಿಗೆ ಇ ವರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಗಳ ಎಣಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕುದುವನ್ನು ಅಂತರ್ಭೇರ್ಯ ಕಾಲವನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಮ, ಸಾಗರ, ಕಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಅನಂತ ಎಂಬ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಿವೆ.

ಅದಿ ಮಧ್ಯ ಅಂತಗಳಲ್ಲದ, ನಿವಿಭಾಗವಾದ, ಅತಿಂದ್ರಿಯವಾದ, ವರ್ಣವಾದರೂ ದ್ವಿತೀಯಾದಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದುದನ್ನು ಪರಮಾಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪರಮಾಣವು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರಸ, ವರ್ಣ, ಗಂಧ ಮತ್ತು ಒಂದು ಕೊನ್ನಿಂದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಬಾಧೆ ತಗುಲದ ಏರದು ಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಧಾರಣವಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ವಸ್ತುಗಳ ಶಕ್ತಿಯಂ ಶ್ರೀಣಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುವ ಕಾಲವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿಯೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಪ್ರಮಾಸಿಪ್ರಮಾ, ಸುಪ್ರಮಾ, ಸುಪ್ರಮಾದು:ಪ್ರಮಾ, ದು:ಪ್ರಮಾಸಿಪ್ರಮಾ, ದು:ಪ್ರಮಾ ಮತ್ತು ದು:ಪ್ರಮಾದು:ಪ್ರಮಾ ಎಂಬುವು ಅವಸ್ಥಿಣಿಯೆಂದು ಪ್ರಭೇದಗಳಿಂ. ಹೀಗೆಯೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿಯಲ್ಲಿ ದು:ಪ್ರಮಾದು:ಪ್ರಮಾ, ದು:ಪ್ರಮಾ ದು:ಪ್ರಮಾ, ದು:ಪ್ರಮಾಸಿಪ್ರಮಾ, ಸುಪ್ರಮಾ, ಸುಪ್ರಮಾಸಿಪ್ರಮಾ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತು ಅವಸ್ಥಿಣಿಯೇ ಕಾಲಗಳಿರುತ್ತದೆ ಕೊಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲ್ಲಾಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಭರತ, ಐರಾವತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹಾನಿ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿ ಎಬು ಶಿಂಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹೂರಂತು ಮಿಕ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಶಿಂಗಿಯು ಹಾನಿವೃದ್ಧಿ ರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರುಭದ ಇ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಈ ಭೂಮಿಯಂಭೋಗಭಾಮಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೋತಿರಂಗ, ಗೃಹಾಂಗ, ಪ್ರದೀಪಾಂಗ, ತಾರಾಂಗ, ಭೋಜನಾಂಗ, ಭಾಜನಾಂಗ, ಪಸ್ತಾಂಗ, ಮಾಲಾಂಗ, ಭೂಷಣಾಂಗ, ಮದ್ದಾಂಗ ಎಂಬ ಇಂ ಜಾತಿಯ ಕಲ್ಪವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯು ಸದಾಕಾಲವೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಪುರುಷರು ತಪಾಗೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಕೆಲ್ಲಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಪಡೆದು ಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಣ, ಗಂಧ, ರಸ, ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ವೇಷಗಳ ವರೂಲಕ ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ಪುರುಷರು ದೇವತೆಗಳಿಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಆನೆ ಸಿಂಹ ಹುಲಿ ಒಂಟೆ ವೋದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪುರುಷನು ಶ್ರೀಯನ್ನು ಅಯೋಯೆಂದೂ ಶ್ರೀಯು ಪುರುಷನನ್ನು ಆಯ್ದ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಕಾಲದ ವೇಳೆಗೆ ಕೆಲ್ಲಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡೆಮೆಯಾಗಿ ಹೋದುವು. ಅದೇ ಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದಣಿಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಗಂಗಾ-ಸಿಂಹು ನದಿಗಳ ನಡುವೆ ಕುಲಕರರ ಉದಯವಾಯಿತು. ಅಪರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿ ಮೋದಲಿಗನು. ಮಹಾಪ್ರಭಾವ ಸಂಪನ್ಕನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಭರವದ ಸ್ವರಹಣೆಯಿದ್ದ ತು. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಕಾಷಿಕೊಂಡು ಹಗಲುರಾತಿಗಳಾದುವು. ಅಂದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರವಂಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಿರ್ಯೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯನು ಹಂಟಿದಂತೆ. ಅವನು ಪ್ರಜಾನುರಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಕಳೆಗಳಿಗೆ ಆಗನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತಿನೆಂಬ ಕರನೆಂಬ ವರಗನಾದನು. ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹುಲಿ ಸಿಹಗಳ ಭಿಂತಿಯೆಡಿಗಿ ಅದನ್ನವನು ನಿವಾರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂಥರನೆಂಬ ವರಗನು ಹುಟ್ಟಿ ಅವನು ತಂದೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದನು. ಅವನ ವರಗ ಶ್ರೀಮಂತಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪ

ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಲೋಭಿಗಳಾದ ಪ್ರಚೀಗಳ ನಡಂವೆ ಕೆಲವೇಪಡಡು ತ್ರಿತ್ಯ. ಅದನ್ನು ಮನು ನಿರ್ಯಂತ್ರಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಗ ವಿಷ್ಯಲವಾಹನನಂ ಮುದ್ದಾನೀಗಳನ್ನು ವಾಹನವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿನ್ನು ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಮಕ್ಕಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಮೂದಲೇ ಶೀರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ತಂಡ ತಾಯಿಗಳು ಚಕ್ರವರ್ತಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವನ ಮಗ ಯಶ್ವಿಯು ಪ್ರಚೀಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿನು. ಅವನ ಮಗ ಅಭಿಯಂದ್ರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೀಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಉಂಡು ನನ್ನ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅಂತಹಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಚಂದ್ರಾಭನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಉಂದೂಭನಿಗೆ ಮರುದೇವನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಅವನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೀಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಂದ ಮುದ್ದಾದ ವಾತಾಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ತೋಡಿದ್ದರು. ಮರುದೇವನ ಮಗ ಪ್ರಸ್ತಾವಣಿತನು ಜ್ಯುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹೊಕ್ಕೆಳಿಳಿಯನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ನಾಭಿರಾಜನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

೫. ಯಂಷಭನಾಧಿಜನಾಭಿನೀಕ ವರ್ಣನ

ನಾಭಿರಾಜನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಯಾನವೂ ಇದ್ದರಿಂದ ಮನು ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಅಲ್ಲಿತು. ಅವನು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ದು ಸರ್ವತೋಭದ್ರವೆಂಬ ಪ್ರಾಸಾದದಲ್ಲಿ. ಅವನಿಗೆ ಮರುದೇವಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಆಕ್ರಂತ ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿದ್ದಳು. ಪ್ರಥಮ ಶೀಥಂಕರನಾದ ವ್ಯಘಭದೇವನು ಸರ್ವಾಧಿಕಿಂದಿರುವಾನಿಂದ ಚ್ಯಾತನಾಗಿ ನಾಭಿರಾಜ-ಮರುದೇವಿಯವರ ಗಭದಲ್ಲಿ ಅವಶಿಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಅಕ್ಕೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ಮೂದಲೇ ಇಂದ್ರನ ಆಳ್ಳಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕುಬೇರನು ನಾಭಿರಾಜನ ಮನೀಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ರತ್ನಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಧೃತಿ, ಕೀರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಇಮುದಿ ವಿದ್ಯಾತ್ಮಾರ್ಪಿತಾರು ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಮಾರಿಯರು ದಿಕ್ಕುವಿದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಅವರೆಲ್ಲ ನಾಭಿರಾಜ-ಮರುದೇವಿಯವರಿಗೆ ನವಸ್ವರ್ಂಜಿತಮ್ಮೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ದೇವಿಯ ರಾಜ್ಯ, ಯಾವಾನ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯಾದಿಗಳ ಅತಿಶಯತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲೊಡಗಿದರು. ಬಹುಭಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು.

ನಾಭಿರಾಜ-ಮರುದೇವಿಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶೀಥಂಕರನ ಜ್ಯುವಾಗುತ್ತಿದೆಂಬ ಸಂಗತಿ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಬಂದು ದಿನ ಮರುದೇವಿ ರಾತ್ರಿಯ ಪಟ್ಟಿಮಾರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಶುಭಸೂಚಕವಾದ ಒಂದು ಸ್ವಾಷಾಗಳನ್ನು ಕಂಡೆಳು. ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಅನೇ, ಧೀರಗಂಭೀರವಾದ ಗೂಡಿ, ಶೈಕ್ಷಿಷ್ವಾದ ನವಿದಂಷ್ಟೆ ಕೇಸರಿಗಳಿಂದ ಕಾಡಿವ ಸಿಂಹ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅಭಿವೇಕ, ನಾನಾ ಪ್ರಪ್ರಾಗಳಿಂದಾದ ಪರಿವಳಯಾಕ್ರಮಾದ ಎರಡು ಹೂಮಾಗಳು, ಉಂದ್ರಮಂಡಲ, ಆಗ ತಾನೆ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವ.

ಜಲದಿಂದ ತಂಂಬಿದ ಶಿವಿಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಸರೋವರ, ಪರಿಬಂತಿರುವ ಮಹಾಸಮುದ್ರ, ಸಂಘರ್ಷ ಶಿಂಹಾಸನ, ಏವಾನ, ನಾಗೇಂದ್ರ, ಭವನ, ಮಹಾರತ್ನಗಳ ರಾಶಿ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಜ್ಯಾಲೀಗಳಿಂದ ಕಾಡಿದ ಅಗ್ನಿ ಈ ವಂಂತಾದುವನ್ನು ರಾಣಿಯು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ತರುವಾಯ ಅವಳು ತನ್ನ ಮುಖವಾಗಿದಿಂದ ವ್ಯಘಭ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಿನೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಒಡಲನ್ನು ಪ್ರಮೇಶಿಸುವ ವ್ಯಾಪಕನ್ನು ಕಂಡೆಳು.

ನಿದೆಯಿಂದ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ ದೇವಿಯು ತಾನು ಕಂಡ ಸ್ವಾಷಾಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲನು ಅವು ಶಂಭಸೂಚಕ ಸ್ವಾಪ್ತಗಳಿಂದೂ, ಆಕೆಯ ಗಭದಲ್ಲಿ ಜಿನೆನು ಜನಿಸಿ ಲೋಕವನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇಲಿಸಿದ ತೀರ್ಥಂಕರನು ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೆಂತೆ ಹಗುರವಾಗಿದ್ದನು. ನವಮಾಸಗಳು ತಂಬಿದ ಬಿಳಿಕ, ಉತ್ತರಾಷಾಧಾ ನಸ್ಕೆತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ಜಿನಿಶ್ವಿಶಿಂಗಿ ಜನ್ಮಿತ್ತಳು. ಒಂದೆಯೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವಲೋಕದ ದೇವಿಯರು ಶಿಶುವಿನ ಜಾತಕಮಾವನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದ್ರ ಕಿರಿಂಗಳು ಉಂಟಿಲಿವಾದುವು. ಅವರ ಆಸನಗಳು ಕಂಬಿಸಿದುವು. ಅಹಮಂದ್ರರು ತಮ್ಮ ಪೀಠದಿಂದೆದ್ದು ಒಹಜ್ಞ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪರೋಕ್ಷನಮಸ್ತಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭರತಕ್ಕೀತ್ತಿದಲ್ಲಿ ಶೀಥಂಕರನು ಹಂಟಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತನು. ಒಂದೆಯೇ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಕೆಲ್ಪಗಳ ದೇವತೆಗಳೂಗೂಡಿ ಭರತಕ್ಕೀತ್ತಿದ ಸಾಕೆತನಗರದತ್ತ ಪ್ರಯಾಣಬೆಳಿಸಿದನು. ಸೌಧಮೇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಆ ನಗರವನ್ನು ಮುರಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡಿದರು. ಜಿನಿಶ್ವಿವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಸೌಧಮೇಂದ್ರನು ಇಂದ್ರಾಂಜಿಗೆ ಅಳ್ಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಸೂತಿಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಅವಳು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಮಾಯಾನಿನ್ಯಯನ್ನು ಬರಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಂದು ಮಾಯಾತೀಶವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಜಿನಿಶ್ವಿವನ್ನು ಎತ್ತಿತೆಂದು ಸೌಧಮೇಂದ್ರನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮೇಲುಪರವತದ ಶಿಲಿರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರು. ಇಂದ್ರನು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾಂಡುಕಶಿಲೆಯ ಪೇಲಿದ್ದ ಶಿಂಹಾಸನದ ಪೇಲೆ ಜಿನಿಶ್ವಿವನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಭೇರೆಪಟಹಾದಿ ವಿವಿಧವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೋಳಿಗಿಸಿದರು. ಕೆನ್ನರ, ಗಂಧರ್ವ, ತಂಬುರ, ನಾರದ ವಂತ್ರಾಲ್ಕಿಂದಿನ ಜಾತಿಗಳ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ದೇವಿಯರೊಡಗೂಡಿ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾದ ಸಂಃತಿವನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಶೃಂಗಾರಾದಿ ರಸಗಳಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಉಟಿಸಿದ್ದು ಅಪ್ಪರೆಯರೂ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಜೆನ್ನದ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ದೇವತೆಗಳು ಶೈರಸವನ್ನು ತಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದರು; ಜಿನಿಶ್ವಿವಿಗೆ ಅಭಿವೇಕ ಮಾಡಿದರು.

ತರುವಾಯ ಇಂದ್ರಾಂಜಿ ಮೋದಲಾದ ದೇವಿಯರು ಜಿನಿಶ್ವಿವಿನ ಬೇಗೆ ಸುಗಂಧ

ದ್ವಿಪ್ರಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದರು. ತಾವು ಸುಗಂಧಪೂರಿತಜಲದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅಭಿಪ್ರೇಕವಾಡಿದರು. ಇಂದ್ರನು ಬಹುವ್ಯಯಾಸದಿಂದ ವೆಚ್ಚರಂತೆ ಸುದೃಢವಾದ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ವಚ್ಚಮಂಯಸೂಜಿಯಿಂದ ಚಂಚ್ಚಿದನು. ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಲಾಯಿತು. ದಿವ್ಯ ವಸ್ತುಭೂಪಣಿಕಾದಿಗಳಿಂದ ಶಿಶುವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಶಿಶುವಿಗಿ ಖುಪಫ್ರೇಂಡು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ, ಆತನನ್ನು ದಿವ್ಯನಾಮಾವಳಿ ಗುಣಾವಳಿ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

“ಎಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನೀನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ್ದೀರು. ಸಂಸಾರವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೀರು. ನೀನು ಜಾನ್ನನಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದೀರು, ಅನಂತಭಲ, ಅನಂತಜಾನ್. ಅನಂತದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂರಾಗಿದ್ದೀರು. ನೀನು ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಬಂಧುವಾಗಿದ್ದೀರು. ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪನೂ ಚಂದ್ರಸ್ವರೂಪನೂ ಆಗಿದ್ದೀರು. ನೀನು ಸಮುಸ್ತರ ಹಿತವನ್ನೂ ಬಿಯಸುತ್ತಾ ಸಮಸ್ತರನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುವವನಾಗಿದ್ದೀರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು”-ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಹುವಿಧವಾದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಬಿರಾವತದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಖಿಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳು ಖುಪಭದೇವನನ್ನು ಅರ್ಪೋಧ್ಯೇಗೆ ಮರಳ ಕರೆತಂದರು. ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಎಂದಿನಂತೆ ಆತನನ್ನು ಜಿನಮಾತೆಯ ತೊಡೆಯಿಂ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ್ದಳು. ಇಂದ್ರನು ಜಿನ ಮಾತಾತಿತರಿಗೆ ನಂಪಣ್ಣರಮಾಡಿ, ದಿವ್ಯವಾದ ವೇಪಭೂಪಣಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ದೇವಾಂಗನೆಯರೊಡಗೂಡಿ ತಾಂಡವನ್ನತ್ತ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಕಂಬಿಸಿಹೋಯಿತು. ತರುವಾಯ ಅವರ ಮುಂದೆ ಅನಂದನಾಬಕವನ್ನು ಅಭಿನಂತಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಜಿನನ ತಾಯಿತಂದೆಯರನ್ನು ಸ್ತರ್ಯರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದನು. “ನಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯೇನು ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸುಮೇರು ಪರವತದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ತಿಳಿದ ತಾಯಿತಂದೆಯರು ಅನಂದದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನರಾಗಿ ಸ್ವಯಂವೇದ್ಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪಭದೇವನ ಸ್ವಾರ್ಥವಾರ ಮತ್ತು ಜನ್ಮಾಭಿಪ್ರೇಕವೆಂಬ ಎರಡು ಕೆಲ್ವಾಗಳು ನೇರವೇರಿದುವು.

೯. ಖುಪಭನಾಧಕ್ಕೆವಲ್ಲೈಪ್ರತಿ ವರ್ಣನ

ಖುಪಭನಾಧನು ಇಂದ್ರನು ಹಬ್ಬಿರಳಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಪಿಸಿದ ಅಪ್ಯಂತವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಕಸ್ಟಿಗೆ ಅಪ್ಯಂತರೂಪಿಯಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿ ಸುತ್ತ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ವರ್ಧಿಸತ್ತೊಡಗಿದನು. ಇಂದ್ರನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಖುಪಭನ ಪ್ರತಿಭಿಂಬವೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿ ಅವನು ಮನೋಹರವಾದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಆತನ ಆಸನ, ವಸ್ತು, ಭೂಪರಾ, ಅನುಲೇಪನ, ಭೋಜನ, ವಾಹನ ಮಂತಾದಂಬಲ್ಲಾ ದೇವನಿಮಿಂತವೇ ಆಗಿದ್ದವು.

ಖುಪಭನಾಧನು ಯೌವನಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಸುಂದರಿಯಾದ ನಂದಾ ರೂಪಕ್ಕೆ ವೆಂತ್ತು ಸುನಂದಾ ಎಂಬುವರೊಡನೆ ವಿವಾಹವು ನೇರವೇರಿತು. ಹಜ್ಞಿದ ಎರಡು ಬ್ರಹ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಶೋಭಿಸುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಅವನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ನಂದೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೂಪಕ್ಕೆ ಭರತನೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯನೂ ಬ್ರಹ್ಮಿಯೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೀಯಾ ಅವಳಿಪುಕ್ಷಾಳಾಗಿ ಹಂಟಿದರು. ಸುನಂದೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರತ ಬ್ರಹ್ಮಿಯಲ್ಲಿದೆ ವೃಷಭನೇನನೇ ಮೂದಲಾದ ಲರಜನ ಗಂಡುಮಾತ್ಕಾದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಚರಮದೇಹಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಖುಪಭನಾಧನಂ ಬ್ರಹ್ಮಿ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಯರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಏಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅಕ್ಷರ, ಚಿತ್ರ, ಸಂಗೀತ ವೆಂತ್ತು ಗಣಿತಾದಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನಂ. ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರತಿಜಾಗಳಿಲ್ಲರೂ ಖಂಪಭನಾಧನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಂ “ಪ್ರಭು, ಈ ಹಿಂದೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಚಿಗಳ ಜೀವನ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ರಸಭರಿತವಾದ ಇಳ್ಳಿವೃಕ್ಷಗಳು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದುವು. ಈಗ ಲಾದರೋ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರಸವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಘಳಭಾರದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ತ್ವಣ ಸಮುದ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಆಪ್ಯಗಳಿಂದ ಅನ್ನ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೋ ತಿಳಿಯದು. ಸಿಂಹ, ವಾಘಪ್ರಗಳು ಈಗ ಸಮ್ಮನ್ನ ಭರಯಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಸಗಳ, ಎಮ್ಮೆಗಳ ಕೆಳಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಹಾಲು ತುಂಬಿದ್ದು ಅದು ಭಕ್ತಿಪ್ರೇರ್ವೋ ಅಭಕ್ತಿಪ್ರೇರ್ವೋ ತಿಳಿಯಾಗಿದೆ. ಹಸಿವಿನ ಬಾಧೆಗೆ ಸಿಲುಕಿರುವ ಸಮ್ಮನ್ನ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಖುಪಭದೇವನು ಅವರ ಜೀವನೋಃಪಾಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಆಸಿ, ಮಂಜಿ, ಕೃಷಿ, ವಿದ್ಯಾ, ವಾಸಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ತಿಲ್ಪವಂಬ ಈ ಬಗೆಯ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ತರುವಾಯ ತಿಳಿಗಳು ಭರತ ದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಗೂರು, ನಗರ, ಹೀಟ, ಲಿವರಿಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಿಸಿದರು. ಆಗೇ ಕ್ಷೇತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ಇವರಾಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಆಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಡೆ ಸುಖಿ ಶಾಂತಿಗಳು ನೆಲ್ಲಿಸಿದುವು. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಖುಪಭನಾಧನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಪ್ರೇಕವನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಇಂದ್ರನ ನರಕಿರಣಾದ ನೀಲಾಂಜಸೆಯ ಸ್ವರ್ಪಾನವನ್ನು ಸೂರ್ಯದುತ್ತಾ ಖುಪಭದೇವನು ವಿರಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದನು. “ಸುಖಿಭೋಗಗಳಿಂದ ಮನುವು ಇಹಲೋಕ ದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪ್ರತಿಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೂದಲು ವಿದ್ಯಾಧರರ ದೂರೆಯಾದ ವುಹಾಬಲನಾಗಿದ್ದೆ. ತರುವಾಯ ಲಲಿತಾಂಗದೇವನಾದೆ. ಮತ್ತೆ ವಚ್ಚಂಫನೆಂಬ ರಾಜನಾದೆ. ಉತ್ತರ ಕರುವಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಯನಾದೆ. ಮತ್ತೆ ಶ್ರೀಧರದೇವನಾದೆ. ಆಮೇಲೆ ಸುವಿಧಾರಾಜನಾದೆ. ಮತ್ತೆ ಅಂಚ್ಯುತೇಂದ್ರನಾದೆ. ತಂದನತರ ವಚ್ಚನಾಭಿಯೂ ಆಗಿ ತರುವಾಯ ಸರಾಫಾಫ್ ಕಿಂದಿಯ ದೇವನಾದೆ. ಚಿರಕಾಲ ಭೋಗಿಸಿದ ಆ ದಿವ್ಯ ಭೋಗಗಳಿಂದ ಆಗದ ತ್ವಣಿ, ಈಗ ಆಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮೋಕ್ಷಸುಲಿದ ಪೂರ್ವಿಗಾಗಿ ತಪೋವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಮಂತಾಗಾಂತಿಸಿದನು. ಆ ಹೇಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಸಾರಸ್ವತ ಅದಿತಾದಿ ಲೋಕಾಂತರ ದೇವರು

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಭಗವತೀಧರ ಪ್ರವರ್ತನಕ್ಕೆ ಅದೇ ಸಕಾಲವೆಂದೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗಲೇ ಕುಬೀರನು ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ದಿವ್ಯಪಲ್ಲಕ್ಕಿರುವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು.

ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಾಧನೆಯಂತೆ ಖುಪಭದೇವನು ಆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿರುವು ರಿದನು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಆತೀಧಿಸಿದರು. ವೃತ್ತಜನರು ಜಯಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಕ್ಯಾಮಂಗಿದರು. ಶಂತಿ ಭಾರಿ ಜಾಗಟಿ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳಂ ಮೂಳಗಿದ್ದು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟರೆಯರು ಶೃಂಗಾರಾದ ನವರಸಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಸಿದ್ಧಾಧರವೆಂಬ ವನವನ್ನು ಪ್ರಮೇಶಿಸಿದ ಖುಪಭದೇವನು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಚಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ “ನೀವು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಬೇರೆ ಪಸುಗಳ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ಕರೀರ ದೊಂದಿಗೆ ನಮಗೆ ಏನು ಸಂಭಂಧವಿದೆಯೋ ಅದೂ ವಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವಂಥ ದಲ್ಲವೆ? ಅತ್ಯಂತ ಚಕರನಾದ ಭರತನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನೇಮಿಕೊಡ್ದೇನೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತರುವಾಯ ತಾನು ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತೈಟಿಸಿ ದೀಕ್ಷಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಆಗಲೇ ಇಕ್ಕೊಮ್ಮೆ, ಕುರು, ಉಗ್ರ, ವಂತ್ಮ, ಭೋಜ ಪಂಥಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಓ ಸಾವಿರ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರಾದ ಅರಸರು ಜಾತರೂಪಧರರಾದರು.

ಮಹಾತಪಾಣಿಯೂ, ಪರೀವರ್ಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬ್ಲಾವನೂ ಆದ ಖುಪಭದೇವನು ಕಾಯೋತ್ತರ್ಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇತಿಗಳಿಗಾಲಿ ಮೌನದಿದ್ದನು. ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರರನೇ ಕರಿಗೆ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಖುಪಭದೇವನಂತೆ ತಪಸ್ಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕಂದಮೂಲಗಳನ್ನು ಬೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಸಾಮಾನ್ಯತಾಪಸರಂತೆ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತೊಡಿದರು. ಇತಿಗಳು ಮುಗಿದ ವೇಳೆ ಭಗವಂತನು ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಹೊರಟನು. ಅವನನ್ನು ಕೆತ್ತಾರೆ ನೋಡಿದ ಪ್ರಚಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹರಣ್ಗೊಂಡರು. ಅನೇಕರು ಕಿರುವಿಟಿಕ್ರಾದ ವಸ್ತುಭರಣಗಳನ್ನು ಅನೇಕರು ಮುಂತಾದ ವಾಹನವಿಶೇಷಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಮಾರ್ಪಿಸಿದರು. ಅದರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಹಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಏಕಾರಹೋತ್ಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಸಂತ್ತಾಪದಲ್ಲಿ ಇತಿಗಳು ಕಳೆಯಿತು.

ತರುವಾಯ ಭಗವಂತನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೋಮಪ್ರಭ ವಂತ್ಮ ಶ್ರೀಯಾಂಸರೆಂಬ ಸೋದರರು ದೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಉತ್ತರಭಸ್ಯಪುಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದರು ಪಂರುದಿನ ಪ್ರಾತಿಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಲೋಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೆಸ್ತಾಪಿಸುವ ಖುಪಭದೇವನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಈ ಸ್ವಷ್ಟಪ್ರದರ್ಶನ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದು ಮನಿಯ ಧರ್ಮ, ಸ್ಥಾಲರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ಗೃಹಸ್ಥನ ಧರ್ಮ. ದಾನ

ವಂತನು ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಾಧಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಆ ಸೋದರರು ಬಂದು ‘ಶಿವ ಶಿವ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಭವನದೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ಉನ್ನತವಾದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಇಕ್ಕುರಸದಿಂದ ತಂಬಿದ ಕಲಶವನ್ನೆತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಶ್ರೀಯಾಂಸನು ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಯಾಣದ ಫಲವಾಗಿ ಪಂಚಾಶ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟ ವಾದುವು. ದೇವತೆಗಳು ‘ಅಹೋ ದಾನ, ಅಹೋಪಾತ್ರ’ ಎಂದು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಆವೇಳೆ ಭಗವಂತನು ತಪ್ಸಿನ ಪೃಥ್ವಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿಸತ್ತ ನಡೆದನು. ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಶ್ರೀಯಾಂಸನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು; ಭರತಾದ ದೊರೆಗಳೂ ಆಗಲೇ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಯಾಂಸನು ನೇರಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ದಾನದ ಮಂಬಿಪುರುಣನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದನೆನು.

ಖುಪಭದೇವನು ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರವರ್ತಾಲಪುರವೆಂಬ ಸೆಗರವನ್ನು ಪ್ರಮೇಶಿಸಿದನಂ. ಅಲ್ಲಿ ಭರತನ ತಮ್ಮನಾದ ವ್ಯಷಣಿಸೇನ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಕಟಾಸ್ಯವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ವಟವೃಕ್ಷದ ಶಿಲಾತಲದ ಮೇಲೆ ಪರ್ಯಂಕಾಸನದಲ್ಲಿ ತಪ್ಸಿಗಾಗಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾದನು. ಜ್ವಾನಾವರಣ, ದರ್ಶನಾವರಣ ಪಂತು ಅಂತರಾಯಗಳೆಂಬ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಕೇವಲಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರನ ಸಹಿತ ಚತುರ್ನಿಕಾಮು ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಭರತನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕೃತವಾದ ಮತ್ತು ಚಕ್ರರತ್ನಪೂರ್ವಿಯ ಪೃತ್ಯಾಂತಗಳೂ ಕೇಳಿಬಂದುವು. ಈ ಭಾಗ್ಯವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಭರತನು ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ವಂಡಿಸಿದನು. ಹಲವು ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವ್ಯಷಭಸೇನನು ಸಂಯವಪುರನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅವನ ಪ್ರಧಾಮ ಗೋಧರನಾದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಯರು ಬಂದು ಹಲವು ಶ್ರೀಯರೊಂದಿನ ತಾಪ್ರಾ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆಯ್ಯಾಕೆಯರ ಸ್ವಾಮಿನಿಯರಾದರು. ತರುವಾಯ ಇಲಿ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೃಣಾದ ಸಮವಸರಣಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ವನ್ನೆರಡು ಸಭಿಗಳಿದ್ದವು. ಮೂರು ಲೋಕದ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಮಸ್ತ ಜಿವರಾಶಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ನೇರೆದು ಭಗವಂತನ ದವ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

10. ಪ್ರಧಾನತೀಧರ ಧರ್ಮತೀಧರ ಪ್ರವರ್ತನ

ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಮೌನವನ್ನು ಮುರಿದು ಖುಪಭದೇವನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಳಿಸುವ ತೀಧರವನ್ನು ತೋರಿದನಂ. ಸಂಸಾರಜೀವಿಗಳು ಅತಿಶಯಗೂಡಾಧರವನ್ನು ಆಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. “ಅಹಿಂಸ, ಸತ್ಯ, ಅಚೌಯ್ಯ, ಬೃಹತ್ಸಂಯು ಮತ್ತು ಅಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದು ಮನಿಯ ಧರ್ಮ, ಸ್ಥಾಲರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಾದರೆ ಅದು ಗೃಹಸ್ಥನ ಧರ್ಮ. ದಾನ

ಪ್ರಾಚೀ, ತಪ ಮತ್ತು ಶೀಲಗಳು ಗೃಹಸ್ಥನ ಇ ಬಗೆಯ ಶಾರೀರಿಕ ಧರ್ಮಗಳಾಗಿವೆ.”

“ಶುತ್ತಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ, ಪರ್ಯಾಯಸಮಾಸ, ಅಕ್ಷರ, ಅಕ್ಷರಸಮಾಸ, ಪದ, ಪದಸಮಾಸ, ಸಂಘಾತ, ಸಂಘಾತಸಮಾಸ, ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ, ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಸಮಾಸ, ಅನುಯೋಗ, ಅನುಯೋಗಸಮಾಸ, ಪ್ರಾಭೃತ-ಪ್ರಾಭೃತ, ಪ್ರಾಭೃತ-ಪ್ರಾಭೃತ ಸಮಾಸ, ಪ್ರಾಭೃತ, ಪ್ರಾಭೃತಸಮಾಸ, ವಸ್ತು, ವಸ್ತುಸಮಾಸ, ಪ್ರಾರ್ಥಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥಣಸಮಾಸ—ಎಂಬ ಇವ್ವತ್ತು ಭೇದಗಳಿವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಗವಂತನು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದನು.

ದ್ವಾದಶಾಂಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಭೇದಗಳು, ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಾರ್ಥಣೆ, ಅಂಗ ಬಾಹ್ಯಶ್ರುತಿ ನಿರೂಪಣೆ, ಏಂತಿ ಪ್ರಾಭೃತಗಳು, ಅಪ್ಪಾಗಂ ನಿಮಿತ್ತಗಳು, ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಗಳು, ಮಂಜ್ಞಾನಾದಿ ಚತುರ್ಖಿಧ ಜ್ಞಾನಗಳು ಈ ಮೊದಲಾದ ಜಿನಧರ್ಮದ ಸಾರತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ತತ್ತ್ವಂಬಂಧವಾದ ಪ್ರಾಭೃತಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದನು.

ಅದಿಜನೇಂದ್ರನ ವಚನೋಪಧಿಯ ಪಾನದಿಂದ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಸಂದೇಹ ರೋಗವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಅದು ಮಂತ್ರವೇ ಆಗಿಹೋಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ದೇವತೆಗಳು ಜಿನೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಂತಮ್ಯ ನಿವಾಸಗಳಿಗೆ ತರಿದರು. ಭರತೇಶ್ವರನು ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಾಜಸಿ, ಉಚ್ಚಕುಲದ ರಾಜರೋಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾತ್ಮ ಹೊರಣಿಸು.

೧೦. ಭರತದಿಗ್ನಿಜಯ ವರ್ಣನ

ಸಮವಸರಣಾದಿಂದ ಹಿಂಡಿಗಿ ಬಂದ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಪ್ರತ್ಯಜನೋಽತ್ಸವ ವನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಿ, ಚಕ್ರರತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಾಚಿಸಿ, ಪಟ್ಟಂಡಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊರಟನಂ. ಮೊದಲು ಗಂಗಾಸಾಗರವನ್ನು ತಲುಪಿ, ಅಮೋಫವೆಂಬ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾರ್ಘ ದೇವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಭರತನಿಗೆ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಿಪು ಆಜ್ಞಾ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವನ ಆಜ್ಞಾ ಧಾರಕನಾದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಭರತನು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಭೂತ ಮತ್ತು ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಶಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರೇಜಯಂತ ದ್ವಾರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವರತನು ವೆಂಬ ರಾಜನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಂದ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಪಡೆದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಚಕ್ರರತ್ನದ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ನಡೆದು ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತದ ವೇದಿಕೆಯ ಸಮಾಂತರ ವಕ್ಷಯಾದ ದೇವತೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾರ್ಥಕುಮಾರದೇವನು ಭರತನ ಆಜ್ಞಾಬದ್ದನಾಗಿ ನಿಂತನು. ತರುವಾಯ ಭರತನು ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಮೈಜ್ಞರಾಜರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವರೆಲ್ಲ ಉತ್ತರೋತ್ಸಮ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಬಳ್ಳಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಅಮೇಂತೆ ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತದ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಹೆಯಾದ ವಿಂಡಕಾಪ್ರಪಾತದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ದಿನ ಉಪಾಸನಿಯಮಸ್ತಾನಾದನು. ನಾಟ್ಯಮಾಲನೆಂಬ ದೇವನು ಅಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ಗಂಗಾನದಿಯ ಆ ಗುಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಭರತನು ಹಿಂದಿನತೆಯೇ ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸಸ್ಯನ್ಯಾಸಾಗಿ ನಡೆದನು. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮಂತ ಕುಶಲನಾದ ಭರತನು ಒಂ ಸಾವಿರ ಪರ್ವತಗಳು ದಿಗ್ನಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಆರು ಶಿಂಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮಸ್ತ ಭರತಕ್ಕೆತ್ತಲವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾತ್ಮ ಮರಿಂದನು.

ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸೇತುವೆಕ್ಕಿ ನೆದಿಯನ್ನು ವಾದಂ, ಹಿಂದಿನತೆಯೇ ಉತ್ತರ ದ್ವಾರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನಡೆದು, ಉತ್ತರ ಭರತವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಮೈಜ್ಞರಾಜರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ಘಟಿಸಿತು. ಭರತನ ಸೇನಾಪತಿ ಆವರಸ್ಯಾಲ್ ಗೆದ್ದನು. ಮೈಜ್ಞರ ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಮೇಘಮಂಬಿನೆಂಬ ನಾಗಕುಮಾರನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮೈಜ್ಞರಾಜರು ಕೋರಿದರು. ಈ ದೇವಸಿಗೂ ಭರತನ ಕಡೆಯು ಜಯಕುಮಾರನಿಗೂ ಯುದ್ಧ ಸಂಘಟಿಸಿತು. ಮೇಘಕುಮಾರನು ಆಗಾಧ ಜಲವರ್ವಣವನ್ನು ಸುರಿಸಲಾಗಿ, ಭರತಕ್ಕೆಯು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರತ್ನದಿಂದ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮೈಜ್ಞರು ಸೋತು ಶರಣಗರಿದರಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಿಂಧುನದಿ ಪೇಡಿಕೆಯು ತೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮಂಂದುವರಿಸಿದನು. ನಡುವೆ ಸಿಂಧುಕೂಟಾಗ್ರಾಮಾಸಿನಿಯಾದ ಸಿಂಧುದೇವಿಯಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ಉಪಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಮುನ್ನಡೆದು ಹಿಂಮವದ್ದಿರಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತಗಿ ಉಪಪಾಸನಿಯಮದಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಕ್ಷುಲಕ ಹಿಮವಲ್ಲಾಂತಿದ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತು, ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ದ್ಯೇಶೀಶಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದನು. ಆವರು ಭರತನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ದಿವ್ಯ ಒಪಧಿಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಆವನನ್ನು ಪ್ರಾಚಿಸಿದರು. ವೃಷಭಾಚಲಕ್ಕೆ ಬಂದವನೇ ಕಾಣಿಕೀರತ್ನದಿಂದ ‘ನಾನು ವೃಷಭದೇವನ ಮಂಗಳಾದ ಭರತಕ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದೇನೇ’ ಎಂದು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಭರತನು ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತದ ವೇದಿಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಉಭಯಶ್ರೀಣಿಯ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ನಮಿವನಮಿಗಳಿಂದ ಪುರಸ್ಕಾರನಾಗಿ ಸುಭದ್ರೆಯಂಬ ಶ್ರೀರತ್ನವನ್ನು ವರಿಸಿದನಂ. ಮಂನ್ನಡೆದು ಗಂಗಾನದಿಯ ವೇದಿಕೆಯ ತಟದಲ್ಲಿಯೆ ಸಾಗಿ ಗಂಗಾಕೂಟದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾದೇವಿಯಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾರ್ಥಕುಮಾರದೇವನು ಭರತನ ಆಜ್ಞಾಬದ್ದನಾಗಿ ನಿಂತನು. ತರುವಾಯ ಭರತನು ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಮೈಜ್ಞರಾಜರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವರೆಲ್ಲ ಉತ್ತರೋತ್ಸಮ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಬಳ್ಳಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಅಮೇಂತೆ ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತದ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಹೆಯಾದ ವಿಂಡಕಾಪ್ರಪಾತದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ದಿನ ಉಪಾಸನಿಯಮಸ್ತಾನಾದನು. ನಾಟ್ಯಮಾಲನೆಂಬ ದೇವನು ಅಲ್ಲಿ ಭರತನಿಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದನು. ಗಂಗಾನದಿಯ ಆ ಗುಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಭರತನು ಹಿಂದಿನತೆಯೇ ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸಸ್ಯನ್ಯಾಸಾಗಿ ನಡೆದನು. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮಂತ ಕುಶಲನಾದ ಭರತನು ಒಂ ಸಾವಿರ ಪರ್ವತಗಳು ದಿಗ್ನಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಆರು ಶಿಂಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮಸ್ತ ಭರತಕ್ಕೆತ್ತಲವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾತ್ಮ ಮರಿಂದನು.

ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರರತ್ನವಾದರೋ ಸಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ನಿಂತಂಬಿಟ್ಟಿರು. ಆಗಲೇ ಭರತನು ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. “ನಿಮ್ಮ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಸೋದರರು ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕರಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಕಾರಣ”

ಎಂದು ಪ್ರೇರಣೀಹಿತನು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಸಾಮಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿ ಭರತನು ಸೋದರರಳಿಗೆ ದೂತನನ್ನು ಅಟ್ಟಿದನು. ಅದೇ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ತ್ಯಾಗವನ್ನೇ ಮಹಾತ್ಮವವೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೈಜಿಸಿ ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಖರಬ್ಧದೇವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಿಸಿದರೂ. ಬಾಹುಭಂಗಿ ಕುರ್ವಾರನಾದರೂ ಒಕ್ಕರತ್ವವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿಯು ಚಕ್ರವರ್ಣಿತ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಂಡು “ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಧಿನನ್ನಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಡನೆಯೇ ಅಕ್ಷೋಹಿತೇ ಸೇನೆಯೋಡಗೂಡಿ ಯುಂದ್ದ ಕೇಂದ್ರ ಹ್ಯಾನ್‌ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹೊರಟಿನು. ಭರತನೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಲು ಎರಡೂ ಸ್ವೇಂದ್ರಗಳು ವಿನಾಯಕಾನಿಯು ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸಿದ್ದಾರು. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರತಿಜಾಕ್ಷಯವಾಗಿಬಾರದೆಂದು ರಾಜರಿಷ್ಟರ ನಾದವ ಧರ್ಮಯುದ್ಧವಾಗಲೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಅವರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥರೂ ನೆರಿದರು. ದೃಷ್ಟಿಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟ ಕೆಣ್ಣಗಳಿಂದ ನಿಟ್ಟಿ ಸುತ್ತಾ ನಿಂತರು. ಬಾಹುಭಂಗಿಯಾದರೂ ಭರತನಿಗಂತ ಇವ್ಯತ್ತೆತ್ತುದು ಧನಸ್ವಾಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಕೆಳಮಾರ್ಪಿವಾಗಿದ್ದ ಭರತನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅಮೇಲೆ ಸರೋವರಕ್ಕಿಳಿದು ಜಲಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತೋಳಿಗಳಿಂದ ಅಲೆಗಳಿಂತೆ ನೀರನ್ನು ಬುಂಧರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಏರಜಿ ಗಾಂಗೋಳಿಸಿದರು. ಆಗಲೂ ಭರತನೇ ಸೋತನು. ಅಮೇಲೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರೂ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಹುಭಂಗಿಯು ಭರತನನ್ನು ತನ್ನ ಭೂಜದಂಡಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹಿಡಿದನು. ನೆರಿದವರೆಲ್ಲರೂ “ಅಹೋ ಏರ್ಯಂ, ಅಹೋ ಧ್ಯೇರ್ಯಂ, ಸಾಧು ಸಾಧು” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ್ವಾರೂ ಭರತನೇ ಸೋತನು.

ಅಪಮಾನಗೊಂಡ ಭರತನು ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರವನ್ನೇ ತಿರುಗಿಸಿ ಬಾಹುಭಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ದೇವಾಧಿಸ್ತವಾದ ಆ ಕೆಕ್ಕಿವು ಚರ ಮೋತ್ತಮಾತ್ರ ಶರೀರಾರ್ಥಿಯಾದ ಬಾಹುಭಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಆಶಕ್ತವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಮೂರುಬಾರಿ ಪ್ರದ್ವಿಷಿಸಿದ್ದಾದೆ ಮಾರಿ ಬಂದಿತು. ಸೋದರನ ನಿರ್ದಯತಯಾನ್ನು ಕಂಡ ಬಾಹುಭಂಗಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಸ್ಥಿತಿಸಿದಿರುವ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿಸುವ ಲಷ್ಟೀಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿದನು. ಮರಕತಮೇಯೆ ಪರವರ್ತದಂತೆ ಅಸೆಲನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಬಾಹುಭಂಗಿ ಭರತನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಬಾಹುಭಂಗಿಯಾದರೂ ಕವಾಯಿಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿ, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಂಬಬಂಧದೇವನ ಸಭಾಸದನಾಗಿ ಸಮವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ತರುವಾಯ ಭರತನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಹಾರತ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ನವನಿಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಪ್ರಧಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು. ತಾನಂ ಮಾಡಿದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣ

ರಾದವರಿಗೆ ರತ್ನತ್ರಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಬಾಹ್ಯಾಂಗರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನಂ. ಹೀಗೆ ವರ್ಣಗಳು ಪೂರ್ವಿಕರಿಂದು ನಾಲ್ಕುದುವು. ಭರತನು ಜಿಸಮಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಕಲ್ಪವ್ಯಕ್ಷದಂತೆ ಕಂಗೋಳಿಸಿದನು.

೧೧. ವೈಷಣಿತ್ವರವರಿನಿವಾರಣ ವರ್ಣನ

ಭರತಚಕ್ಕಿಯು ಸಮವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವೈಷಣಿದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶಲಾಕಾಪ್ರರುಪರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅವನ ಜೋತೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ ಕುಮಾರನೇ ವೆಂದಲಾದ ಇಂಜಿ ರಾಜಕುಮಾರರು ಸಮವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅನಾದಿ ಮಿಥಾದ್ಯಷ್ಟಿಗಳಾದ ಅವರಿಂದೂ ತೀರ್ಥಂಕರರದ ಮಾಡಿರಲ್ಲಿ. ಭಗವಂತನ ಶೋಭೀಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಂತರ್ಮಾಹಾತ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಯುವವನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ಭರತನು ತೀರ್ಥಂಕರನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಮರಳಿದನು.

ಭರತನು ತಾನೇ ಮೂವಲಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪರವದ್ದ ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನಂ. ಆಕ್ರಮೆದಲ್ಲಿ ಅಕಂಪನನ ಪ್ರತಿ ಸುಲೋಚನೆಯಂ ಹಸ್ತಿನಾಪ್ರದ ಜೊರ ಸೋಮಪ್ರಭವ ಪ್ರತ್ಯನಾದ ಮೇಘಿತ್ವರಜಯಕುಮಾರನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅರ್ಕಕೇತಿರಿಂದೆಂಬುವನು ಜಯಕುಮಾರನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೂತ್ರೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿನು. ಅಕಂಪನನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂದ ಅರ್ಕಕೇತಿಯ ಬಿಡಂಗಡಿಯಾಯಿತು.

ಒಮ್ಮೆ ಜಯಕುಮಾರನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥರದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸೋಡಿ ಮೂಳಿತ್ವಾರ್ಥನಾದನಂ. ಜಾತಿಸ್ಕರಣಕೊಂಡನಂ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಲೋಚನೆ ಸಹ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರಾವತಯೆಗಳವನ್ನು ಸೋಡಿ ಮೂಳಿತ್ವಾರ್ಥ ಜಾತಿಸ್ಕರಣಕೊಂಡಳು. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾವರ್ಭವದ ದಂಪತಿಗಳಿಂದ ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು. ಜಯಕುಮಾರನ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಸುಲೋಚನೆಯು ಹಿಂದಿನ ಭವಗಳ ಕಥನವನ್ನು ಅಂತಃಪುರಜನರಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದಳು. ಆ ಕಥೆಯು ಸುಖಿದ್ವಿಷಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯಾದಿಯ ಕಾಡಿತ್ತು. ಧರ್ಮ, ಆರ್ಥ, ಕಾರಣಕೊಂಬ ತ್ರಿಪರವನ್ನು ಪ್ರವೃಗೊಳಿಸಬ ಜಯಕುಮಾರನು ಜಿಸನನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಸಂಮೇರಂಪರವರ್ತದ ಗುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಲೋಚನೆಯೋಡನೆ ರವಿಸಿದನು.

“ಂದ್ರಾನಿಂದ ಜಯಕುಮಾರನ ಪ್ರಶಂಸಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ರತ್ನಪ್ರಭನೆಂಬ ದೇವನು ಸುಮೇರುಪರವತ್ತದಲ್ಲಿ ಅವನ ತೀರ್ಥಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಮುಕ್ಟಿ, ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಒಮ್ಮೆ ಜಯಕುಮಾರನು ವೈಷಣಿಸದನನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸುಲೋಚನೆಯೋಡಗೂಡಿ ಸಮವರಣಕ್ಕೆ ಹೋದನಂ. ತನ್ನ ಪಂಡಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತು, “ಹೇ ತ್ರಿಯಿ, ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿನ ಜಿನನನ್ನು ಸೋಡು; ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲಚ್ಛಾನಿಯೂ ಜಟಾಧಾರಿಯೂ ಆದ

ಬಾಹುಬಲಿಯು ವಿರಾಜವಾನನಾಗಿದ್ದನೇ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಧರ್ಮಶರ್ಮಾವಾದಿದರು. ಜಯಕುಮಾರನ ವೋಹವು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಶರ್ನ ಸಮೃದ್ಧಿಚಾಳ್ಳನ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳ ಅರಿವಾಯಿತು. ಸುಲೋಚನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ, ಅನಂತವೀರ್ಯನೇಂಬ ಪ್ರತಿನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಜಯನೊಂದಿಗೆ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೇಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಜಯಕುಮಾರನೊಂದಿಗೆ ೧೦೮ ಮಂದಿ ರಾಜರು ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ರಾಜ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ದೀಕ್ಷೇಯನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. ದಂಷ್ಟ ಸಂಸಾರದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿತ್ತಿದ್ದ ಸುಲೋಚನೆಯು ತನ್ನ ಸಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗೂಡಿ ಶ್ರೇತಪಸ್ತವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬುಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೇಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು. ಜಯಕುಮಾರನು ಬೇಗನೆ ದ್ವಾದಶಾಂಗಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಭಗವಂತನ ಗೊಧರನಾದನು. ಅಯ್ಯಿಕೆಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಯಂ ಹನೇನ್ನಂದು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳಾದಳಂ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಉಳಿ ಗೊಧರರಾದರು; ಅವರ ಸುಖ್ಯ ತರುವಾಯ ಉಳಿ ಸಹಸ್ರವಾಯಿತು. ವೃಷಭದೇವ, ಕುಂಭ, ದೃಘರಥ, ಶತ್ಯದಮನ, ದೇವಶರ್ಮ, ಧನದೇವ ಮುಂತಾದವರೇ ಆ ಗೊಧರರು. ಕೈಲಾಸ ಪರವತಾರೂಢನಾದ ಉಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಪೂರ್ವ ಆಯುಪ್ರಮಾಣದ ವೃಷಭದೇವನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರಾಜರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಯೋಗುರೋಧವಾಡಿ, ಅಫಾತಿಕೆಮಾಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮಾರ್ಥಿಸಿ, ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ಸಂದನು.

೧೫. ಇತ್ತಾಷ್ಟಕುವಂತ ವರ್ಣನ

ವಟ್ಟಿಂಡಗಳ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಬಹುಕಾಲ ರಾಜ್ಯಲಾಷ್ಟೇಯಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಅರ್ಕಾರ್ಥಿತಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಹಿಸಿ ತಾನು ಜಿನೇಂದ್ರಕ್ಕೆಗೊಂಡನು. ಕಮಾಬಂಧಿತಿಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕೈವಲ್ಯಜಾಳನೇಂದರೆಯವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರರು ಒಂದು ಭರತನನ್ನು ಪೂರ್ಣಿ. ಆ ಪಂಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದರು. ಭರತನು ಕೆಲಕಾಲ ಧರ್ಮವಿಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ತನ್ನ ಉಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಪೂರ್ವ ಆಯುಪ್ರಮಾಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ವೃಷಭನೇನಾದಿ ಗೊಧರರೊಂದಿಗೆ ಕೈಲಾಸಾಕಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಕ್ಕೆಲ್ಲಬ್ಬನಾದನು. ಹಲವಕಾಲ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಕಾರ್ಥಿತಿಯೂ ತನ್ನ ಮಗ ಸ್ವಿತಯಶನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಹಿಸಿ ತಪ್ಪೇದೀಕ್ಕೆಗೊಂಡ ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ಸಂದನು. ಆ ಸೂರ್ಯವಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಿತಯಶನಿಂದ ಮಂತ್ರಿ ಹಿಂದಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಇಂ ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಲಾಸಪರವತಕ್ಕ ಹೋಗಿ, ದಂಡರತ್ವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಗೆಯೆತ್ತಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ನಾಗರಾಜನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಸ್ತುಮಾಡಿದನು. ಸಂಸಾರದ ಸ್ವಿತಯನ್ನು ಬಲ್ಲವಾದ ಸಗರನು ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಜಿತನಾಥನಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೇಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಭರತನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ೧೯ ಲಕ್ಷ್ಯಾಷ್ಟಕುವಂತದ ಅರಸರು ಹೀಗೆ ಸಂದರು. ಇವರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಅರಸು ಸರ್ವಾರ್ಥಾಸಿದ್ಧಿಯ ಅಹವಿಂದುನಾದನು. ಅವನಾದಮೇಲೆ ೧೦ ಮಂದಿ ಅರಸರು ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ಸಂದರು. ಹೀಗೆ ಸೂರ್ಯವಂತಜರಾದ ಹಲವರು ಅರ

ಸರಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೋ ಜನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪೇದೀಕ್ಕೆಗೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂದರು; ಎಮ್ಮೋ ಜನ ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ಸಂದರು.

ಭಗವಾನ್ ವೃಷಭದೇವನ ಪುತ್ರನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯಿಂದ ಸೋಮಾಯಶನೆಂಬ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವನು ಚಂದ್ರವಂತದ ಕರ್ತವ್ಯನಾದನು. ಸೋಮಾಯಶನಿಗೆ ಮಹಾಬಲನು ಮಗ; ಅವನಿಗೆ ಸುಬಲನು ಮಗ; ಸುಬಲನಿಗೆ ಭುಜಜಿಲಿಯು ಮಗ; ಇವರಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸೋಮಾಯಶದಲ್ಲಿ ಹಂಟಿದ ಅನೇಕ ಅರಸರು ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೆ ಸಂದರು. ಹೀಗೆ ವೃಷಭದೇವನ ಶೀಥಾವು ಪ್ರತಿಧ್ವಿಯಲ್ಲಿ ೩೦ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೋಟಿ ಸಾಗರದವರೆಗೆ ಅನವರತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಶೀಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅತನ ಏರಡು ಶಾಖೀಗಳು ಸಾಯಂವಂತ ಚಂದ್ರವಂತಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಇತ್ತಾಷ್ಟಕುವಂತೀಯ ಹಾಗೂ ಕುರುವಂತೀಯ ಆದಿ ಅನೇಕ ಅರಸರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೂ ಸಂದರು.

ವಿದ್ಯಾಧರಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನಮಿರಾಜನಿಗೆ ರತ್ನಮಾಲಿ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂತದಲ್ಲಿ ರತ್ನವಜ್ರ, ರತ್ನರಥ, ರತ್ನಚಿಹ್ನೆ, ಚಂದ್ರರಥ, ವಜ್ರಚಂಫಿ, ವಜ್ರಸೀನ ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆದಿನಾಥನ ಶೀಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮ ಪುತ್ರರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೊಟ್ಟಿಸಿ. ತಪ್ಪೇದೀಕ್ಕೆಗೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಕ್ಕೆಕ್ಕೂ ಸಂದರು.

ತರುವಾಯ ಅಜಿತನಾಥನು ಏರಡನೆಯ ಶೀಥಾವರ್ತನಾದನು. ವೃಷಭನಾಥನಿಗೆ ಎಂತೋ ಅಂತೆಯೆ ಅವನಿಗೂ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳು ಜರುಗಿದುಷ್ಟ. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಗರನೆಂಬುವೆನು ಏರಡನೆಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದನು. ಅವನು ಅಕ್ಷೀಣ ನಿಧಿಗಳ ಹಾಗೂ ರತ್ನಗಳ ಒಡೆಯನಾದನು. ಭರತನಿಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ೩೦ ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಲಾಸಪರವತಕ್ಕ ಹೋಗಿ, ದಂಡರತ್ವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಗೆಯೆತ್ತಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ನಾಗರಾಜನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಸ್ತುಮಾಡಿದನು. ಸಂಸಾರದ ಸ್ವಿತಯನ್ನು ಬಲ್ಲವಾದ ಸಗರನು ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಜಿತನಾಥನಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೇಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಇತ್ತಾಷ್ಟಕುವಂತವಾಯಿತು. ಆದೇ ವಂತದಿಂದ ಸೂರ್ಯವಂತ-ಚಂದ್ರವಂತಗಳಾದುವು. ಆದೇ ಸಮಾಯದಲ್ಲಿ ಕುರು, ಉಗ್ರ ಮೌದಲಾದ ಅನೇಕ ವಂತಗಳು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯಗಳ ಕಾಶಿಂದಿಯ ನಗರವು ಅದರ ಮುಖ್ಯನಗರ. ಸುಮುಖನೆಂಬರಸು ಇಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೬. ಸುಮುಖವನವನಾಲೂ ವರ್ಣನ

ಜಂಬೂದ್ವಿಪದಲ್ಲಿ ಪತ್ನೆಮಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಸಂಪದ್ಯಕ್ತವಾದ ದೇಶವರು. ಕಾಲಿಂದಿಯ ಸ್ವಿಗ್ನನೀಲಜಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯಗಳ ಕಾಶಿಂದಿಯ ನಗರವು ಅದರ ಮುಖ್ಯನಗರ. ಸುಮುಖನೆಂಬರಸು ಇಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕ್ಷತನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಿಸ್ತಿಯೂ ವಚನಸ್ತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಇಂದ್ರಧನುಸ್ತನ್ನು ಏಂಟಿಸುವಂಥ ಧನುಸ್ತು ಧರಿಸಿದವನು; ಯಾವನ ರೂಪಾತಿಶಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮದೇವನಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದವನು; ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮಕುಶಲನೂ ಕಲಾಗುಣವಿಶೇಷನೂ ನಿಗ್ರಹಾನಗ್ರಹ ಸಮಧನೂ ಪ್ರತಿಜಾಪರಿಪಾಲಕನೂ ಎನಿಸಿದವನು; ಶ್ರವಗಾಗಿಗೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿಯೇ ಸಂಸಾರಸುಖವನ್ನೂ ಖುತ್ತಬೋಗಗಳನ್ನೂ ಆನುಭವಿಸುವವನು.

ಹೀಗಿರಲು ಒಮ್ಮೆ ವಸಂತಪುತು ಬಂತು. ಪ್ರವೃತ್ತಿಪುತು ವಸಂತಪುತು ಬಂತು. ಪ್ರವೃತ್ತಿಪುತು ವಸಂತಪುತು ವಿಲಾಸವೈಭವ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚೂತ ಕೀಂತುಕಾದಿ ಪ್ರಕ್ಕಗಳು ಹೂಡಿಗುರಿಗಳಿಂದ ಸೇಂಪಾಗಿ ಮಧುರ ಪ್ರಮಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಲಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾಲತೀಲತೆಯೆಂ ಹೂಡಂಬಿದ ಬಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಹುರೆಯತೋಡಿತು. ಆಸಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಜಾಯಿಗಳು ತೋಟದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಹಿಂಡೋಲರಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಪ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲೋಚಿತ ವಸ್ತುಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟಿ ತೊಟ್ಟು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಪುರುಷರು ತಂಡವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೋಡಗೂಡಿ ತೋಟ ತುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಡುಪಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿರಾಗಿದ್ದರು. ಹರಿಣವ ಹಂತೀಫಳನ್ನು ತಾನು ಮೊದಲು ಆಸ್ತಾದಿಸಿ, ಆಯೆಲೆ ಅದನ್ನು ಹರಿಣಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ತ್ರೀರ್ಚಲ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಗೇಂಡ ಹಸ್ತಿನಿ. ಒಲಿದ ಹಸ್ತಿಯ ಮುಖಸ್ವರ್ಚದಿಂದ ಅರೆಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣಗು ತ್ವಿತ್ತು. ಮಧುಪಾನವದೋನ್ನತ್ತರ್ಗಳಾದ ಮಧುಪಗಳು ಗಂಡುಹೆಣ್ಣುಂದಾಗಿ ರೇಖುಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕಲಕರವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಜನಮನೋಹರವಾದ ಚೈತ್ರಾಗವನದಿಂದ ಸುಮಾಲಿರಾಜನು ಮಧನ ವಿಕ್ಷೇಪಣಾಗಿ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದ ಹೇಳಿ, ಒಂದಂ ದಿನ ವಸ್ತುಭಾಷಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ತನ್ನ ದಿವ್ಯಭಕ್ತುದಿಂದ ಸೂರ್ಯ ನನ್ನೇ ಮರೆಸುವವನಾಗಿ, ಸಚ್ಚಾದ ಆನೆಯೇರಿ ಹಲವ ರಾಜರೋಡಗೂಡಿ, ವಂದಿಮಾಗ ಧರು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೂರಣಿನು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಸಂತನಂತಿರುವ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಂತತವೂ ನೇಲಿಸಿರುವ. ಸುಮಾಲಿರಾಜನನ್ನು ನೋಡುವ ಅವೇಕ್ಷಿಯಿಂದ ಪೌರಣಾರಿಯರು ಕ್ಷುಬ್ಧಚಿತ್ತರಾದರು. ಅವನ ಶ್ರೀಯಃಪುರ್ಣನೇ ಮಾಡುತ್ತು. ಕೈ ಮಂಗಿದುಕೊಂಡು, ಘಾತ್ಕಾಗಿಲೊಂಡು, ಅತನ ಸೋಂದಯಂಪನ್ನು ಕೆಲ್ಲುಗಳಿಳ್ಳೆ: ಹೀರು ತ್ವಿದ್ದರು. ಸುಮಾಲಿರಾಜನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವಿಶಿಂದಿತ್ತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರತಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದ ಆ ರಾಜನು ಆಯಿಯಾಗಿ ಅಂಗಾಂಸೋಂದರ್ದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಹರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೂರಣಿಸಲು ಸಮಧನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹರಿಣನೇತ್ತೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ರೂಪಾತಿಶಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಸೆಳಿಯಂತ್ತಿರುವ ಈ ಸ್ತ್ರೀ. ಯಾರವಳು? ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿರುವ ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಉಪಭೋಗಿಸಲಿಲ್ಲಂದರೆ ನನ್ನ ಈ ಜಶ್ವರ್ಯವೂ ರೂಪಯನೋಪನಿಷತ್ತಾ ಪ್ರಥ. ದುರ್ವಾತಿಕ್ರಮವಾದ ಲೋಕಪ್ರೇಂದರೆ,

ದುರ್ದವ್ಯವಾದ ಪರಿತ್ಯೋಹಂಕ್ಷೀಯೋಂದದೆ”—ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಅವಹಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು. ರಾಗಯನ್ಕುರು ಅಪವಾದವನ್ನಾದರೂ ಸಹಿಸಿಯಾರು, ಮನೋಽವೈಧೇಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರು. ಸುಮಾಲಿರಿನು ಯಂತೋವಂತನೂ ಲೋಕಜ್ಞನೂ ಆಗಿದ್ದ ಕೊಂಡೂ ಅತ್ಯಂತ ಹೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನು. ಆ ಹೆಂಗಸು ಕೂಡ ಆತನನ್ನು ಕಂಡು ಉಯ್ಯಾಲೆಯೇರಿದ ಕಾಮಿನಿಯಂತೆ ಶಿಧಿಲಾಂಗಿಯಾದಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸುಮಾಲಿರಾಜನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಾಗಿ ಆಕೆ ಕಾಮವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಳು. ಸುಮಾಲಿನ ಜಲ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಆಕೆ ತನ್ನ ನೋಟದಿಂದ ಅಪರಿಹಿದಳು; ತನ್ನ ಭಂಗಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೆರಿ ಉಣಿದಳು. ಉಭಯರ ವಿಹ್ವಲಿತನೇತ್ರಗಳು ಬೆರೆತು, ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಒಂದುಗೂಡ ಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಬಲಿಯಿತು. ಆ ಅನುರಕ್ತಿಯ ಚಿತ್ತವನ್ನು ತಾನು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಆಕೆಗಿತ್ತು. ಸುಮಾಲಿರಾಜನು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಹೊರಣನು.

ನಗರದಿಂದ ಹೊರಹೊರಣ ರಾಜನು ಯಮನೋತ್ತರಂಕಪೆಂಬ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆ ಉದ್ಯಾನವು ವಸಂತದ ಅವತಂಗದಂತೆ ಜನತಾನಂದಕರವೂ ನಂದ ನೋಪಮವೂ ಆಗಿ ತೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಸ್ತಿಜನಪರಿಚೇಷ್ಟಿತನಾದ ಸುಮಾಲಿನು ಆ ಸುಂದರವನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿ. ಅನುಕೋಲರಾದ ಏತ್ತರೋಜನೆ ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು. ಕೆಲಕೂಲ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ವನವಾಲೆಯ ಬೇಟದ ನೆನೆಹಿನಿದ ವಿಕ್ಷೇಪ್ತವಾಗಿ. ಜನವಿದ್ವಾ ಆ ವನವೆಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಇರಿಂದಾಗಿ ಶಿಫ್ತ್ರವಾಗಿಯೇ ಕೊಶಾಂಬಿಗೆ ಒಂದಿರುಗಿದನು.

ಸುಮಾಲಿಯೆಂಬ ವಂತಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಆದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೊರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು “ದೇವಾ, ನಿಷ್ವ ಇಂದು ವಿಪಾದಯುಕ್ತರಾಗಿರುವುದೇಕೆ? ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು: “ಪ್ರಭು, ಈ ರಾಜ್ಯವು ತಮ್ಮ ಏಕಾಂತದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು; ಪ್ರಜಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬ್ರಿತೀಯಿದೆ; ಅನ್ನರಾಜರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೋ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಬಂದು ಪ್ರತಾಪದಿಂದಲೋ ತಮ್ಮ ಅಂಕೆಯೋಳಿಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಗಾಗಿಗೆ ಇಷ್ವಾಧವನ್ನುತ್ತು ತಂಖಿಸಿದ್ದೀರಿ; ಯಾಧೇಷ್ಪವಾಗಿ ಒಬವು ತೋರಿ ಪಲ್ಲಬೀಯರನ್ನು ಬ್ರಿಹಿಸಿದ್ದೀರಿ; ಶ್ರಿವರ್ಗಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ದಲರಭವಾದ್ದು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ; ಹೀಗಿದ್ದೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಖೀಡಗಾಂಡಿರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಆಗಿನ ದುಃಖವನ್ನು ಪ್ರಾಣಸುರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮೆದಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುರಿಂದ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಿ. ಇಂದೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಲಃಪಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಂಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಗಳು ಸುಖಿವಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯ.” ಆಗ ದೊರೆ ಕೂಡಲೇ ಹೀಗೆಂದನು: “ನಾನು ಇಂದು ಉದ್ಯಾನದ ಕಡೆಗೆ ಹೊಗುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಪರಿತ್ಯೋಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ; ಆಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಲುಹೀಗೆ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಕೆ ಹೀಗಿದ್ದಳು, ಹೀಗೆ ವೇಷಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು, ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನಚೇಷ್ಟೆ

ಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಆಶಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಳು—ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಯಃ ನೀನು ಕೊಡನೋಡಿ ತಿಳಿದಿರ್ಬೇಕು.” ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯು, “ದೇವಾ, ನೋಡಿದೆ; ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಆಕ ವೀರಕೆಂಬ ವೈಕ್ಯನ ವನಮಾಲೆ ಎಂಬ ಪತ್ತಿ”—ಎಂದನು. ಆಗ ಅರಸನು “ಇಂದು ಆಕೆಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಸಮಾಗಮವು ಆಗದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜೀವಿತವು ಉಳಿಯಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಕೆಯ ಜೀವಿತವು ಉಳಿಯಂತಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ” ಎಂದನು. ಅಲ್ಲದೆ “ಆಕೆಯಾದರೋ ನನ್ನ ಹೂತಕು ಒಂದು ದಿನ ವಾದರೂ ಇರಲಾರಳು. ನಾನಾದರೂ ಆಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ದಿನವೂ ಇರಲಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸು” ಎಂದನು. ಒಂದು ಪಟ್ಟ ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಪಯಿತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಪರಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನಧರವುಂಟಾದರೂ ಸರಿಯೆ. ಮೂಲಿಕನಾದವನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೀಲಸರ್ವೇನಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ! ಆ ಕಾರಣ ಆಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಕ್ಯನಾಗಿಯೂ ನಾನು, ನೀನು ತಡೆದರೂ ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿರಿಯಲ್ಲಿ. ಒಂದುಕಿದ್ದರೆ ಪಾಪೋಪಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಾಯಗಳಿಂಟು!

ಅದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಸುಮತಿ ಅರಸನ ಕವ್ಯಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತನು ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ “ಪ್ರಭೂ, ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಇಂದೇ ತಮ್ಮ ಕಂತದಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಿರಿ; ತಾವು ಮುಖ್ಯನಂತೆ ಬೇಗ ಸ್ವಾನಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ವಸ್ತುಭಾಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ”—ಎಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಂಟಿರು ಬೇಡಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಅವನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬಳಿಸಿದನು.

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಯಿತು. ದಿನದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಿಂಗಿತು. ಸುಖಂತಿನ ಅಂತರ್ಕರಣ ವನಮಾಲೆಯ ಅಸುರಾಗದಿಂದ ತಂಡಿದ್ದಿತು. ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಾತ್ಮಲೂ ಮಂತ್ರಿಯು ಸುಮಂತಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸಲಹೆಯಿತ್ತು ಆತ್ಮೀಯಿ ಎಂಬ ದೂತಿಯನ್ನು ವನಮಾಲೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ವನಮಾಲೆಯ ಆ ದೂತಿಗೆ ಅಸ್ವಾನಾದಿಗಳನ್ನುತ್ತು ಸನ್ನಾನಿ ಸಂತೋಷಪಡಿದಳು. ಆ ಚರ್ತುರೆಯಾದ ದೂತಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತಿದಳು: ‘‘ಎಗೂ ವನಮಾಲೆ, ಇಂದು ನೀನು ವಿಮನಸ್ಥಳಿಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೀರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು, ನನ್ನೊಂದನೆ ಹೇಳು! ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವೇ? ವೀರಕನಿಗಾದರೋ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಸತಿ: ಅಂದರೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮುಖಿಸಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು? ನಿನ್ನ ಈ ವಿಮನಸ್ಥಳಿಗೆ ಬೇರೆನೋ ಕಾರಣವಿರೆಬೇಕು. ಅದೇನು ಹೇಳು; ಮಂಗಳೇ, ನೀನು ಸರ್ವರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ನಾನಿದ್ದುಕೊಂಡ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಇಷ್ಟಕಾರ್ಯವು ದುರ್ಭವಾದಿತು?’’

ದೂತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ವನಮಾಲೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ಕರೆದಳು. ದೂತಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಬಹುದುಃಖಿಂದ ಆಕ ಹೀಗೆದಳು:

“ಅಪ್ಯಂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಈ ವಿಪಯಿದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಾತ್ಮರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಪಯ ಈಗೆ; ಇಂದು ನಾನು ರೂಪವಂತನೂ ಸುಮಂತಿನೂ ಆದ ಸುಮಂತಿರಾಜನ್ನು ಕಂಡೆ; ಕಂಡಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕಾಮನೋಂದಿಗೆ ಆತನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೃದಯ ದುರ್ಜನರ ಪ್ರಪೃತಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ತನಗೆ ತಾನೆ ಪರಿತ್ಯಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಸರ್ವಧಾ ದುರ್ಭವಾದ ಸುಮಂತಿನನ್ನು ಬಯಿ ಸುತ್ತು ಸುಲಭನಾದ ವೀರಕನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಂದನಲಿಪ್ತವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಒಂಗಳಿತ್ತಿದೆ. ದೇಹಾಚ್ಚಿಡಿತವಾದ ಆದ್ರಾವಸ್ತುವೂ ಆರುತ್ತಿದೆ. ತಾತೆಮನದ ಚಿಗುರುಹಾಗಿಗೆ ಬಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆತನ ಶೇರಿರಷ್ಟರ್ ಏನಾ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯಂಬಾದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯಿಂಡು. ನಂಗಾಗಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆತನ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಪರಿಸಿದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಬಯಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಆತನ ವರ್ತನೆಯಿಂದಲೇ ಇದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೀನು ನಂಬು. ನೀನು ತಂಬಾ ಜೆತುರೆ; ಕಾಲಜ್ಞಿ; ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂತಪ್ತ ಶ್ರೀಪುರಂಪರಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿದೆನು. ‘‘ತಪ್ತಾಂ ತಪ್ಯೇನ ಯೋಜ್ಞತ್ವೇ? ಅಲ್ಲವೇ?’’

ವನಮಾಲೆಯ ಈ ತೆರನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆಕೆಯ ಅಂತರಂಗವೇನಂಬಾದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ದೂತಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಂಡು ಇಂತಿದಳು: “ಮಂಗಳೇ, ನಿನ್ನ ರೂಪಿಗೆ ಮನಸೋತ ವಶ್ವಾಸ್ತರನಾದ ಸುಮಂತಿನೇ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ; ನಡೆ, ನಾನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಆತನೊಂದನೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮನೋರಥಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯೇ ಸುಧಿದ ದೂತಿಯ ಸುಧಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಮಪೀಡಿತ ವನಮಾಲೆ ಪೆಟಿಯು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದೂತಿಯಾದಿಗೆ ಹೊರಟು ರಾಜಭವನವನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಸುಮಂತಿನು ಆ ಚೇತೋಹಾರಿಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಲಿದು ಶ್ರಿಯಾಲಾಪಗಳಿಂದ ಅಪಳಿಸ್ತು ಬರವಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯ ಕೈಗಿಡಿದು ಸೆಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಚಂದೂಲ್ಯದಯವಾಯಿತು. ಪರಸ್ಪರರು ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಿದರು. ಪ್ರಣಯಸಂಖಾರವ ಮಾಡಿದರು. ವನಮಾಲೆ ಆ ಸುರತೋತ್ಪವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸತ್ಯಭಾವ ವೈದಿಕಗಳಿನಾಗಿ ಸಾರಿಸಿದ ಸಂತಸಪಡಿದಳು. ಪರಸ್ಪರರು ತಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಿಸೇಗೆ ಸುದರು. ಸೂರ್ಯಾದುವಾಗಿ ಸುಮಂತಿನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು.

೧೫. ಹರಿಹಂಶಪುರಾತ್ಮಕ ವರಣಿ

ಪ್ರಣಯಗಳಾದ ಸುಖಂತಿ ವನಮಾಲೆಯರು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪುಗೆಯನ್ನು ಸದಿಲಿಸಿದರು. ಪುಲಿನ್ನಿಲಿಸಿಲದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಸಮದ ಹಂಸವಿಧಾನಗಳಿಂತೆ ಆಗ ತೋರಂತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹೃದಯಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಗಲಿರಲು ಒಂದು ಕ್ಷಾಂಕವೂ ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣ ಸುಮಂತಿನಾನು ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವಳ ಪತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿದೆ,

ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದಿರಿಸಿಕೊಂಡನು. ವನಮಾಲೆಯಾದರೋ ತನ್ನ ಗುಣಾತಿಶಯ ದಿಂದ ಸುಮುಖಿನ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯಾಗಿ ಗೌರವಾನ್ನಿತಯಾದಳು.

ಹೀಗಿರಲು ಒಮ್ಮೆ ತಪ್ಪೊನಿಧಿಗಳಾದ ವರಧಮಂಭಿಯ ಮನಿಗಳು ರಾಜ್ಯಹಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ದರ್ಶನವಿಶುದ್ಧರೂ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಸಂಪನ್ಮೂರ್ಚಿ ಅನಶನ ಅಧ್ಯಯನಾದಿ ತಪ್ಪೋನಿರಶರೂ ದೋಷಕಷಾಯ ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವರೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಮನಿಶ್ರೀಪ್ರಣಿನ್ನು ಕಾಣಿತ್ತುಲೇ ಸುಮುಖಿನು ಗೌರವದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತನು; ವನಮಾಲೆಯಾಡಗೂಡಿ ಅವರನ್ನು ಎದುರಂಗೊಂಡನು; ಅವರನ್ನು ಬಲ ಗೊಂಡು ಕೆರೆದುತ್ತಂಡು ಮೇಲೆಕೆಟ್ಟಿಮುದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸಿದನು; ಪ್ರಿಯವನಿತೆ ಹೊಂಗಳಷದ ಕೈನಿರೆಯಲು ಮನಿಗಳ ಪಾದಗಳನ್ನು ತಾನೇ ತೋಳಿದನು; ಅಪ್ಪದ್ವಯಗಳಿಂದ ಅಚಿಸಿದನು; ಶ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂಪಣ್ಣಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ದಾನವಿತ್ತನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಸಮಾನಪರಿಜ್ಞಾಮಾನಿತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಸಹಭೋಗಪ್ರದಾಗುವಂಥ ಪುಣಿವನ್ನು ಅಚಿಸಿದರು. ವರಧಮಂ ಮನಿಗಳು ಪಾರಣೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಸುಮುಖಿರಾಜನು ಪರ್ಮಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಾನು ಗುರಿಯಾದೆ ನೆಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ಯಾಪಪಡುತ್ತುಲೇ ಇದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ವನಮಾಲೆಯಾಂದಿಗೆ ಸುರಭಿಯುತವಾದ ಗಭ್ರಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮಲಿಗ್ದನು. ಅನ್ಯಾನ್ಯಾಸಕ್ರೂರಾದ ಆಯಿಭ್ರಿಗೂ ಅಂದು ಆಯುಸ್ಸು ತೀರಲಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ವಷಾಕಾಲದ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವರು ಸಹಮರಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಉತ್ತರಂ ದಾನಫಲೋದಯಿದ ಪರಿಜ್ಞಾಮಾನಿ ವಿಜಯಾಧಿಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹೀಚೆರ ಹೀಚೆರಿಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಆ ವಿಜಯಾಧಿಪರ್ವತದ ಉತ್ತರಶ್ರೀಣಯಲ್ಲಿ ಹರಿಪುರವಂಬ ನಗರವಿದ್ದಿತು. ಈ ನಗರವು ಸುಖಾಸ್ತಪ್ರಾ ಉತ್ತರಕರುವಿಗೆ ಸದೃಶವೂ ಇಂದ್ರಪುರಿಗೆ ಸಮಾನವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಇದರ ರಕ್ಷಕ ಪವನಿರಿ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಧರ. ಇವನ ಪತ್ನಿ ಮೃಗಾವತಿ. ಇವರೇ ಸುಮುಖಿಕರ ಬೀಳಕರ ತಂದೆತಾಯಿ. ಇವರಿಗೆ ಸುಮುಖಿನು ಆಯುಸಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಮಂಗನಾಗಿ ಹಂಟಿದನು. ಆಯುಸಂಬನ್ನಿಗೆ ಆಸಂದಪ್ರದಾನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನುಡಿಗಿತನು. ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಭವದ ಶ್ರೀಯ ನೆನಪಾಯಿತು.

ಅದೇ ವಿಜಯಾಧಿಪರ್ವತದ ಉತ್ತರಶ್ರೀಣಯಲ್ಲಿ ಮೇಘಪುರವೆಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ನಗರ. ಇಲ್ಲಿ ಪವನವೇಗನೆಂಬರಸು. ಈತನ ಪತ್ನಿ ಮನೋಹರಿ. ಈಕೆ ಪಟಿಗೆ ರತ್ನಿಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಳು. ಈ ದಂಪತೀಗೆ ವನಮಾಲೆ ವನಮಾಲೆ ಏಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗಳಾಗಿ ಹಂಟಿದಳು. ಅವಳಿಗೂ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಭವದ ಅರಿವಿದ್ದಿತು. ಈಕೆ ಜಂದ ಕಲೆಯಂತೆ ಮನೋಹರಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಸುಮುಖಿ ವನಮಾಲೆಯರು ಯಾವ ರೀತಿ ಮೊದಲು ಆಶಿಸಿದ್ದರೋ. ಹಾಗೆಯೇ ಈಗಲೂ ಅವರ ವಿಬಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವ ಸತ್ಯಲವನ್ನೇ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಟ್ಟು,

ಅವರು ಶಿಫ್ಪ್ರವಾಗಿ ಒಂದಾಗುವಂತೆ ವಿಧಿ ಸಂಕಲ್ಪಕಾರ್ಯಗಾನಾದನು. ಅವರು ತಂತಮ್ಮೆಡೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಾಲಲಿಗೆಣಾಡಿ ಜನರನ್ನು ನಲಿಸಿದರು. ಭೋಣಗಳೂ ಮಾನ್ಯಾನಿಗಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಂಟರಿಷ್ಪರ ಆನಂದಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂಪಣ್ಣಿಸಿದನು. ತಮ್ಮ ಗುಣಾತಿಶಯ ಯೋವಾನಾತಿಶಯಗಳಿಂದ ಅವರು ಜನಗಳ ಮುಕ್ತಿ ದರು. ಆಯುಸಿಗೆ ಮನೋರಮೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ವಿವಾಹವಿಧಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರು ನಡೆಸಿದರು.

ವಿವಾಹಾನಂತರ ಕುಮಾರ ಆಯುಸಿನು ಮನೋರಮೆಯಾಂದಿಗೆ ಸುಖಿದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆಯುಸಿನು ಪಟ್ಟಿಯಾಂದಿಗೆ ಮಂದರಗಿರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿತದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಂದನಾದಿ ವ್ಯಕ್ತಿಸಂಭಂಜವಾದ ನಂದನವನೆಡಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕುಲಾಚಲಗಳ ಪದ್ಮಾಂಶ ಸರೋವರಗಳ, ಗಂಗಾದ ಮಹಾನಾದಿಗಳ ತಟಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಗಭೋಮಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಗಾನುಭವದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವಿಜಯಾಧಿಪರ ಮೇಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಸುದುರಾಭವಾದ, ತಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಆಯುತ್ತಾಧ್ಯವಾದ ಸುಖಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದರಾಗಿದ್ದರು.

ಇತ್ತು ಸುಮುಖಿರಾಜವಂಚಿತನಾದ ಏರಕನು ಪ್ರಿಯಕರೆ ವನಮಾಲೆಯ ವಿರಹದಿಂದ ಶೋಕಗೊಂಡವನಾಗಿ ಮನಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೃದುಪಲ್ಪದದ ಶಿಶಿರತಲ್ಪವೂ ನೆಮ್ಮೆದಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲ ಬೆಳೆದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರೋವರತಟದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೂ ತಾಪವು ತ್ರಾಲಿಲ್ಲ. ವಿರಿಯಾದ ಏರಕನು ಕೆಲಕಾಲ ಕಳಿದ ಮೇಲೆ ಆ ವಿರಹವ್ಯಧಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ವಿಷಯಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೈಜಿಸಿ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಕರಿತ ತಪಶ್ಯಾಗಿ ನೊಂಡುಕೊಂಡು, ಆದರ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಗಾದಲ್ಲಿ ಹಂಟಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಲಭಾವಣಿಭಾಷಿತನಾಗಿ, ದೇವಾಂಗನೇ ಯರ ಸಮಾಂದಿಂದ ಬಳಿಸಿದವನಾಗಿ, ದಿವ್ಯಸುಖಭೋಗಳನ್ನು ಅನಂಭವಿಸತೋಡಿದನು. ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವವನಿತೆಯರ ನಡುವರುದ್ದಾಗ, ಆಕಸ್ಮೀಕರಿತನಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಭವದ ಪತ್ನಿ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಪರಿಕೆತಪುಣಿಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ದುಃಖಾಧ್ಯವಾದ್ದು. ವಿಜಾರಣಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆ ದೇವನಿಗೆ ಸುಮುಖಿರಾಜನಿಂದಾದ ಪರಾಭವವೂ ನೆನೆಸಿಗೆ ಬಂತು. ಆ ಅವಧಿಕಳ್ಳಿಸಿದಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ಆ ವಿದ್ವಾಧರದಂತಹ ಪರಿಷಿಕಾರ ಅವನ ಕೊನ್ನಾಗಿದೆರಿ ನೆಲ್ಲಿ ಸುಖಿದರು. ಆ ದುಪ್ಪ ಸುಮುಖಿನು ಪೂರ್ವಭವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾತ್ಯಕಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಅಲಪ್ಪಿಸಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನಲ್ಲವೇ, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಆದೇ ಅವಳಿಗೊಂಡಿಗೆ ಭೋಗಾನುಭವದಲ್ಲಿರುವನಲ್ಲವೇ, ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಸುಮುಖಿನ ಅಪಕಾರವನ್ನು ನೆನೆದಾಗ, ಆತನು ಕೊರ್ಮಾಧೋದ್ದೈಪ್ರಸಾದ ಕೊರ್ಮಾಧಕಲುಪಿತನೂ ಆಗಿ ಸುಮುಖಿಕರ ಬೀಳಕರ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಪ್ರಯಾಸವನ್ನು ಮನೆಸಿಸಿದಿಂದು ಆ ದೇವನು ಶಿಫ್ಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಮುಖಿರಾಜಕರ ಆಯ್ದನು ತನ್ನ ಸತಿಯೋಂದಿಗೆ ಹರಿವರ್ಷ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕ್ರಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರಥಮ ಸ್ವರ್ಗದ ವೀರಕರ ದೇವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ನವಯೌವನಸಂಪನ್ಮೂರಾಗಿ ಹುರಿಯಿತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರರಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲೇ; ಆ ದೇವನು ತನ್ನ ಅಕೃತಕರ್ಮ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆದ ಮಾರ್ಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಶಿಂಡಿತನಿದ್ದರಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಕುದ್ರನಾಗಿ, “ಹೇ ಪರವಧೂಷಿಯ ಸುಮುಖಿನೇ; ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ವೀರಕವೇರಿಯ ನೇನೆಪುಂಟಿ? ಹೇ ಸ್ವಲ್ಪಿತಿಂತಿಲೇ, ದುಷ್ಪ ವನಮಾಲೆ, ನಿನಗಾದರೂ ವೀರಕನೆ ನೇನೆಪುಂಟಿ? ನಾನು ತಪಸ್ಯಮಾಡಿ ದೇವನಾಗಿದ್ದೇನೇ; ನಿಬಿಬ್ಧರೂ ಮುನಿದಾನದ ಫಲದಿಂದ ಬೇ ಚರರಾಗಿದ್ದೀರಿ; ನಿಬಿಬ್ಧರೂ ಪೂರ್ವಭವದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದಿರಿ. ಆದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಒದ್ದಿಗಳನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತೇನೇ” ಎಂದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹಳಿ ಆದೇವನು ಹೇಗೆ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಗರುಡನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಿತತ್ವಕ್ಕೆ ಭಯಕಂಪಿತಗಾತ್ಮರೂ ಆದ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ದಕ್ಷಿಣ ಭರತಕ್ಕೇತ್ತುದ ಕಡೆಗೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂಪಾನಗರದ ಅರಸು ಚಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಕಾರಣ ಆ ನಗರಕ್ಕೆ ಅರಸನಿರಲ್ಲಿ. ವೀರಕರ ದೇವನು ಆಯ್ದ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎತ್ತಿತೆಂದು. ಅವನನ್ನು ಚಂಪಾಪುರದ ರಾಜನನ್ನಿಗಿ ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ದೇವನ ದೇಸೆಯಿಂದ ಶಿಂಡಿತವಿದ್ದರಾಗಿದ್ದ ಆ ವಿದ್ಯಾಧರರಂಪತಿಗಳು, ರೆಕ್ಕಿಗಿಡಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ಆಗಿ, ಗಗನಗಾಮಿಗಳಾಗಲು ಅಸಮರ್ಪರಾಗಿ, ಅದರಾಸೆ ಬಿಟ್ಟು, ಭೂಮಿಯಂತೆ ಸಂತೋಷಪಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ದಶಮತೀಧಾಂಕರ ಶೀತಲನಾಥನ ಶಿಂಧಕಾಲದಲ್ಲಾಯಿತು. ಆಯ್ದರಾಜನು ತನ್ನ ಭೂಜಬಲದಿಂದ ಸಮಸ್ಯಾರಜರೂ ತನಗೆ ವಶರಾಗಿ ಅಜ್ಞಾಭೂದ್ಧರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಲಗಾಲ ಮನೋರಮೆಯೋಂದಿಗೆ ಏಪರ್ಯಾಸಾಲ್ಯಿವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಆದರೂ ಆವನಗೆ ತ್ವರಿಯಂಬುದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಾದ ಹೇಳಿ ಆಯಿಬ್ಬಿರಿಗೆ ಹರಿ ಎಂಬ ಮಂಗನಾದನು. ಈತನು ಇಂದ್ರನಂತೆ ಏಖ್ಯಾತನಾದ ಪ್ರಭುವಾದನು. ಆಯ್ದನೂ ಮನೋರಮೆಯೋ ಹಲಗಾಲದವರೆಗೆ ಮಾನಸ ಅಪಾರವೈಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪರಲೋಕಗತರಾದರು.

ಇದೇ ಹರಿ ಪರಮಯಶಿಷ್ಟಯಾದ ಹರಿವಂಶದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಥಮಕಾರಣ ನಾದನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈತನ ಹಸರಿಂದಲೇ ಹರಿವಂಶವೆಂಬ ಹಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿತು. ಹರಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮಹಾಗಿರಿ ಏಂಬವನು ಮಗ; ಇವನ ಮಗ ವಸಗಿರಿ; ವಸಗಿರಿಯ ಮಗ ಗಿರಿ. ಈಯೆಲ್ಲರೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂದರು. ತದನಂತರ ಹರಿವಂಶದ ತಿಲಕಸ್ವರೂಪರೂ ಇಂದ್ರ

ಸಮಾನರೂ ಆದ ನೂರಾರು ಅರಸರು ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಆದರು. ಇವರು ವಿಶಾಲರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಪ್ಪಾಭರನಿರತರಾಗಿ, ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವ್ಯಾಪಕಕ್ಕೂ ಸಂದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಆರಸರಾದರುಲೇ, ಆದೇ ಹರಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಮಿತ್ರ ರಾಜನಾದನು. ಈತನು ಕುಶಾಗ್ರಪುರದ ಅಧಿಪತ್ಯಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಶ್ರುತಿವಿಶೇಷವಿಭಾಷಿತ ಪೌರಿಪನಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ಜಿನಭಕ್ತ ತ್ವಿಯೆಯಾದ ಸತಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯೋಂದಿಗೆ ಸುಖದಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಲಗಾಲದವರಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೬. ಮುನಿಸುವ್ರತನಾಥ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ ಪಣಿನ

ಶೀತಲನಾಥನಾದ ಹೇಳಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇ ಮಂದಿ ಶೀಥಾಂಕರರು ಭರತಕ್ಕೇತ್ತುದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮತೀಧರ ಪ್ರವರ್ತನೆಮಾಡಿ ಹೋಕ್ಕಾಗಿಬಳಿದರು. ೨೦ ನೇಯ ಶೀಥಾಂಕರನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಅವಶರಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಾಗ ಸುಮಿತ್ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಭರಿಂದ ರತ್ನವರ್ಷವಾಯಿತು. ರಾಣಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಇಂ ಶಂಭಸ್ವಪ್ನೋಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ದಿಕ್ಕುಮಾರಿಯರು ಆಕೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಪದ್ಮಾವತಿ ಸುಮಿತ್ರಾಜನ ಬಳಿ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ತಾನು ಕಂಡ ಸ್ವಪ್ನಭಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೀಸಿದಳಂ. ದೊರೆ ಹರಿವಂಶನಾಗಿ ತಾವು ಜಿನೇಂದ್ರನಿಗಿ ಮಾತಾಪಿತರಾಗಿಲಿರುವುದನ್ನು ಆಗೇ ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಣಿಗೆ ಪರವಾನಂದವಾಯಿತು; ತನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿಮಾನವನೆಸಿತು. ಮಂನಿಸುವ್ರತಜನನು ಸಹಸ್ರರುಕಳಿದಿಂದ ಅವಶರಿಸಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ವಿಶುದ್ಧ ಗಭರ್ಗ್ಯಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದನು.

ಮಾಘ ಕೃಷ್ಣದ್ವಾದಶಿಯ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ಮಂನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಂದ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಶುಭಲಕ್ಷಣಾಲಕ್ಷಿತನೂ ರೂಢರಾಗ ಶಿಲಿಕರೆತರುಚಿಯುತನೂ ಆದ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಅನಂದಿಸಿದಳಂ. ಇಂದ್ರಿಗೆ ಆಸನಗಳೂ ಕಿರಿಂಬಗಳೂ ಕಂಪಿಸಿ ಅವಧಿಕ್ಕೂನೆ ದಿಂದ ಜಿನೋದಯದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅನ್ನದೇವರು ಘಂಟಾದಿ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಜಿನಶಿಶವಿನ ಜನ್ಮಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೋರಿಸುಂದರು. ಬಂದು, ಆ ವಿಶಾಲಕುಶಾಗ್ರಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಡಿದರು. ಸಮಸ್ತ ಸುರಾಸುರರೂ ಜಿನಿಗೆ, ಅವನ ಮಾತಾಪಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ದೇವಕನ್ಯೇಯರು ಜಾತಕರ್ಮ ಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ದೇವರು ಜಿನಶಿಶವನ್ನು ಬಿರಾವತದ ಹೇಳಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿಪರವರ್ತಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಹೇಳಿಪರವನ್ನು ಬಳಗೊಂಡು ಅದರ ತುದಿಯ ವಾಂಡಕಶಿಲೆಯ ಹೇಳಿನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಗನಿಸುವ್ರತನು ಏಪಾರಾಜಿತಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜನ್ಮಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು, ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಮಂನಿಸುವ್ರತನೆಂದು ಮಂಗನಿಸ್ತು ಕರೆದರು. ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿತುದು ತಾಯಿಗೊಬ್ಬಿಸಿ, ಇಂದ್ರನು ಆನಂದನಾಪಕವಾಡಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ತಂತಮ್ಯದೇಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ಸುರಕ್ಷಾರೂಪಾಗಿ ಹಂಗಾ ಕುಂಭರನ ಆರ್ಯೇ ಸೇವೆ ಶಾಶ್ವತಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ಮಂನಿಸುವ್ರತನೆ ಶರೀರವೂ ಗುಣಗಳೂ ವರ್ಧಿಸಿದ್ದವು. ಸತ್ಯಲದಲಾಖಣವಿಶಿಯರು ಆಗನಿಗೆ ಪತ್ತಿಯಾದರು.

ಹರಿಹರೆತ್ವರಾಣಿಕಾರ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಸುರಸೇವಿತನೂ ಆದ ಮಾನಿ ಸುವೃತನಾಧನು ಹಲಗಾಲ ವಿಷಯೆಸ್ತಾಖ್ಯಾನುಭವ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗಿರುಲು ಶರತ್ತಾಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆ ಶರದ್ಯತುವಿನ ಪ್ರಸನ್ನಪೂ ಅರ್ಕರ್ವಕಪೂ ಆದ ಆ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಆಶನು ತನ್ನ ಪತ್ತಿಯರೆಂದಿಗೆ ಉನ್ನತವಾದ ಸೌಧಾಗ್ರದಲ್ಲಿದ್ದನು. ದಿಗ್ನಿಸೆಗಳ ಸಸ್ಯತೋಭರ್ಯಾಸ್ನು ನೋಡುತ್ತೇ ನಲಿಯಂತ್ರಿರುವಾಗ ಬಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮೇಘ ವನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನು. ಮನಸ್ಸು ಉಪ್ಪಾಗಿಂದಿತು. ಕೆಲ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮೇಘ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಬಿರುಬಿಗೆ ಶಿಕ್ಕು ಚೆದುರಿಹೊಗಿ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕಾಡಲೇ ಮುನಿಸುವೃತನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸತ್ತೊಡಿದನು : “ಆಹಾ ! ಈ ಶರನ್ನೇಫೂ ಇಮ್ಮೊಂದು ಶಿಫ್ತಾವಾಗಿ ಹೀಗೆ ವಿಲೀನವಾಯಿತು ! ಪ್ರಾಯಶಃ ಆಯಶ್ವರಿಃರಾಧಿಗಳ ಕ್ಷಣಭಂಗರಕ್ಷಪನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವ ಮಾನವರಿಗೆ ಉಪದೇಶವಿಯಲೆಂದು ಅದು ಹೀಗಾಗಿರುಬಹುದು. ಆಯಸ್ಸು ಶರಿಃರಗಳು ಕೊಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಾ ವ್ಯಾಧಾಪ್ತ ಎಂಬ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ ಶಿಕ್ಕು ಹೀಗೆಯೇ ಬಿರಿದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅರಕರ ಭೋಗ್ಯಾಗ್ರಾಳ್ಜೂ ಕಾಲವಶದಿದ ಅಳಿದವೆ. ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ತಿಪತ್ರರೂ ಮಿಶ್ರರೂ ಅದ್ವಷ್ಟವಂಬ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಶರಗಿಲಿಗಳಂತೆ ತೂರಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮನಸ್ಸು ನಿರಲಿ, ದೇವನಿಗೂ ಶಿರ್ಯವಿರೋಗ ತಪ್ಪಾದು. ಈ ಮನಸ್ಸನಾದರೋ ಹೊರಗೆ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡೂ ಸಾವಿನ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಹಾಂಥನಾಗಿ ವಿಷಯಾಮಿಪದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ ; ಪಂಚಂಬ್ರಿಯಗಳ ಅರ್ಕರಾಣಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಬಲರು ವಿಷಯಭೇಣಗೆಂಬ ಕಲಂಕಪಂಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕ್ಲೀಶಪಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ ; ಪಜ್ಞಕಾಯರಾದವರು ಹೀಗಾಗುವುದಿಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಅಪಾರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ತಣಿಯುದ ಜಿವವು ಮರ್ತ್ಯಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ತಣಿದಿತೇ ? ಎಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಯೂ ಹೀಗೆ ಅಗ್ನಿ ತೈಪ್ತಿಗೊಳ್ಳಿದೋ, ಎಷ್ಟು ನದಿಗಳು ಸೇರಿಯೂ ಹೀಗೆ ಸಮಾದ್ವಾಪಿಸಿದೋ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಚಿತಕಾಮಭೋಗ ಗಳಿಂದ ಜಿವಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ತೈಪ್ತಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನಿಸ್ಪಾರವಾದ ವಿಷಯಕುವಿವನ್ನು ಪರಿಶ್ರಣಿಸಿ ಶಿಫ್ತಾವಾಗಿ ಹೋಕ್ಕೆಮಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಕೂ ಮೂದಲು ನಾನು ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಿಹಿತಾಧಿವಾಗಿ ತೀರ್ಥಪ್ರವರ್ತನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಆಶನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತಿಬುಧನಾಗಲು ಇಂದ್ರಿಗೆ ಆಸಕರಿಪವಾಗಿ ಆದರ ಅರಿವಾಯಿತು. ಲೋಕಾಂತರ ದೇವರು ಬಂದು ಜಿನ ನನ್ನ ವಂಡಿಸಿ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಸೌಧಮೇಂದ್ರ ಮೂದಲು ಗೊಂಡು ಚತುನಿಕಾಯಾವರರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಜಿನಿಗೆ ಅಭಿವೇಕವಾಚರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಮುನಿಸುವೃತನು ತನಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತಯಂಬ ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸುವೃತನೆಂಬ ಮಗನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆ ಹರಿಹರೆತ್ವನಿಖಿಲ ಪತ್ತಾಂಕನಾದ ಸುವೃತನೆನು ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ರಾಜಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಮೂನವರೂ ದೇವರೂ ಶಿಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದುಲು, ಪರ್ಯಾಯಿ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಸವ್ತಮಿಯಂದು ದಿಂಡಿಗೆ ಉದ್ದ್ಯುಕ್ತಾನಾದನು. ಜಿತೆಗೆ ಬಂದು ಸಾವಿರ ಅರಸರೂ ದಿಂಡಿಗೊಂಡರು. ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಬಂದು ಜಿನನ ನಿಷ್ಪಾಮಣ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚರಿಸಿ ಹೋದರು. ಉಪವಾಸನಿಯವಾಸಂತರ ಜಿನನು ಆಹಾರಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಕುಶಾಗ್ರಪುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೂ, ವೃಷಭದಶ್ವನೆಂಬವನು ಆಶನಿಗೆ ಪಾರುಸಾಹಾರವನ್ನು ನಿಡಿದನು. ನಿಂತು ಹಾಂತೆಲದಲ್ಲಿ ಭೋಜನಿಷ್ಪಾಕಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುನಿಸುವೃತನಾಧನು ತನ್ನ ಶಿಫ್ತಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾನಿಧರ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನು. ತಾನುಂದ ಪಾಯಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದು, ಸಹಸ್ರಾರು ಮುನಿಜನರೂ ಮಾನಯೆ ಇತರರೂ ಸ್ವಿಕರಿಸಿಯೂ ಅದು ಮಂಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪಂಚಾಶ್ಚರ್ಯಗಳೂ ದುವು. ಮುಂದೆ ಮುನಿಸುವೃತನಾಧನು ವಿಹಾರಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ವಿಹಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಇಂತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಭದ್ರಸ್ಥಾನಕಾಲವು ಕಳಿದ ಮೇಲೆ ಫಾತಿಕವರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಳಿದುಕೊಂಡು ಕೇವಲಕ್ಷಾನಿಯಾದನು. ಅಹಮಿಂದ್ರರು ಇದ್ದಿಂದಾಗಿ ಜಿನಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷವಂದನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರರು ಬಂದು ಆರ್ಹಂತ್ಯಪದವನ್ನು ಪಡೆದ ಮುನಿಸುವೃತನಾಧನ್ನು ಅಬೇಸಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ದ್ವಾದಶಗಳಿಂದ ಸಮವಸರಣವು ನೇರಿಲಿತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖಿನೆಯ ಗಣಧರನು ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ, ಜಿನೇಂದ್ರನು ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಚತುರ್ಥಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಮರಳಿದರು.

ಪ್ರಾಯಃಿತಾಧಿವಾಗಿ ಜಿನನು ಧರ್ಮವಿಹಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಆತನ ಶಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಯ ಮುನಿಸಂಭಂದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಧಾರಿಗಳು, ಶ್ರೀಕಾಂತಿಕಾಗಳು, ಮೊದಲಾದವರಿದ್ದರು. ಆಶನು ತನ್ನ ಇಂ ಸಹಸ್ರ ಆಯುಃಪ್ರಮಾಣದ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾಂಶದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಶಾಭದಿನದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಮುನಿ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹೋಕ್ಕೆ ಸಂದನು. ಇಂದ್ರನು ಪರಿನಿವಾರಣಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಮುನಿಸುವೃತನಾಧನು ಧರ್ಮಶಿಫ್ತಾಂತರ ಲಕ್ಷ್ಯವರ್ಗಗಳ ಕಾಲ ಅವಿಂದವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುನಿಪ್ರಭಾವಪೂರ್ವದ ಪರಿಹಿತಾಧಿವಾಗಿ ನಿರಂತರ ದೇವಾಗಮಪೂರ್ವತ್ವಾನಿ ನಡೆಯಿತು. (ಈ ಪ್ರಾಯಃಿತಾಧಿವಾಗಿ ಜಿನೇಂದ್ರನು ಗಣಧರರು ಶ್ರೀಣಿಕಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.)

೧೧. ವಸೂಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಾರದಪರ್ವತವಿವಾದ ವರ್ಣನ

ಅನಂತರ ಮುನಿಸುವೃತನಾಧನ ಮಗ ಸುವೃತನು ಹರಿಹರೆತ್ವನಾಧನಿಯಾದನು. ಈಶನು ವಿಶ್ವಸಮಸ್ಯಾವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು, ಅರಿಷದ್ವಗಂಗಾಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದನು, ಶ್ರಿವರ್ಗಗಳ ಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತಕನಾದನು. ಈಶನು ದಕ್ಷನು ಮಾನ. ಇವನನ್ನು ರಾಜ್ಯಪದವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುವೃತನು ತಂದೆಯು ಬಳಿ ತಪ್ಯಾದಿಕ್ಕೆತನಾಗಿ ಹೋಕ್ಕೆ ಸಂದನು.

ದಕ್ಷನಿಗೆ ಇಲಾ ಎಂಬವಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನೋ ಹರಿಹರೆತ್ವನಿಖಿಲ ಮಗಗಳಾದಳು. ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯನೆಂಬ ಹಾಡಿದರು. ಮನೋ

ಹರಿ ಯೋವನವಶಿಯಾಗಿ ಅತಿಶಯ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೇರೆಯು ಪರ ಹೂತರಲಿ, ತಂಡಯಾದ ದಕ್ಷನ ಮನಸ್ಸೇ ಅವಳ ಮೇಲಿ ಕಾಮಾಷಿಡಿತವಾಯಿತು. ಆ ದಕ್ಷ ಪ್ರಚಾಪತಿ ಒಂದು ದಿನ ಕಪಟವರ್ತನೆಯಿಂದ ಪ್ರಜೀಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅವರೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು : “ನಿವ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞರು, ನಿಮ್ಮಾಡನೆ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕಾಂಶಿಯನ್ನು ಪ್ರಾವಾಪರವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿ. ವಿಷಯ ಇದು : ಹಸ್ತಾತ್ಮ ವನಿತಾದಿಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಫ್ರಾವಸ್ತುಗಳಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಜೀಗಳು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಅನುಚಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥವು ಗಳಿಗೆ ರಾಜನು ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಲರ್ಹನೇ ಇಲ್ಲವೇ, ಹೇಳಿ.” ಆಗ ಆ ಪ್ರಜೀಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ದೂರೆಗೆ ಹೀಗಂದರು : “ದೇವಾ, ಪ್ರಜಾನುಚಿತ ವಾದದ್ದು ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಹೇಗೆ ಸಮುದ್ರ ಸಹಶಾರು ನದಿಗಳ ಅಮಾಲ್ಯರತ್ನಗಳ ಗಳಿಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜನೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಫ್ರಾವಸ್ತುಗಳ ಗಳಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಗಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತನ್ನವಾಗುವ ಯಾವುದೇ ರತ್ನ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಆದನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಬಯಸಿದ್ದರೆ, ಕರಗತ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.” ಈ ಪ್ರಜಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿವರಿತಬ್ದಿಯಿಂದ ದಕ್ಷನು ಪ್ರಜಾನು ಮತಿಯಂತೆಯೇ ತಾನು ನಡೆಯುವುದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಳಿಕೊಂಡನು.

ಸರಿ, ಆತನು ಮಾಳಾದ ಮನೋಹರಿಯ ಪಾಗ್ನರಣಾವನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು. ಕಾಮಗ್ರಹ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ಮರ್ಮಾದೆಯೇನು ಬಂತು. ಕ್ರಮವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ಇಲಾದೇವಿ ಪತಿಯ ಈ ಕುಕ್ಕೆತ್ವದಿಂದ ಹೇಳಿ, ರೋಗಿಗೊಂಡು, ಮಾನಸನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಬೇವಾಡಿಸಿದಳು. ಮಹಾವಾಂತ ಸಂವೃತಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗ ಐಲೇಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ದುರ್ಗಮ ಸ್ವಾನಗಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸುಂದರನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ಬೇಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಾರಣ ಅದು ಇಲಾವರ್ಥನವೆಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಯಿತು. ಐಲೇಯನನ್ನು ಆದರ ಅರಸಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಆತನು ಪ್ರಜಾಪರಿವೃತನಾಗಿ ವೀರ್ಯರ್ಥಕ್ಯಾನಯಾಧಾರನಾಗಿ ಹರಿಪಂಶವಿಶೇಷಕನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. ರಾಜನಾದ ಮೇಲೆ ಅಂಗದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಐಲೇಯನು ತಾಪ್ರಲಿಷ್ಟಿಯಂಬ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆತನು ಜಿಗಿಸುವಾಗಿ ನಮರ್ದದೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಮಾಹಿತ್ಯತ್ವ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಲಗಾಲವಿರುತ್ತಿದ್ದು ಅನ್ಯರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಕೊಡಿ ಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಕುಣಿಮನೆಂಬ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಕುಣಿಮನು ವಿದರ್ಭದೇಶದಲ್ಲಿ ವರದಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಿನ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕೆಲಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಈತನು ವ್ಯರಾಗ್ಯ ಬಂದು ಪುಲೋಮನೆಂಬ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಣಿಸಿ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಪುಲೋಮನು ಪುಲೋಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈತನೂ ಪೌಲೋಮ,

ಚರಮ ಎಂಬ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿತ್ತು ತಪ್ಪಾಂಭಿಮುಖಿನಾದನು. ಇವರು ತುಂಬಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಿಗಿದ್ದರು. ಸೂರ್ಯಜಂದ್ರ ರಂತೆ ಅವಿಂದವಂಡಲಧಾರಕರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ರೇವಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಪುರವೆಂಬ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಚರಮನು ಜಯಂತಿ ಮತ್ತು ವನವಾಸ್ಯ ಎಂಬ ಏರಡು ನಗರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಪೌಲೋಪನಿಗೆ ವಂಹಿಡತ್ತನಂಬವನು ಮಗ ; ಚರಮನಿಗೆ ಸಂಜಯನಂಬ ವನು ಮಗ. ಕೊನೆಗೆ ಪೌಲೋಮ ಚರಮರಿಬ್ಬರೂ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದರು. ವಂಹಿಡ ದತ್ತನು ಕಲ್ಪಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಅರಿಷ್ಟನೇಮು ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಎಂಬ ಪರು ಮಕ್ಕಳು. ಪ್ರತಾಪಿಯಾದ ಮತ್ತುನು ಸಸ್ಯನ್ನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಭದ್ರಪುರ ಹಸ್ತಿನ ಪುರಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹಸ್ತಿನಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರತ್ತೊಡಗಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಯೋಧನ ಮೊದಲಾದ ನೂರ್ವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತುನು ಜೀವ್ಯಪುತ್ರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಣಿಸಿ ತಾನು ದಿಕ್ಕೆಗೊಂಡನು. ಅಯೋಧನನಿಗೆ ವಂಬಳನೆಂಬವನು ಮಗ. ಮಾಲನಿಗೆ ಶಾಲನೆಂಬವನು ಮಗ. ಶಾಲನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನೆಂಬವನು ಮಗ. ಸೂರ್ಯನು ಶಂಭುಪುರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಅವರನು ವಚ್ಚವೆಂಬ ನಗರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಅವರನಿಗೆ ದೇವದತ್ತನು ಮಗ. ಮಾಧಿಲಾನಾಧನಾದ ದೇವದತ್ತನಿಗೆ ಹರಿಷೇಣ, ಹರಿಷೇಣಿಗೆ ನಭಸೇನ, ನಭಸೇನನಿಗೆ ಶಂಖ. ಶಂಖನಿಗೆ ಭದ್ರ, ಭದ್ರನಿಗೆ ಅಭಿಜಂದ್ರ-ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಈ ಅಭಿಜಂದ್ರನು ಏಂಧ್ರಾಜಲದ ಮೇಲೆ ಜೀದಿರಾಪ್ಯದ ಸ್ವಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಶಕ್ತಿಮಂತ್ರ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಮಂತ್ರ ಯೆಂಬ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಭಿಜಂದ್ರನಿಗೆ ಉಗ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತನ್ನಾದ ವಹಿಮತಿಯೆಂಬ ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ವಸುವೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಈ ವಸು ಜಂದ್ರಕಾಂತದಂತೆ ಆಧ್ರಹೃದರ್ಯನಾಗಿದ್ದನು.

ಶಕ್ತಿಮಂತ್ರ ನಗರದಲ್ಲಿ ವೇದಾರ್ಥವೇತ್ತನಾದ ಕ್ಷೇರಕದಂಬವೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ಪತ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಮತಿ. ಇವರಿಗೆ ಪರ್ವತನೆಂಬವನು ಮಗ. ಬುದ್ಧಶಾಲಿಯಾದ ಗುರು ಕ್ಷೀರಕದಂಬನು ವಸು, ಪರವರ್ತ ಮತ್ತು ನಾರದ ಈ ಮಂಬರು ಶಿವ್ಯರಿಗೂ ಸರಪಸ್ಯವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಷ್ಯ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಒಮ್ಮೆ ಕ್ಷೀರಕದಂಬನು ವಸದಲ್ಲಿ ಈ ಶಿವ್ಯರಿಗೆ ಆರಣ್ಯಕೇವೆದವನ್ನು ಒದಿಸುತ್ತಿರುಬೇಕಾದರೆ, ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಚಾರಣಮನಿಗಳ ಮಾತ್ರಾಧಾರನ್ನು ಕೇಳಿಸು. ‘ವೇದಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ನಾಲ್ಕರ ನಡುವೆ ಒಂದಿಬ್ಬರು ಪಾಪ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಧೋಗತಿಗೂ ಸಲ್ಲಿತಾತ್ಮಕ’ ಎಂಬುದೇ ಆ ಮಾತ್ರ. ಅವಧಿಜ್ಞನಿಯಾದ ದಯಾಳುಪೂ ಸಂಸಾರಸ್ಥಿತೀದ್ದನೂ ಆದ ಒಬ್ಬ ಮನಿ ಜತೆಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಎತ್ತಲೋ ಹೋರಟುಹೋದರು. ಅದನ್ನು ಲಿಂಗ ತಪ್ಪಾನ್ನು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಎತ್ತಲೋ ಹೋರಟುಹೋದನು. ಶಿವ್ಯರೋಂದಿಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ

ಹೋದ ಸ್ವಸ್ತಿಮತ ಶಂಕಿತಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು, “ಮಹ್ಯಾಂತೇ, ಉಪಾಧಾಯೀಯರ್ಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ನಾನು ಈಗಲೇ ಬರುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ನಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಕಡೆ ಕಳಿಸಿದರು; ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿತ್ತಿರಬೇಕು. ಗಾಬರಿ ಪಡಬೇದಿ” – ಎಂದು ಶಿಷ್ಟರು ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ದಿನವೆಡ್ಡಿ ಕಾದರೂ ಗಂಡ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ದೂಃಖಿಪಾಯಿತು. ಪತಿಯ ಆಶಯ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿತ್ತು. “ಈ ಬ್ರಹ್ಮಣನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ತುಂಬ ಹೊತ್ತು ಆಜುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೆಳಗಾಗು ತ್ತುಲೂ ಪರ್ವತ ನಾರದರು ಗುರುವನ್ನು ಹುಡ್ಡಿಕೊಂಡು ನಡೆದರು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಹುಡುಕಾಡಿ ಬಸವಾಲಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ವನದಲ್ಲಿ ಬಂದೆತೆ ತಮ್ಮ ಗುರು ಗುರುವನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗ್ರಂಥನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಅಧ್ಯಯನವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದನ್ನು ಕಂಡರು. ಆತನನ್ನು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿತ್ತಲೇ ಪರ್ವತನು ಅಧಿರೂಪನಾದನು. ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ತಾಯಿಗೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಪತಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡದ್ದು ಕೇಳಿ, ಸ್ವಸ್ತಿಮತ ತುಂಬ ದೂಃಖಿತಯಾದಳು. ಪರ್ವತನಿಗೂ ದೂಃಖಿಪಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ “ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೆಳದಲಿನಂತೆ ನೆನ್ನುಡಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪರ್ವತನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟು ನಾದರೂ, ನಾರದನು ಏನಯ ಕಾಲಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಗುರುಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಲಗೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿ ಅಳುವುತ್ತಾಗಿ ಬಂದನು. ಹಾಗೆ ಬಂದು ತೋಕತಪ್ತಿ ಖಾದ ಪರ್ವತನ ತಾಯಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನವಿತ್ತು, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಬಳಿಕೆ ಪಸುವಿನ ತಂಡೆ ಅಭಿಷಂಧುರಾಜನು ವೇರಾಗ್ಗೊಂಡು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂಗನಿಗೊಬ್ಬಿಸಿ ತಾನು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ತರಿಳಿದನು. ಯೌವನಸ್ಥನೂ ನೀತಿವಂತನೂ ಆದ ವಸು ಪ್ರಾಣಿಷ್ಟಿಪಾಲನೆ ಮಾಡತ್ತೊಡಗಿದನು. ಈತನೆ ಬಬ್ಬ ಪತ್ತಿ ಇಕ್ಕಾಗುವಂತದವಳು, ಇನ್ನೊಬ್ಬಕು ಕುರುವಂತದವಳು. ಈಯಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಬೃಹದ್ವಾಸ: ಜಿತ್ರ ವಸು ವಾಸವ ಆಕ್ರ ಮಹಾವಸು ವಿಶ್ವಾಸನ ರದಿ ಸೂರ್ಯ ಸುವಸು ಬೃಹದ್ವಾಸ: — ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಪ್ರತ್ಯರೂಪರು. ವಿಜಿಗಿಂಗಳಾದ ಇವರೊಂದಿಗೆ ವಸು ಸುಖಿಪಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿತ್ತಿದ್ದನೆ.

ಈಗಿರಲು ಬಂದು ದಿನ ನಾರದನು ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಟವರಿವೈತನಾಗಿ ಗುರುಪ್ರತ್ಯನನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಆತನನ್ನು ಕಾಣಲೆಂದು ಬಂದನು. ಪರ್ವತ ನಾರದರು ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿವಂಧಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಗುರುಪತ್ತಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಗುರುವಿನ ಬಿಚಾರವಾಗಿರೇ ವಾತನಾಡುತ್ತ ನಾರದನು ಅಲ್ಲಿ: ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕುಳಿತನು. ಆಗ ಪರ್ವತನು ಸ್ವಶಿಷ್ಟರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ನಾರದನ ಸಮುದ್ರಿದಲ್ಲಿಯೇ ಸಗರವನಾಗಿ ವೇದಾರ್ಥವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿಯ “ಅಜ್ಯೈಯಾಷ್ಪ್ರವ್ರ” ಎಂಬ ವೇದವಾಕ್ಯವನ್ನು ಒಕ್ಕಣಿಸುವಾಗಿ “ಸ್ವಗ್ರಹಾಮರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಣರು ಅಜದಿಂದಲೇ ಎಂದರೆ ಆದಿನಿಂದಲೇ ಯಜ್ಞವಾಡ ತಕ್ಷದ್ದು” ಎಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಯುಕ್ತಾಗಮಕೋವಿದನಾದ. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ

ನಾರದನು ಆ ರೀತಿ ಅಧರ್ಯಾಯಿಸಿದುದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ. “ಹೇ ಗುರುಪ್ರತ್ತ, ಹೀಗೆ ಕೆ ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದು? ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಗಡವೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದು, ಗುರುಶುಶ್ಲಾಷೆಯೆನ್ನ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು. ಬಬ್ಬರೇ ಉಪಾಧಾಯೀಯರಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಶಿವ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಭೇದ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಬಂದಿತು? ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ‘ಅಜ’ ಶಬ್ದದ ಅಧರ್ಯಾಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೆಂದಂ ನಿನಗೆ ನೇನಿಲ್ಲವೇ? ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಕೆಯೊಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯಾಲ್ಲವೇ, ಅಂತಹ ಹಳೆಯ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಜ ವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಾಂತನ ಅಧರ್ಯ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಹಳೆಯಿದ್ದಿಯ ಪರ್ವತನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಲಗಳಿದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಮಾಡಿದನು; “ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಿಪ್ಪದರಿಂದೇನು; ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನಂ. ಆಗ ನಾರದನು, “ಹೇ ಪರ್ವತ. ದುಪ್ಪಕ್ಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ದೂಃಖಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪರಿಗಂದ ಹಾಗೆ ಬಿಳುತ್ತೀಯೇ?” ಎನ್ನಲು, ಪರ್ವತನು “ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೇಕೆ, ನಾಲೇಯ ದಿನ ನಾವಿ ಒಬ್ಬರೂ ವಸರುಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಕಾರ್ಥಿಕ ನಡೆಸೋಣ” ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಿನು. ಮಾತು ಬೆಳೆಯಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾರದನು, “ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೆ; ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಭೂಪ್ರಾಣಾರ್ಥಿಯೇಯೇ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದನು. ನಾರದನು ಆತ್ಮ ಹೋದ ಹೇಳಿ, ಪರ್ವತನು ವಿನ್ನನಾಗಿ ತಾಯಿಗೆ ನಡೆದಂದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಕೆಯೂ ವ್ಯಾಘಿಸಿದೆಳು. “ನಾನಿನ್ನ ಸಾಯಂತ್ರೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತೇ ಮಾನಸನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದಳು. “ನಿನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ನಾರದನೆಡೆ ಸರಿ. ವಿಪರೀತಾರ್ಥವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿನು ಹೇಳಿದ್ದು ಏಂಧ್ಯ. ಸಮಸ್ಯಾಕ್ಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥಾಪರ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನ ದಿಂದಂತಹ ಬಳಿದ್ವಿವೀಕ್ಷಣಿದೆ ನಿಮ್ಮ ತಂಡೆ ಪನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನೇ ನಾರದನು ಹೇಳಿದ್ದನೆ” – ಎಂದಳು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಆಕೆ ವಸುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆತನು ಆದಾದಿದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಒರವಾಡಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯ ಆಗಮನ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಯನ್ನಾಗೂ ತಿಳಿಸಿ. ಗುರುವಿನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಸುವಿದ್ವಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಂತಿರ್ದಾಗ ಆವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನ್ನಾಸರೂಪವಾಗಿಟ್ಟಿ ಗುರುದಾಕ್ಷಿಸೆಯಂತು ನೇನಪ್ರಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ, “ನಿನು ತಾತ್ಪರ್ಯತ್ವವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಒಲ್ಲವನ್ನು ಪರ್ವತನ ವಚನವನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕು. ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ದೂಷ್ಯವಾಗಿ ವಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಗಂಗಾದ್ವಾಸಿಂಗೆ ನೆನಪ್ಪುವಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಕಾರಣ, ವಸು ಆಕೆಯೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆಕೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ವಸುವಿನ ಮಾತೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸಭೆ ಸೇರುವಾಗ ವಸು ಹಿಂಘಾಸನವನ್ನೇ ರಿಂ ಕುಳಿತನು. ಆ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶೇಷಜ್ಞರಾದ ಪ್ರಾತಿರ್ಪತ್ಯದ ಪರಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಪರ್ವತನಾರದರು ರಾಜಸಭೀಗಿ ಬಂದರು. ಚಾತುರ್ವಾಂಶದವರೂ ಅಶ್ವಮಾಸಿಗಳೂ ಇತರ ಲೋಕರೂ ಸಭೀಗಿ ತಾಪು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲೆಂದು ಬಂದರು. ಚೆತುವೇದಗಳ ಮಂತ್ರಪತನವನ್ನು ಕ್ರಮಬ್ದ್ದು

ವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನೇಕರಿಂದ ಅಂಗಳ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ವಸುವಿಗೆ ಅಶೀ ವಾದವಾಡಿ ನಾರದ ಪರವರ್ತರು ಯಥೋಭಿತಪಾದ ಆಶನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಖ್ಯಕರೊಡೆ ಗೂಡಿ ಕುಳಿತರು. ವಿದ್ವಾಂಶರೆಲ್ಲರೂ ತಂತಮ್ಯ ಎಡಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ವರುಷಿ ನಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ವೃದ್ಧರಾದವರು ವಸುವಿಗೆ ಹೀಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರು : “ಹೇ ರಾಜ, ಈ ನಾರದಪರವರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ವಾದ ವಂಟಾಗಿ ಶೀರ್ಷಿಗೆಂದು ನ್ಯಾಯವೇತ್ತನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ; ಈ ವೇದಾರ್ಥ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿತಕ್ಕವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಾಬ್ಧನೇ ; ನಿನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಈಯೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಶರ ಸಮಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಇದರ ಇತ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡು.”

ಹೀಗೆಂದ ಮೇಲೆ ವಸು ಪರವತನಿಗೇ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು. ಸೌರ್ಯ ನಾಗಿ ಪರವತನು ಅದನ್ನು ಅಂಗಿಕರಿಸಿದನು. ಅತನು ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದನು : “ಸ್ವಗಾರಧಿಗಳಾದವರು ಅಜದಿಂದ ಯಜ್ಞವಿಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಅಜ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಚಿತ್ತಪೂರ್ವಿಯಾದ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿರೀತಿಷ್ಟ (ಅಡು) ಎಂಬುದಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕ. ಇದೇ ಅರ್ಥ ಲೋಕರೂಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕಿದೆ. ನಿಯತಪಾದ ಸಿದ್ಧಶಬ್ದಾರ್ಥವಿಯಗಳಿಗೆ ಬಾಧೆಯಂಟಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವಾದರೂ ಲೋಕಪಾಗವಷದು. ‘ಸ್ವಗ್ರಾಮರು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಯಜ್ಞ ಮಾಡಲೇ’ ಎನ್ನುವ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಗ್ನಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾರ್ಥವೋ ಅಜ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಣಿಧರವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಾರ್ಥ. ಯಾಗಾದಿ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಪಶುಫಾತವೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಅದ್ವಿತೀಯ ಅಜಪ್ರೇತಿನಿಪಾತನವಾಗುವಂಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅಚರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥ. ಪಶುಫಾತವಾಗುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ದುಃಖಿವಾಗಿ ಎಂದರೆ, ಆಗದು ; ಏಕೆಂದರೆ ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಖಿವಾಗಿ ಮೃತ್ಯು ಘಟಿಸುವದು. ದಿಕ್ಷಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರೋಚಾರಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಶುವಿಗೆ ಸುಖಿಪಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾನತ್ವಗ್ರಾಹಿತ್ವಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶುವಿನ ಆತ್ಮವಾದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ವಾದ್ವಾದ ಅದನ್ನು ಅಗ್ನಿ ವಿವ ಅಸ್ತಗಳು ಯಾವುವೂ ಘಾತಿಸಲಾರವು. ಯಾಜ್ಞಿಕರು ಯಜ್ಞಪಶುವನ್ನು ಘಾತಿಸಿ ಅದರ ಶರೀರಪಾಟಕಗಳನ್ನು ಪಂಚಭೂತಗಳಿಗೆ ಕೆಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪಶುವಿಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ನಿನಾ ಕೈತೆಲ್ಲ. ಬಲಿಯಾದ ಪಶು ಸ್ವಗ್ರಾದಲ್ಲಿ ಹಲಗಾಲ ಯಾಜ್ಞಿಕರಂತೆಯೇ ಸುಖಿವನ್ನು ಅನಾಭವಿಸುವುದು. ಒತ್ತಾಯಾದಿಂದ ಹೋಮಿಂಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಸ್ವಗ್ರಾಹಿತ್ವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಸ್ವಗ್ರಾಹಿತ್ವಾಗಿತ್ತದೆ.”

ಪರವತನು ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸುಮೃದ್ಧಾಗಲು, ನಾರದನು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹೀಗೆ ನಂಡಿದನು : “ಸಜ್ಞನರೇ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ. ಪರವತನ ಮಾತನ್ನು ಈಗ ಶತಮಂಡ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನ

ವಿವರಣೆ ಸರಿಯಲ್ಲ. ‘ಅಜ’ದ ಅರ್ಥ ಪಶು ಎಂಬುದು ಅವನ ಶ್ವಂತಕೆಲ್ಪನೆ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಂಪ್ರಭಿಪೂರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆಯ್ದೂ ಅರ್ಥಜ್ಞನವರು ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಶಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವೇಷಿತಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೇಳುವ ದಾದರೆ, ಶಬ್ದ ಪೂರ್ವಕ ಶಿಳಿತವೇ ಆದಿತ್ಯ. ಇದು ಸಂಭವಿಲ್ಲ. ಈ ನಾವು ಮೂರಾರೂ ಗುರುವಿನ ಯೋಗ್ಯಿತ್ವವನ್ನು. ಗುರುಗಳು ನವಂಗೆ ಒಬ್ಬಬ್ರಿಗೊ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿರುವುದು ಶಕ್ತಿವಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ‘ಗೋ’ ಮೂಲದಾದ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳವೇ. ‘ಗೋ’ ಶಬ್ದವು ಪಶು, ಕಿರಣ, ಮೃಗ ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಅವುಗಳ ಉಚ್ಚಾರ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಒಂದೆ ಆದರೂ, ವಿಷಯಭೇದದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗ ಬೇರೆಬೇರೆ. ‘ಚಿತ್ರಗು’, ‘ಅಶೀತಗು’ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಅರ್ಥ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರೂಪದೇಶ ಮರೆತಕಿಟ್ಟಬಿರಿಗೆ ಗುರುಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಅರ್ಥವೂ ಮರೆತಿರುತ್ತದೆ. ‘ಅಜ್ಯೇ ಯಂಪ್ರಪ್ರವ್ಯಂ’ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಅಜ’ದ ರೂಪಿತವಾದ ಅರ್ಥ “ನ ಜಾಯಂತೇ ಇತಿ ಅಜಾಃ” ಎಂದು. ಈ ಪ್ರತ್ಯೇತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ “ಮೂರಂ ಪರವರ್ತದ ಧಾನ್ಯ” ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥ. “ಅಜಗಂಧೋಯಂ ಪ್ರರುಪಃ” ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ‘ಅಡು’ ಎಂಬುದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದವಾದಲ್ಲಿ ; ಆದರೆ ‘ಅಜ್ಯೇಯಂಪ್ರಪ್ರವ್ಯಂ’ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ, ‘ಪ್ರಾಣಿವಾದಿಸಾಮಗ್ರಿಯಿದ್ದೂ ಅಂಕರಾಧಿಗಳಾಗದ ಮೂರು ಪರವರ್ತದ ಹಳೆಯ ಧಾನ್ಯ’ ಎಂದು ‘ಅಜ’ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ. ಇಂಥಿ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಯಜ್ಞಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ‘ಯುಜ’ ಧಾತುವಿನ ಅರ್ಥ ‘ದೇವಪೂಜೆ’ ಎಂದು. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಪೂಜಿಮಾಡಿರೆ, ಎಂದರೆ ನೈಮೇದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದೂ ಸ್ವಗ್ರಾಹಿಲಂಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಿತಾಭಿಲಾಷಿಗಳಿಂದ ಭಾಗವಾನ್ ವೈಪುಭದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತನ ಪ್ರಾಜೀಯಿಂದಲೇ ಸ್ವಗ್ರಾಹಂಕ್ಷಾದಿ ಸರಪಸ್ಯಾಂಶ ಪ್ರಾಣಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶುವಿರಲಿ, ಪಶುರೂಪದ ಹಿಟ್ಟಿನಾಕೈತೀರಿಂದ ಕೊಡ ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಶುಭಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪಾಪ, ಶಬ್ದಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪ್ರಾಣ. ಪಶುಹಿಂಸಯಿನನ್ನು ವಂಸಿಸಿನಿಂದಲೂ ಬಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶುವನ್ನು ಘಾತಿಸಿದರೂ ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನೋವಾಗದೆಂಬುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕೊಲ್ಲುವ ವೋದಲು ಅದರ ಮೂರಾಗುಕಾಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಅದು ಅರಚಿ ಕಿರಿ ತನ್ನ ನೋವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಸುಖಿವಾಗಿ ಸಾಮಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮವು ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವಪುಳ್ಳ ದಾಧಿಗಳ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಖಿದು ವಿವಲ್ಯಾಯಿಂದ? ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಅಕ್ಷಾತ್ರಾಧಿಗಳ ಘಾತಿಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ದಂಃವಿವಾಗುತ್ತದೆ. ತೇವ್ಯದುಃಖಿದಿಂದ ಜಿಃವ ಮೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪಶು ವಿನ ಕೆಕ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ತಾವೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ವಿಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಘಾತಕರಿಗೆ ಸ್ವಗ್ರಾಹಿತ್ವಾಗಿ ಲಭಿಸಿತು? ಅವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಧರ್ಮಕಾರ್ಯದಿಂದ ಪಶು

ವಿಗೆ ಸುಖಿಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲದೆ ಅಥಮರ್ಕಾರ್ಥದಿಂದಲ್ಲ. ಪರಶುವಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿದ ಹೋಮು ದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಗು, ಧರ್ಮಕಾರ್ಥದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಸಿಗೇಬೇಕು."

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾರದನು ಪರಿಶತನ ಪೂರ್ವಪ್ರಕ್ಷೇಪನ್ನು ಖಿಂಡಿಸಿ ವಾದ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಭಾಸದರು ಹೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ತಲೆದೂಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹಂತ್ರಂತಾದ ಶಿಷ್ಯ ಜನರು ಪೂರ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು "ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ನೀವು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಇದರ ಸತ್ಯ ವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ರಾಜನು ದೃಢಭುದ್ವಿಯವ ನಾಗಿದ್ದು, ಗುರುವಿನ ವಿವರಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದ್ದು, ಮೋಹವರನಾಗಿ ಅವಿವೇಕಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು : "ಹೇ ಸಭಾಸದರೇ, ನಾರದನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರ್ಯುಕ್ತಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಿಶತನು ಹೇಳಿದ ಮಾತೇ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳಿದ್ದ ಅರ್ಥ."

ಇಮ್ಮು ಹೇಳಿತ್ತಲೇ ವಸುವಿನ ಸ್ವಟ್ಟಿಕಾಸನವು ಭೂಮಿಯೋಳಿಗೆ ಹುಗಿದು ಹೋಯಿತು. ಅವನು ಪಾತಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಪಾತಕದಿಂದ ಪತನವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪಾತಾಲಭೂತಕಾರ್ಯನಾದ ವಸು ಸತ್ಯ ಏಳನೀಯ ನಲೆಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ವಂಹಾರೋರವವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾರಕಿಯಾದನು. ಹಿಂಸಾನಂದ ಮೃಷಾನಂದದ ಫಲ ವಿದು. ಎಲ್ಲರೆಡುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಗೆ ವಸು ಪಾತಾಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ದನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಾಕುಲರಾಗಿ ಹಾಹಾಕಾರ ಧಿಕ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ್ದರ ಫಲವನ್ನು ಕೈ ಮೇಲೆಯೇ ಅನುಭವಿಸಿದ ವಸುರಾಜನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಂದಿಸಿದರು. ದುಷ್ಪ ಪರಿಶತನನ್ನು ಶಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಉರಿಂದ ಅಟ್ಟಿ ಕೇಂದರು. ತತ್ತ್ವವಾದಿಯೂ ಜಿತವಾದಿಯೂ ಆದ ನಾರದನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಸನ್ನಾನಿಸಿ ಯಥಾಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋದರು.

ಶಿರಸ್ಕತನಾದ ಪರಿಶತನು ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತೆ, ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಆತಮು ದ್ವೇಷಪೂರ್ವಾನಾದ ಮಹಾಕಾಲನೆಂಬ ದುಷ್ಪ ಅಸುರನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಪೂರ್ವಭವ ಶಿರಸ್ಕತನಾದ ಆತಮನನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಪರಾಭವವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿ. ಅವನನ್ನು ಕಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹಿಂಸಾಗುಗೆನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಲೇಳೆಕರುಜಕನಾಗಿ ಹಿಂಸಾಯಿಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪರನಾಗಿ ಮುಂಡಿಜನರನ್ನು ಮರಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಪಾಷ್ಣೋಪದೇಶ ಕಾರಿವಾಗಿ ತಿರಿಕೊಂಡ ಹೇಳಿ ವಸುವಿನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೊಂದೆ ಎಂಬುತ್ತೆ ತಾನೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಸಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುನಿಸುತ್ತನ ಬಳಿಕ ನಮಿನಾಧನಾದನು. ಇವನೆ ಆಯುಸ್ಪರ್ಮಾಣಿ ಇಗೆ ಸಹಸ್ರವರ್ಷ : ತೀರ್ಥಕಾಲಿ ಜಿ ಲಕ್ಷ ವರ್ಷ ; ಈತನೆ ತೀರ್ಥಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿವಂಶವೆಂಬ ಉದಯಗಿರಿಯ ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಯಿದುವೆಂಬಾತನು ಜನಿಸಿದನು. ಈತನೇ ಯಾದವರ ಉತ್ಸತ್ತಿಕಾರಣನಂ. ಈತನು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಪ್ರದ್ವಿಷಯನ್ನೇ ವ್ಯಾಟಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ನರಪತಿ ಎಂಬವನು ಮಂಗ. ಈ ಮಂಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾದು ತಪ್ಪಿಸಲ್ಪಿ ತೊಡಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಸುವಿನ ಎಂಟಿಮಂದಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಬ್ಬಿರಾದ ಹೇಳಿ ಬಬ್ಬಿರಂತೆ ಸಿಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತ್ಯುಪರಶ್ರಾದರು. ಅನಂತರ ಕೊನೆಯುವರಾದ ಇಬ್ಬರು ಮೃತ್ಯುಭಯ ದಿಂದಾಗಿ, ಇವರಲ್ಲಿ ಸುವಸು ಎಂಬವನು ಪಲಾಯನಮಾಡಿ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಇರತೋಡಿಗಿದನು; ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾಜನು ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಇರತೋಡಿಗಿದನು. ವಸುವು ಹೊದಲು ಸತ್ಯವಂತನೆನಿಯೂ ಕೊನೆಗೆ ಪಾಪಕಾರಣವಾಗಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಅಭಿಮಾನವರನಾಗಿ

ಪರಿಶತನು ಅವನ ಬೆಂಬಳಿಗೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದನಂ. ಇತ್ತು ಸಮೃಗ್ರಾಧ್ಯಾಷ್ಟಿ ದಿವಾಕರಾಖ್ಯಾ ಖಿಚರನು ಸುನಾಗಿ ದೂರೆತ್ತು, ಪರಿಶತನ ಮಿಥ್ಯಾಮತವನ್ನು ಖಿಂಡಿಸಿ, ನಾರದನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೧೮. ಸಮುದ್ರವಿಜಯ ರಾಜ್ಯಲಾಭ ವರ್ಣನ

ಪಸುವಿನ ಮಂಗ ಮಧುರೆಯ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾಜಿಗೆ ಸುಭಾಷು ಎಂಬುವನು ಮಂಗ. ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಾಜನು ಪಂಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದನು. ಯೋಧಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷುವಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಬಾಹು, ದೀರ್ಘಾಬಾಹುವಿಗೆ ವಜ್ರಬಾಹು, ವಜ್ರಬಾಹುವಿಗೆ ಲಬ್ಧಾಭಿಮಾನ, ಲಬ್ಧಾಭಿಮಾನವಿಗೆ ಭಾನಂ, ಭಾನವಿಗೆ ಯವ್ರ. ಯವ್ರವಿಗೆ ಸುಭಾನು, ಸುಭಾನುವಿಗೆ ಭೀಮಂ-ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರನ್ನು ಹೊದಲುಗೊಂಡು ಮಂಬಿಸುತ್ತನಾಥನ ತೀರ್ಥಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಅರಸರಾದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಲಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ತಂತಮ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ, ತಪ್ಪಿಸಿ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುನಿಸುತ್ತನ ಬಳಿಕ ನಮಿನಾಧನಾದನು. ಇವನೆ ಆಯುಸ್ಪರ್ಮಾಣಿ ಇಗೆ ಸಹಸ್ರವರ್ಷ : ತೀರ್ಥಕಾಲಿ ಜಿ ಲಕ್ಷ ವರ್ಷ ; ಈತನೆ ತೀರ್ಥಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿವಂಶವೆಂಬ ಉದಯಗಿರಿಯ ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಯಿದುವೆಂಬಾತನು ಜನಿಸಿದನು. ಈತನೇ ಯಾದವರ ಉತ್ಸತ್ತಿಕಾರಣನಂ. ಈತನು ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಪ್ರದ್ವಿಷಯನ್ನೇ ವ್ಯಾಟಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ನರಪತಿ ಎಂಬವನು ಮಂಗ. ಈ ಮಂಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾದು ತಪ್ಪಿಸಲ್ಪಿ ತೊಡಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದನು.

ನರಪತಿಗೆ ಶೂರ ವಂತ್ತು ಸುವೀರ ಎಂಬವರು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಿತ್ತು ನರಪತಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದನು. ಶೂರನು ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಸುವೀರನನ್ನು ಮಧುರೆಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾನು ಕುಶದ್ವಾಜದಲ್ಲಿ ತೊಯುಪ್ರಪರಂಬ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಶೂರನಿಂದ ಅಂಧಕವ್ಯಾಸಿ ಹೊದಲುಗೊಂಡು ಹೆಲವರು ಪ್ರತಾಪಿಗಳಾದ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಮಧುರೆಶ್ವರನಾದ ಸುವೀರನಿಂದ ಭೋಜಕವ್ಯಾಸಿ ಹೊದಲುಗೊಂಡು ಹೆಲವರು ಪ್ರತಾಪಿಗಳಾದ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಶೂರಸುವೀರರು ತಂತಮ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾವು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿ ಮಂಬಿಯಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕಿಗೊಂಡರು. ಅಂಧಕವ್ಯಾಸಿ ಸುಭದ್ರೆಯೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿದಶಾಭರೂ ಸ್ವರ್ಗಚ್ಯಾತರೂ ಆದಂತಹ ಹತ್ತು ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವೀತಸಾಗರ, ಶಿಮವಾನ್, ವಿಜಯ, ಅಕ್ಷಲ, ಧಾರ್ಮಾ, ಪೂರ್ಣ, ಅಭಿಬಂದ್ರ, ಪಸುದೇವ—ಇವು ಆವರ ಹೆಸರು. ಇವರು ಮಹಾಭಾಗರೂ ಅನ್ವಯಾನಾಮರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಣವತ್ತಿಯರಾದ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿಯರಿಗೆ ಸದ್ಯಶರಾದ ಕುರಂತಿ ಮತ್ತು ಮದ್ದಿ ಎಂಬ ಪುತ್ರಿಯರೂ ಅಂಧಕವ್ಯಾಸಿಗೆ ಆದರು. ಇವರು ಸಮುದ್ರವಿಜಯಾದಿಗಳಿಗೆ ತಂಗಿಯರು. ಹೀಗೆಯೇ ಭೋಜಕವ್ಯಾಸಿಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿಯೆಂಬ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನ, ಮಹಾಸೇನ, ದೇವಸೇನೆ ಎಂಬ ಮಂಬರು ಪ್ರತ್ಯಾದರು.

ವಸ:ರಾಜನ ಸುಪರುಪೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯನು ಕುಂಜರಾವರ್ತವುರ (ನಾಗಪುರ) ದಲ್ಲಿ ರುತ್ತಿದ್ದನಷ್ಟು. ಅವನಿಗೆ ಬೃಹತ್ತಾಥನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಇವನಂ ಮಗಧಿ:ಶ ಪ್ರತರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೃಹದ್ರಥನಿಗೆ ದೃಢರಥನು ಮಗ; ದೃಢರಥನಿಗೆ ನರವರನು ಮಗ; ನರವರನಿಗೆ ದೃಢರಥನು ಮಗ; ದೃಢರಥನಿಗೆ ಸುಖಿರಥನು ಮಗ; ಸುಖಿರಥನಿಗೆ ದೀಪನೆನು ಮಗ; ದೀಪನಿಗೆ ಸಾಗರಸೇನನು ಮಗ; ಸಾಗರಸೇನನಿಗೆ ಸುಖಿತನು ಮಗ; ಸುಖಿತನಿಗೆ ಪವ್ರಧು ಮಗ; ಪವ್ರಧುಗೆ ಏಂದುಸಾರ; ಏಂದುಸಾರನಿಗೆ ದೇವಗಭ್ರ; ದೇವಗಭ್ರನಿಗೆ ಶತಥನು—ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಈ ಶತಥನು ಶೈವ, ಧನುಧರನು. ಬಳಿಕ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶತಥಸ್ತ ಸಂಖ್ಯಾವಧಿ ಆರಸರಂ ವ್ಯತೀತರಾದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ವಂಡಲ್ಲಿ ನಿಹತಶತ್ತು ಎಂಬ ರಾಜನಾದನು. ಈತನಿಗೆ ಶತಪತಿ ಮಗ; ಶತಪತಿಗೆ ಬೃಹದ್ರಥನು ಮಗ. ಈ ತನು ರಾಜ್ಯಗ್ರಹ ಸಗರದ ಅಧಿಪನಾಗಿದ್ದನು. ಬೃಹದ್ರಥನಿಗೆ ವರ್ತೀಭೂತಪರಸುಂದರನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಮಗ. ಈತನು ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಶ್ರಿಮಂತಭರತಾಧಿಪನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂಬತ್ತನೇಯ ಪ್ರತಿವಾಸನದೇವನೂ ಸುರಶ್ರೀಸದ್ಯಶಯಶತ್ತಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನಿಗೆ ಹಲವ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಂದಸೇನಾ ಎಂಬವಳಿ ಪಟ್ಟಮಹಿಮಿ. ಈತನಿಗೆ ಕಾಲಯವನ ಮೊದಲಾದವರು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಈ ತತ್ವಾಚಿತ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಅಪರಾಚಿತ ಮೊದಲಾದ ಸೋದರರು ಹರಿವಂಶ ಮಹಾವೃತ್ತಶಾಖೀಯ ಫಲಸ್ಥರೂಪರಾಗಿದ್ದರು. ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ಅದ್ವಿತೀಯಮಾತೆಯ ಅದ್ವಿತೀಯಪ್ರತ್ಯ. ಈ ರಾಜಸಿಂಹನು ರಾಜ್ಯಗ್ರಹ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದಕೊಂಡೇ ದಕ್ಷಿಣಶ್ರೇಣಿಯ ವಿದ್ಯಾಧರರಾಜರನು ಶಾಸನಶಾಹಿತರಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಗಳ ಅರಸರೆಲ್ಲ ಅವನ ಪಶದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಮುದ್ರಾಂತರ್ವಾ ಮಧ್ಯದೇಶವೂ ಅತನ ಪಶದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಭೂಳರ ಖೇಚರೆಲ್ಲ ಅತನ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಶ್ರೀಗೆ ಒಡೆಯನೂ ಇಂದ್ರಸಮ ವೈಭವಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.

ಒಮ್ಮೆ ಶೌರ್ಯಪ್ರರದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಥಮಾದನ ಪರಮತದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತಿಪ್ತ ಮಾನಿ ಬಂದಿದ್ದು. ರಾತ್ರಿ ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವವೈರಪ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಸುದರ್ಶನನೆಂಬ ಯಕ್ಷನು ಆ ಮನಿಯ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿಪತ ಮಹಾವಾತ ಮೇಘವೈಪ್ಪಿ ಮೊದಲಾದ ದಸ್ಯಹವಾದ ಉಪಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿದನು. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ಯಾತಿಯು ಗೆದ್ದು, ಘಾತಿಕಪುರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಂಲಿಸಿ, ಕೇವಲಜ್ಞನಿಸ್ತ ಪಡೆದನು. ಅತನ ವಂದನಾಧರವಾಗಿ ಸೌಧಮೇಂದ್ರಾದ್ರಾ ಇಂದ್ರರೂ ಚತುರ್ವಿಧ ದೇವನಿಕಾಯವೂ ಜತೇಗಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನನ್ನ ಪೂಜಿಸಿ ಸಮಸ್ಯಾರಿಸಿದರು. ಶೌರ್ಯಪ್ರರದರನು ಅಂಧಕವೈಪ್ಪಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಪಂಡಿತರೊಂದಿಗೆ, ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು ಪಂತ್ರು ಸುಪ್ರತಿಪ್ತ ಕೇವಲಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ವಂದಿಸಿ ತನ್ನ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವರು ಧರ್ಮಶೈವಣಾಕ್ರಿ ಕೆವಿಯಿತ್ತು ಕೈಮಂಗಿದು

ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕುಳಿತರಲು ಸುಪ್ರತಿಪ್ತ ಮಾನಿ ಹಿಂಗೆ ಉಪದೇಶವಾಡತೋಡಿದನು:

“ಲೋಕತ್ಯ ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣಪ್ರಾತಿ ಧರ್ಮದಿದಲೇ ಅದ್ವಿರಿಂದ ಶ್ರವಣಕಾಂತಿಗಳು ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು. ಶುಭವೃತ್ತಿಯ ಶ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವು ಕ್ಷೇತ್ರವೋಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೇತು. ಧರ್ಮವು ಉತ್ಸಾಹವಂಗಲಸ್ಥರೂಪವಾದ್ದು. ಸಮುದ್ರಶಾಸನವೆಂಬ ಶಾಸನವಾದ ಅಹಿಂಸೆ. ಸಂಯಮ, ತವ್ಯಾವು ಧರ್ಮಲಕ್ಷ್ಮಿಗಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೇ ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮವಾದ್ದು. ಧೇನುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಧೇನವೆನಿಸಿದ್ದು. ಅನೂಸಂಖ್ಯಾಕರವಾದ್ದು. ಮೃತ್ಯುಜನ್ಮಜರಾದಿ ಶೋಕ ಸಂತಪ್ತಿಗೆ ಧರ್ಮವೇ ಶರಣ. ನರರಿಗೂ ಸರಪರಿಗೂ ಅಭ್ಯುದಯಸೌಖ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಸೌಖ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ್ದು ಧರ್ಮವೇ. ಇನೆಯೆ ಸಮಿನಾಧನು ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮಯವರ್ತಿ ಜೀವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮ ಈ ರಿಂತಿಯದೇ. ಅತನು ಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಪಂಚಮಹಾವರ್ತ, ಶ್ರಿಗುಣಿ, ಸರ್ವಾವಯವ್ಯಯೋಗತಾಗ್ರಾಹಿ, ಪಂಚಸಮಿತಿ ಈ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಜಿ ಅಳುವುತ್ತ ಇ ಗುಣವರ್ತ ಇ ಶಿಕ್ಷಾವೃತಗಳು ಈ ರಿಂತಪ್ರಕಾರದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮದ್ವಾಂಸಪುಧಾದ್ವಾತಾದಿಗಳ ತಾಗ್ರ ನಿಯಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ತತ್ತ್ವವೆಂಬ ಬೋಧಿಯಂತೊಗುವುದು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಂಟಾಗುವುದು; ಸಮುದ್ರಜ್ಞನ್, ಸಮುದ್ರಶಾಸನವೆನಿಸುವುದು. ಈಂತೆ ಆಕಾಂಕ್ಷಾದಿಗಳು ಸಮುದ್ರಶಾಸನವನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಹೇತುಗಳು. ಗೃಹಸ್ಥರ್ಥ ಮಾನಿಧರ್ಮಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಅಭ್ಯುದಯ ಹಾಗೂ ಹೋಕ್ಕೆಪ್ರಾತಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ರ್ಹಾ ಕಾರಣಗಳು. ಮಾನಿಧರ್ಮವು ಮನಸ್ಯಶೇರಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಮನಸ್ಯಜನ್ಮಸಂಕಟಪೂರ್ವಿಕಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಳ ದುಃಖದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮವರ್ತಮಾನ ಶ್ರಸ್ತಾವರಗಳಲ್ಲಿ, ಚತುರ್ವಿಶಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾನುಭವಮಾಡುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.”

ಹೀಗೆಯೇ ಮಂದುವರಿದು ಏಕೆಂದ್ರಿಯ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯಾದಿ ಜಿಂದರ ಆಯು ಆಕಾರ ಅವಗಾಹನಾ ಜಿಂವಸಮಾಸ ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಆಕಾರ ವಿಷಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೊದಲಾದವರು ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಪ್ರತಿಪ್ತ ಮಾನಿ ಧರ್ಮಸ್ಥರೂಪವನ್ನು ಸವಿಸುತ್ತ ವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಆಗಲೇ ಅಂಧಕವೈಪ್ಪಿ ಆ ಕೇವಲಿಗೆ ಸಮಸ್ಯಾರಿಸಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಭವಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಅತನು ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆ:

“ಪ್ರಪಂಚದೇವನ ಶಿಧರ್ಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕೇತನಗರದಲ್ಲಿ ರತ್ನವೀರ್ಯನೆಂಬರಸು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅತನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸುರೇಂದ್ರದತ್ತಸೆಂಬ ಬಿಂಗೆ ಧನವಿದ್ದ ಶೈಂಪ್ರಾಯೆಯಿಂದ ಬಂದಿನ್ನು. ಈತನು ಜ್ಯೇಷಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಿವಾದಿದನು. ಇವನಿಗೆ ರುದ್ರದತ್ತಸೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಏತನಾಗಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಸುರೇಂದ್ರದತ್ತನು ರಿಂದ ವರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಲುವಹ್ನು ಧನವನ್ನು ತಿಥಿ ಪರವ ಜಾತಿಗಳಿಗೆಂದು ರುದ್ರದತ್ತನಿಗೆ